Št. 22 (1764) Leto XXXIV
NOVO MESTO četrtek, 2. junija 1983
Cena: 15 din
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

YU ISSN 0416-2242

Krška občina praznuje

Prireditve in podelitve priznanj ob občinskem prazniku

Jutrišnji sprejem „Vlaka bratstva in enotnosti" s 1400 gosti iz Srbije, ki se bo pričel ob 10.30 pri krški železniški postaji, in otvoritev nove prodajalne Tarateksa iz pobratene Bajine Bašte ob 17. uri v bivši „Izletnikovi" poslovalnici v starem mestnem jedru, bo kar pravšen uvod v praznovanje krškega občinskega praznika.

V soboto, 4. junija, bodo ob 18.30 na slavnostni seji občinske skupščine in vodstev družbeno-političnih organizacij v veliki dvorani Delavskega doma Edvarda Kardelja podelili občinska odličja. Najvišje – veliki znak občine Krško – bo prejela skupščina občine Cres–Lošinj za izjemno sodelovanje in pomoč pri razvijanju delavskega turizma. Le tako je lahko krška Počitniška skupnost tako naglo izgradila delavsko počitniško naselje v Nerezinah.

Znak občine Krško bodo prejeli krajevna skupnost Nerezine, Stojan Šibila s Senovega, Alojz Večko s Senovega in Pavel Krošelj iz Krškega. Priznanje občine Krško pa bodo izročili delovni organizaciji SOP Krško, Prostovoljnemu gasilskemu društvu iz Brestanice, direktorju novomeške Novotehne Jožetu Unetiču in ravnatelju glasbene šole v Krškem Josipu Klepcu. Takoj po slovesnosti bodo v Delavskem domu odprli razstavo obrti, na večeru pesmi in plesov ob 20. uri pa bodo skupine nastopile z raznolikim repertoarjem – od klasike do moderne.

V nedeljo, 5. junija ob 9. uri, bo na Zdolah zanimivo tekmovanje koscev in grabljic, popoldne ob 16. pa se bodo na Stadionu Matije Gubca v Krškem na mednarodni pozivni dirki v počastitev občinskega praznika v boju za dragoceno lovoriko – zlati znak občine Krško pomerili speedwayisti iz šestih držav.

Vedno ganljivo slovo od udeležencev „Vlaka bratstva in enotnosti" bo v ponedeljek, 6. junija, ob 17.50, dan pozneje, ob 9. uri, pa se bodo pričela dela za izgradnjo prašičje farme v Kalce–Naklu.

P. P.

„ŽIV" UČBENIK SVOBODE – Srečanje borcev, mladine in krajanov žumberško-gorjanskega spominskega območja v Pogani jami je tudi letos približalo mladim Neretvo, Sutjesko in avnojsko Jajce. (Foto: P. Perc)

Kovačnica bratstva, enotnosti

4. srečanje borcev in mladine ter krajanov spominskega območja Žumberak – Gorjanci v Pogani jami – 370 pionirjev iz Jastrebarskega sprejeli v mladinsko organizacijo 180 pohodnikov

V nedeljo se je v Pogani jami že na četrtem srečanju zbralo okrog tisoč borcev, mladine in krajanov z obeh strani žumberško-gorjanskega spominskega območja.

Kljub dežju je prišlo na prizorišče srečanja tudi 180 pohodnikov, teritorialcev in mladine. Udeleženci srečanja so posebno toplo pozdravili 370 pionirjev iz Jastrebarskega, ki jim je narodna herojinja Milka Kufrin ob sprejemu v mladinsko organizacijo povedala, da so ljudje v teh krajih med vojno lahko dobili bitko zoper fašistične zavojevalce in njihove hlapce le, ker so imeli jasen skupni cilj – svobodo.

Pogana jama, kovačnica bratstva in enotnosti v najtežjih razmerah, je pred tisočglavo množico znova oživela, ko je spregovoril slavnostni govornik Rudolf Mitošević, predsednik mestne konference ZKJ Zagreba in član CK ZKJ. „Od tod so se pričenjale mnoge borbe, tovariš Tito pa je posvečal temu področju veliko pozornosti zaradi bližine Zagreba in povezave s Slovenijo," je dejal Mitošević in med drugim poudaril, da je skrb za boljšo povezanost teh krajev znotraj območja in z drugimi regijami ter gradnja manjših industrijskih obratov slej ko prej potreba in nuja.

V pozdravnem pismu predsedstvoma SFRJ in CK ZKJ je sekretarka OK ZSM Jastrebarsko Snježana Rajaković v imenu prisotnih, zlasti mladih, obljubila, da bodo z učenjem in delom nadaljevali delo svojih dedov in očetov.

V pestrem kulturnem sporedu se je zvrstilo več kulturnih skupin z obeh strani meje; ob koncu „uradnega" dela srečanja je bilo še tovariško srečanje.

P. PERC

ZK naj bolje povezuje tozde

Razgiban mesec v osnovnih organizacijah ZK v brežiški občini – Optimistične napovedi

Aprilski obisk delovne skupine CK ZKS v brežiški občini je močno spodbudil delo komunistov, najbolj seveda v organizacijah, kjer so potekali razgovori z njo. Razprave sekretarjev OO ZK iz teh okolij so minuli teden potrdile, da so se resno in načrtno lotili uresničevanja takrat sprejetih sklepov in priporočil.

Pismeno oceno skupine so povsod obravnavali in jo sprejeli brez dodatnih pripomb. Edina izjema je osnovna organizacija v krajevni skupnosti Bizeljsko. Ta se medtem še ni sestala in je zato pokvarila vtis, ki ga je skupina dobila ob svojem obisku. Domačine je že takrat opozorila na to, da je sestajanje dvakrat na leto premalo in da morajo s tako prakso prenehati, ker jim onemogoča sprotno akcijo in sodelovanje pri delu in načrtih KS ter njenih DPO. Izvršni sekretar Emil Štern je na četrtkovi seji ponovno priporočil bizeljskim komunistom, naj vse trzljaje z občinskimi organi rešujejo sproti, saj tu niti ne gre za spore krajevne skupnosti z občino, ampak za nesporazume posameznikov. Zaradi tega je nujna tudi večja kolektivnost dela.

V združenem delu so se komunisti takoj lotili sprejetih usmeritev. V Trimu so stekle priprave za skupno problemsko konferenco v Trebnjem in za uveljavitev trajnega akcijskega povezovanja; OO ZK v dobovskem tozdu vidi prihodnost samo v skupni DO in njeni širši povezavi navzven.

V Tovarni pohištva so medtem uspešno opravili referendum in sprejeli soodgovornost za prihodnost Dekorlesa, ki je postal s tem njihov obrat. Uresničili so tudi nekaj drugih sklepov, prizadevati pa si morajo še, da se bo OO ZK uveljavila kot mesto za poenotenje stališč, ki so jih komunisti dolžni uveljavljati v DPO in samoupravnih organih. Kaže, da se bo kolektivu s posredovanjem republ. komiteja za industrijo in sozda Slovenijales končno posrečilo pridobiti dovoljenje za uvoz nujne opreme.

V Zdravstvenem centru ves čas intenzivno tečejo priprave za uresničenje integracijskih ciljev, zatika pa se v osnovnih šolah na Bizeljskem in v Artičah, kjer se bodo morali bolj potruditi za ohranitev in pomnožitev partijskega jedra. V artiški KS nad delom komunistov nimajo pripomb. Svojo družbeno vlogo v glavnem pravilno pojmujejo, kar dokazuje delo v drugih DPO in društvih.

Kar pa zadeva sodelovanje v Posavju, se bodo morali pogledi spremeniti zlasti v kmetijstvu in zdravstvu in za v bodoče ne bi smela obveljati prispodoba sekretarke Jane Videnič, da se imajo Posavci tem raje, čim manj imajo skupnega.

JOŽICA TEPPEY

25 LET POMEMBNEGA DRUŠTVA

Dolenjsko Društvo računovodskih in finančnih delavcev, ki združuje člane štirih občin, bo v petek, 3. junija, v Novem mestu počastilo 25-letnico obstoja in delovanja. Ob tej priložnosti bo tudi redni občni zbor z obravnavo delovnih poročil in volitvami društvenih organov. V Domu JLA, kjer bosta slavnostni in delovni del zbora potekala, bo ta dan odprta razstava z demonstracijo računalnikov in knjigovodskih strojev Birostroja, Emone in Contala.

V OPEKARNI SPET IZGUBA

V gospodarstvu brežiške občine so se izgube v prvem četrtletju povzpele na 28,6 milijona dinarjev. To predstavlja polovico celotne izgube ob zaključku minulega leta. Vodi Lesnina s tozdom Dekorles v Dobovi, kjer se je nabralo za 16,3 milijona dinarjev izgube. Med izgubarji se je zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala znova znašel Salonit Anhovo. Tozd Opekarna–Rudnik je za nekaj manj kot z desetimi milijoni dinarjev na drugem mestu. Tretja je tovarna prikolic IMV z 1,3 milijona dinarjev, kar je v primerjavi z lansko prava malenkost. Manjši promet in zastoj turizma nasploh sta povzročila izguba tudi v gostinskem tozdu Petrola na Čatežu (879 tisočakov) ter v Termah na Čatežu (8,4 milijona dinarjev), kjer se je občutno zmanjšalo število nočitev in obisk gostov v gostinskih in drugih objektih.

Nihče ni sam

Ob tednu solidarnosti

V letošnjem tednu solidarnosti (od 1. do 7. junija) se spominjamo ene največjih naravnih nesreč v Jugoslaviji – potresa, ki je 26. julija pred 30 leti do tal porušil Skopje. Takrat se je izkazala visoka solidarnostna zavest naših delovnih ljudi, ki so vsestransko pomagali pri obnovi porušenega mesta; nesreča pa je bila hkrati tudi opomin k zavarovanju pred tovrstnimi katastrofami in poziv k izdelavi takšnega sistema solidarnostnega zbiranja sredstev, ki bo omogočal takojšnjo in učinkovito pomoč. Tak sistem zdaj imamo.

V Sloveniji smo lani zbrali 795.482.000 din solidarnostnih sredstev, razdelili pa 314.036.140 din za pomoč desetim občinam, ki so jih prizadele pozebe, neurja s točo, zemeljski plazovi idr. Poleg tega je Rdeči križ Slovenije s prostovoljnimi prispevki zbral še skoraj 2 milijona dinarjev za najbolj prizadete v občinah Brežice, Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju. Iz solidarnostnih sredstev je lani Slovenija v celoti poravnala svoje obveznosti za popotresno obnovo Črnogorskega primorja (845.371.984 din brez vračanja in 451.905.272 din kredita).

Ob koncu prejšnjega meseca je stekla akcija zbiranja oblačil obutve, posteljnine, pohištva in tekstilnih odpadkov; akcija je naletela na lep odziv.

V tednu solidarnosti dodatno zbiramo denar tudi z doplačilnimi vozovnicami v prometu, s plačilom znamke solidarnosti, z doplačilnimi vstopnicami za različne prireditve. Lani smo tako zbrali 755.011 din čistega dohodka, ki je namenjen hitri pomoči v primeru naravnih in drugih nesreč. V ta namen gre tudi enodnevni zaslužek v juliju.

Sedanje razmere zahtevajo dograjevanje sistema solidarnosti tudi pri dodeljevanju različnih oblik družbene pomoči, s katerimi zagotavljamo socialno varnost najbolj ogroženim posameznikom in družinam. V krajevnih skupnostih in tozdih se moramo zavzemati za to, da dobe to pomoč res tisti, ki jo najbolj potrebujejo.

MOKRONOG VABI

Enajst folklornih skupin iz Slovenije in Hrvaške bo v soboto, 4. junija, ob 19. uri nastopilo na mokronoškem gradu na tradicionalni folklorni prireditvi „Igraj kolo 83". Skupine se bodo obiskovalcem predstavile s folklornimi plesi iz vse Slovenije, Hrvaške, Vojvodine in ožje Srbije. Folklorni nastop bo potekal v organizaciji mokronoškega Kulturno-umetniškega društva Emil Adamič.

* *

„TA VRAŽJI FANT" V KRŠKEM

Brežiški Amaterski oder nadaljuje z uspešnimi gostovanji z irsko komedijo „Ta vražji fant z zahodne strani." Jutri ob 20. uri bodo nastopili na odrskih deskah krškega Delavskega doma Edvarda Kardelja. S predstavo, ki jo je režiral Vlado Podgoršek, so se Brežičani uvrstili na letošnje republiško srečanje amaterskih gledaliških skupin.

UREDNIŠTVO V GOSTEH

Zadnje uredništvo v gosteh pred letnimi dopusti bomo novinarji Dolenjskega lista pripravili 7. junija v

KNEŽJI VASI

Vse krajane, predstavnike vodstva krajevne skupnosti in predstavnike družbenopolitičnih organizacij vabimo ob 20.30 v staro osnovno šolo v Knežji vasi. Pomenili se bomo o vaših načrtih, potrebah in problemih.

V prazen prostor nekdo pač stopi

Regijski posvet o problematiki urejanja odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi v Novem mestu – Prestopanje dogovorjenih okvirov

Odnose med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi v Sloveniji je mogoče označiti kot dobre, saj jih v glavnem opredeljujeta strpnost in dialog, probleme, ki nastajajo zaradi delovanja, ki ni v skladu z dogovorjenimi okviri delovanja verskih skupnosti, ali tudi zaradi sektašenja, pa rešujejo v okoljih, kjer nastanejo, v ustreznih odborih in komisijah.

Enako lahko zapišemo tudi za Dolenjsko, so ocenili udeleženci posveta o problematiki urejanja odnosov med družbo in verskimi skupnostmi, ki ga je pripravil medobčinskih svet SZDL za Dolenjsko 26. maja v Novem mestu. Posveta so se udeležili predstavniki koordinacijskih odborov in skupščinskih komisij za verska vprašanja iz dolenjskih občin, predstavniki medobčinskih DPO in republiškega koordinacijskega odbora.

Dolenjska je zaradi zgodovinskih razlogov občutljivo območje, kar se teh odnosov tiče, zato je delo koordinacijskih odborov in komisij še posebno važno, ko je treba v vsakdanji praksi ločiti, kdaj gre za ustavno zagotovljene pravice vernih občanov, kdaj pa za zlorabo teh pravic in politiziranje verskih interesov, in seveda ravnati z ustreznim občutkom za realnost in razpoloženje ljudi. Tako klerikalizem na eni kot sektašenje na drugi strani se v dolenjskih občinah tu in tam še pojavljata, so poskusi, da bi mladine pritegnili k cerkvi z organiziranjem dejavnosti, ki niso verskega značaja, in podobno včasih verske manifestacije preraščajo svoje okvire. Problemov, ki so se prej pojavljali pri pogrebih, zdaj skoraj več ni, saj

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dolenjski knjižni sejem je odprt

Na ponedeljkovi otvoritvi so se predstavili trije avtorji iz „Pesniškega almanaha mladih"

Kakih 650 knjig, ki so jih slovenske založbe izdale v zadnjem letu, je razstavljenih v avli Krkine poslovne stavbe v Ločni, kjer poteka tradicionalni, letos že 6. dolenjski knjižni sejem. Sejem prirejajo mladina in KUD Krke, novomeška knjigarna Mladinske knjige in Študijska knjižnica Mirana Jarca, ki v Krkini avli razstavlja stenske koledarje z umetniškimi reprodukcijami in nekatere knjižne redkosti ter dragocenosti.

Na slovesni otvoritvi v ponedeljek zvečer so nastopili trije pesniki, ki so se v knjižni obliki prvič predstavili v „Pesniškem almanahu mladih". To so Veno Dolenc, Andrej Rozman in Jure Potokar. Veno Dolenc je svoje baladno ubrane pesmi pel ob spremljavi kitare. O almanahu in možnostih objavljanja pri založbah je govoril Janez Mušič, urednik pri Mladinski knjigi, medtem ko je nastopajoče pesnike podrobneje predstavil kritik Aleš Berger.

Pregledno pripravljen knjižni sejem je že prve dni vzbudil zanimanje obiskovalcev. Pričakujejo, da bodo prireditelji do sobote, ko bo sejma konec, sklenili več dobrih kupčij.

I. Z.

SHOD BORCEV IN AKTIVISTOV KOZJANSKEGA

Letos pripravlja tradicionalno srečanje borcev in aktivistov kozjanskega okrožja krška občina. Organizacijski odbor, ki ga vodi predsednik občine Branko Pirc, je sklenil združiti slavje borcev šestih občin 3. julija s praznikom rudarjev. Zato bo proslava na Senovem, med osnovno šolo in Domom 14. divizije. Mladina kozjanskih občin se bo odpravila na pohode in 3. julija družno prikorakala na Senovo.

SOS ZA UMETNA GNOJILA

Brežice so kmetijska občina, zato nujno potrebujejo boljšo oskrbo z zaščitnimi sredstvi in umetnimi gnojili. Obojega primanjkuje in pridelovalci se boje, da bo zraslo precej manj hrane, kot so planirali. Izvršni svet občinske skupščine je zaradi tega sklenil posredovati pri republiškem komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in republiškem komiteju za tržišče.

RIBNICA: REFERENDUM USPEL

Referendum o uvedbi novega samoprispevka na območju občine Ribnica, ki je bil v nedeljo, 29. maja, je uspel. Glasovanja se je udeležilo 93,56 odst. volilnih upravičencev, od teh pa jih je 63,28 odstotka glasovalo za samoprispevek, 27,90 proti, 2,37 glasovnic je bilo neveljavnih, preostali pa niso prišli na volišča. Največ glasov „za" je bilo v krajevni skupnosti Loški potok (80,85 odst.) in KS Sveti Gregor (69,78).

NA OBISKU ZVEZNA DELEGACIJA ZRVS – Občinsko konferenco ZRVS občine Novo mesto sta v ponedeljek dopoldan obiskala zvezni sekretar ZRVS Uzer Isanović (tretji z leve) in republiški sekretar ZRVS Jakob Černe (drugi z leve). S predstavniki novomeške občinske organizacije so se pogovarjali o uspešnosti svojih članov pri delu, popoldan pa so si ogledali Dolenjski muzej. (Foto: J. Pavlin)

VREME

Dnevi do konca tedna bodo sončni in topli.

Ljubljansko pismo

Zmanjšanje socialne pomoči ni noben izhod

Zato pa je nujen udar na neupravičeno bogatenje

V zadnjih desetih letih se je v Jugoslaviji zaposlilo 2,7 milijonov novih delavcev. S tem se je število zaposlenih v gospodarstvu in družbenih dejavnostih podvojilo in doseglo 60 odstotkov delovno aktivnega prebivalstva.

To je samo eden od ugodnih učinkov obsežnih investicij, ki so zadnja leta sicer prekoračile vse meje, vendar pa veliko prispevale k zoževanju virov največjih neupravičenih socialnih razlik, ki izhajajo iz odnosa zaposleni – nezaposleni. Zaradi naglega zaposlovanja prebivalstva so se nenehno zmanjševale razlike med višino osebnih dohodkov v vseh republikah in pokrajinah, in to v vseh proizvodnih dejavnosti, uravnilovka pa je vedno večja oziroma že tolikšna, da bi z razdelitvijo samo okrog 15 odstotkov količine osebnih dohodkov nadpovprečno plačanih delavcev lahko vse osebne dohodke izenačili.

Po podatkih analize republiške skupnosti socialnega skrbstva je v Sloveniji 13.614 ljudi, ki prejemajo družbeno denarno pomoč. Povprečno dobijo 4.000 dinarjev na mesec, kar pomeni, da višina teh pomoči mesečno ne doseže niti najmanjših življenjskih stroškov starostnika.

Med tistimi Slovenci, ki jim družbena pomoč pomeni edini vir preživljanja, je 70 % žensk, večinoma samskih, starih od 65 do 80 let. V glavnem gre za nekdanje kmečke delavke in nekdanje gospodinjske pomočnice.

Denarno pomoč kot dopolnilni vir preživljanja potrebuje v Sloveniji 11.500 ljudi. Tudi med njimi je 2.950 prebivalcev socialnih zavodov. Skoraj vsi, ki prejemajo stalno družbeno pomoč v obeh kategorijah, so dejansko brez kakršnekoli izobrazbe.

Življenjska raven Slovencev, ki jim pomaga družba, je izredno nizka. Večina nima ne hiše ne stanovanja. Tisti, ki imajo na podeželju zemljo, je zaradi starosti ne morejo več obdelovati. Analiza je pokazala, da živi večina prejemnikov naše menda tako pretirane velikodušnosti v razpadajočih hišah, vlažnih kleteh, zanemarjenih podstrešjih in barakah. Skoraj polovica jih v stanovanjih nima tekoče vode, 10 % pa jih živi brez elektrike in kopalnice.

In da nebi mislili, da gre res samo za delomrzneže, pijance in postopače: ljudje, ki potrebujejo stalno družbeno pomoč, so v veliki večini bolniki. Relativno zdravih je komaj 17 %, 34 % je kroničnih bolnikov, 33 % jih je telesno in duševno prizadetih, 6 % jih je nepokretnih in 10 % delno pokretnih.

Iz vseh teh podatkov izhaja, da denarne socialne pomoči nikakor ne kaže zbirati na račun zoževanja razponov med osebnimi dohodki, to je na račun uravnilovke ki že tako dokaj močno spodkopuje produktivnost dela. Glavni vir za pomoč vsem, ki socialno pomoč resnično potrebujejo, bi morali biti dohodki tistih, ki jih zdaj prejemajo brez dela, na račun izkoriščanja lukenj v naši zakonodaji, to je na račun tujega dela.

Z najširšo družbeno akcijo bo treba ustaviti nadaljnje bogatenje na osnovi vseh oblik rent, zaradi kopičenja premoženja, zlasti pa bogatenje zaradi posedovanja denarja. Zaradi vsega tega se presežek dela delavca na bolj ali manj legalen način pretaka v žepe ljudi, ki imajo moč in kapital. Zato mora resnejši udar na neupravičene socialne razlike, zlasti dolgoročnejši, zajeti vso širino pridobivanja dohodka v delu in zunaj njega in seveda tudi brez njega.

VINKO BLATNIK

BOGATO OBLOŽENA MIZA – Šolski gostinski center iz Novega mesta je za srečanje pridelovalcev krompirja na Mirni pripravil vrsto jedi, pripravljenih iz krompirjevega pireja, ki ga izdeluje mirenska tovarna. Vsi pridelovalci krompirja in gostje so bili presenečeni nad dobrotami in nad možnostmi, ki jih ponuja krompirjev pire.

Vprašanj je bilo na pretek

Enajsto srečanje pridelovalcev krompirja je znova razkrilo boleče pomanjkanje škropiv in rezervnih delov

Kot noben zbor pridelovalcev krompirja tudi enajsti po vrsti ni pomenil posebne prekretnice v dolgoletnem in plodnem sodelovanju med Kolinsko – tozd Tovarna za predelavo krompirja z Mirne in kmeti, ki dobavljajo večji del surovine. Na teh srečanjih se več ali manj znova in znova potrjuje dosedanje uspešno sodelovanje, manj pa je časa za kritično razglabljanje o problemih.

Pa vendar je bilo kljub tradiciji letos slišati precej kritičnih besed. Ne toliko o tovarni, kot o pomanjkanju reprodukcijskega materiala, ki ga kmetom manjka. In če ga bo manjkalo tudi vnaprej, je vprašanje, kako bo z intenziviranjem pridelovanja te poljščine. Spet je bilo namreč slišati, da bo treba na Slovenskem zmanjšati površine, zasajene s krompirjem, in povečati pridelek na hektar. Ti cilji pa ne bodo doseženi, če kmetom ne bodo pravočasno zagotovili škropiv – mimogrede povedano; že doslej so se jih kmetje premalo posluževali – če ne bo rezervnih delov za že amortizirane stroje, če ne bo več komasacij zemlje itd. Za vse to je sicer zainteresirana tudi tovarna, saj so njene optimalne zmogljivosti končajo šele pri 12 tisoč tonah – lani pa so predelali le nekaj čez 7 tisoč ton – a kaj več od pripravljenosti za to ni bilo zaslediti.

Na zboru pridelovalcev je bilo slišati tudi drugo stran. Po podatkih, ki jih je posredoval predstavnik tovarne, dobi Kolinska največ krompirja še vedno iz trebanjske občine, medtem ko novomeška, grosupeljska in še nekatere druge prispevajo le okoli 20 odst. vsega krompirja, ki ga tovarna pridela.

Še bolj kot doslej bodo v tovarni posvečali skrb kvaliteti krompirja. Tu seveda ne gre samo za sorte, ki imajo največ sušine, ampak tudi za krompir, ki bo kakovosten in primeren za predelovanje v višje oblike. Ne nazadnje je kvaliteta pomembna tudi zaradi tega, ker se Kolinski obeta, da bo več pireja izvozila tudi na konvertibilne trge, kar se vsekakor bolj splača, kot izvažati krompir v surovem stanju, kjer pa lani in letos niso bili doseženi vsi načrti.

Kmetje so sicer še izvedeli, da bodo za kilogram krompirja dobili po 7,20 din, kar po besedah predstavnika tovarne še ne pomeni končne cene, saj le-ta do jeseni prav gotovo še spremeni. Prav tako so lahko izvedeli, da za lansko letino ne bo nobenih doplačil, saj je tovarna lani komaj splavala zaradi že znanih težav pri izvozu. Zato tovarni in kmetom ostaja upanje, da bo letošnja letina vsaj tako dobra, kot je bila predlani.

J. SIMČIČ

V prazen...

(Nadaljevanje s 1. strani)

zakon in občinski odloki urejajo pogrebne slovesnosti. Res pa je, da je ponekod čutiti,da družbene organizacije ne skrbe dovolj za to plat vsakdanjika in slovo od pokojnika dobi zgolj značaj verskega obreda, čeprav bi se od pokojnika morali dostojno posloviti predvsem kot od pripadnika te družbe.

Kot poseben problem so poročevalci načeli vprašanje vernih učiteljev. Kaže, da so stališča SZDL o tem že malce pozabljena. Na silo tega vprašanja ne gre reševati, saj pri tem zlahka zapelje barka na čeri protiustavnega ravnanja.

Pri pridobivanju lokacijske in gradbene dokumentacije za kultne objekte ni težav, kolikor se ti interesi ne križajo s širšimi družbenimi, denimo z novimi določili o varstvu kmetijskih zemljišč. Pri gradnji naj bi prišli zares do izraza interesi ljudi, ne pa morda ozek interes posameznikov ali zgolj cerkvene strukture. Na posvetu so opozorili tudi na slabo varstvo kultnih objektov in njihovega inventarja. Tatvine opominjajo, da bo treba sistematično popisati in prefotografirati ta del slovenske kulturne dediščine, kar bo navsezadnje omogočilo tudi uspešnejše preganjanje tovrstnega kriminala.

Med posvetom so ugotovili, da sestava koordinacijskih odborov ni najboljša, saj je v njih premalo vernih. Zgolj duhovnik ni dovolj, saj tako v odborih ni mogoče dobiti dobrega pregleda nad stanjem in pravi interesi ljudi ne pridejo povsem do izraza. Duhovnika ne gre jemati kot nekakšnega delegata ali predstavnika vernikov. Tudi pri kadrovanju v krajevna in občinska vodstva SZDL bi bilo izpuščanje vernih občanov neprimerno.

Povsod tam, kjer cerkev stopa iz svojih okvirov in poskuša spolitizirane interese uveljavljati med ljudmi, pa je treba najprej pogledati, ali ni cerkev le stopila v tisti prazen prostor, ki so ga pustile družbenopolitične organizacije zaradi zbirokratiziranosti, neaktivnosti in odmaknjenosti od ljudi, nato pa ustrezno delovati. Aktivnost socialističnih sil naj bo vodilo, ne pa klicanje po represalijah in intervencijah države.

M. MARKELJ

Po zložbi ceneje do več hrane

Komasacija v Gribljah bo zajela 161 ha – Zdaj je 743 parcel razdeljenih med 87 gospodarjev – Pot do novih proizvodnih skupnosti

Pred kratkim so se začela dela za komasacijo 161 hektarjev kmetijskih površin v Gribljah. To je druga komasacija v črnomaljski občini; prva je bila na Cerkviščih, v isti krajevni skupnosti, kjer je šlo za 54 ha površin, sedanji kompleks v Gribljah pa se navezuje na cerkviškega.

Ta komasacija je tako v planu krajevne skupnosti Griblje, kot v planu črnomaljske Kmetijske zadruge. Na teh 161 ha je sedaj kar 743 parcel, ki so razdeljene med 87 gospodarstev, lastnikov pa je še več. Denar za komasacijo je zagotovljen, prispevali pa ga bodo: Kmetijska zadruga Črnomelj, Zveza vodnih skupnosti Slovenije, kmetijsko–zemljiška skupnost Črnomelj in občinska skupščina Črnomelj, medtem ko lastnikov zemlje komasacija ne bo nič stala. Stroški komasacije za hektar bodo znesli blizu 17 tisočakov.

Do srede oktobra naj bi bila narejena nova razmera, tako da naj bi jesensko setev že opravili na komasiranih parcelah. Sevedaje že izdelan idejni načrt nove razdelitve parcel, nakazane so smeri obdelave zemlje, predvidene nove poljske poti. Ta idejna zasnova bo na ogled v Gribljah in komasacijski udeleženci bodo imeli mesec dni časa za svoje pripombe. Prednosti zložbe so očitne: počenitev proizvodnje, možnost uvedbe pravilnega kolobarjenja, uporabe vseh vrst kmetijske mehanizacije brez motenja posesti, urejeni dostopi (do vsake parcele bo dostop z javne poti). Po zložbi se bo kmetijska proizvodnja na teh površinah ne samo pocenila, ampak tudi povečala, moč bo ustanoviti razne proizvodne skupnosti, preko katerih bo lahko zadružna pospeševalna služba vplivala na večjo tržno blagovno proizvodnjo.

Spodbuda varčevalcem

Ljubljanska banka ima na Dolenjskem že 39 malih bank, ki jih vodijo učenci pod vodstvom mentorjev

V petek, 27. maja, je bil v restavraciji na Otočcu zaključek vsakoletnega tekmovnja v okviru pionirskih, mladinskih in cicibanovih hranilnic po šolah celotne Dolenjske. Nad 150 otrok in 30 mentorjev se je udeležilo tradicionalnega srečanja, ki ga organizira Ljubljanska banka – Temeljna dolenjska banka v okviru svoje redne dejavnosti zato, da bi otroke že od malega navajali na varčevanje.

Pred osmimi leti so v Metliki prvi začeli s pionirsko hranilnico na šoli, zdaj je v štirih dolenjskih občinah že 24 hranilnic za pionirje, delajo 3 mladinske hranilnice in 12 v skupinah za najmlajše v vzgojnovarstvenih zavodih. Kajpada se tu predvsem uče spoznavati denar. Vsote, ki jo imajo mladi varčevalci v svojih „bankah", so večinoma majhne, za Ljubljansko banko niso pomembne, pač pa smatrajo, da je spodbuda k varčevanju od malega in množičnost takega varčevanja tisti smoter, za katerega dajejo v sklopu celotne banke znatna sredstva.

Učenci od Vinice do Mirne in Žužemberka, najuspešnejši varčevalci (ne po višini privarčevane vsote!), so se na stroške Ljubljanske banke z avtobusi pripeljali v Novo mesto, od tam krenili na kratek izlet po dolini gradov, nato pa na Otočcu prisostvovali zaključni prireditvi, na kateri so podelili priznanja, značke in nagrade.

Za najuspešnejše pionirske hranilnice so bili letos razglašeni: osnovna šola Jančka Mevžlja Mokronog; osnovna šola Baza 20 – Dol. Toplice in šola Šentjernej. Med mladinskimi je bila najboljša hranilnica v ekonomskem šolskem centru. Podeljenih pa je bilo še 25 Musijevih značk – posebnih priznanj najuspešnejšim varčevalcem.

Medšolska tekmovanja v likovnih, fotografskih in literarnih delih, ki prav tako potekajo pod okriljem Ljubljanske banke, so zaključena, podelitev nagrad pa bo na prireditvi v juniju, ko bodo dali priznanja tudi trem šolam, ki so se najbolje izkazale pri zbiranju odpadnih surovin.

R. B.

Govedina „raste" na Blatniku

Na Blatniku se bo na 100 ha paslo 250 telic – 0,60 kg prirasta na dan

Kmetijska zadruga Črnomelj se je vključila v tako imenovani slovenski makroprojekt 2 za usposabljanje višinskih pašnikov. Tako so izdelali projekte za ureditev proizvodne skupnosti za pašo telic na površini okoli 100 hektarjev na Blatniku, kjer bodo uredili pašno-kosni sistem, za kar bo treba očistiti te površine, opraviti določena agromelioracijska dela in postaviti električno ograjo.

Ta dela bodo veljala okoli 3 milijone dinarjev, od tega bo tretjina lastne udeležbe, ostalo pa nevračljiva republiška sredstva. Ko bo vse urejeno, se bo na Blatniku lahko paslo okoli 250 telic in juncev. Precej del je že opravljenih in tako se bo te dni na Blatniku začelo pasti 100 telic oziroma juncev; največ teh bo zadružnih, kmetje pa še niso pokazali dovolj zanimanja za to proizvodno skupnost, čeprav je kilogram prirasta v takem pašno-kosnem sistemu najcenejši: stane 60 do 70 dinarjev, na dan pa pričakujejo 60 dekagramov prirasta.

Ker je to dovolj močan agrument, pričakujejo, da se bo že s prihodnjo pomladjo na Blatniku paslo 250 telic.

OBVESTILO
telefonskim naročnikom

Obveščamo telefonske naročnike, da bodo spremenjene telefonske številke naročnikom, ki so vključeni v avtomatsko telefonsko centralo Semič. Do spremembe oštevilčenja bo prišlo zaradi priključitve naročnikov na novo centralo.
Nove, oziroma spremenjene telefonske številke bodo veljale od 7. 6. 1983 dalje in so objavljene v Telefonskem imeniku Slovenije za leto 1983 v oklepajih.

Podjetje za ptt promet
Novo mesto

Splošno gradbeno podjetje „PIONIR" – TOZD LESNI OBRAT Novo mesto objavlja proste delovne naloge in opravila

DIREKTORJA TOZD LESNI OBRAT (ni reelekcija)

Za direktorja je lahko imenovana oseba, ki poleg v zakonu določenih pogojev izpolnjuje še naslednje pogoje:
– da ima višjo strokovno izobrazbo lesne, pravne ali strojne smeri in najmanj 5 let prakse na ustreznih delovnih mestih
– da ima srednjo strokovno izobrazbo lesne ali strojne smeri in najmanj 7 let prakse na ustreznih delovnih mestih.
Kandidat bo sprejet na opravljanje delovnih nalog in opravil direktorja TOZD Lesni obrat za 4 leta.
Kandidati naj pošljejo vlogo z ustreznimi dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjega dela v 15 dneh po objavi v zapečateni ovojnici z oznako „Za razpisno komisijo TOZD Lesni obrat" na naslov: SGP „Pionir", Novo mesto, Kettejev drevored 37.
Kandidata bomo o razpisu obvestili v 30 dneh po dnevu zaključka razpisa.

Delavski svet delovne organizacije
OPEKARNE ZALOG, p. o. NOVO MESTO
razpisuje dela oz. naloge

DIREKTORJA DO
(ni reelekcija)

Za razpisana dela oz. naloge bo kandidat imenovan za 4 leta. Za direktorja delovne organizacije je lahko imenovana oseba, ki poleg pogojev iz 511. člena ZZD izpolnjuje še naslednje pogoje:
– da ima višjo izobrazbo ekonomske, gradbene, strojne ali organizacijske smeri in 3 leta delovnih izkušenj na ustreznih delih oz. nalogah
– da ima srednjo izobrazbo ekonomske, gradbene ali strojne smeri in 5 let delovnih izkušenj na ustreznih delih oz. nalogah
– da obvlada najmanj en svetovni jezik
– da je kumunikativen ter družbeno in strokovno razgledan.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici z oznako „Za razpisno komisijo" na naslov: OPEKARNA ZALOG p. o. NOVO MESTO, Zalog 21, 68000 Novo mesto v 15–ih dneh po objavi razpisa.
O izidu izbire bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem sprejemanju ponudb.

GASILSKO DRUŠTVO MIRNA
prodaja
ORODNI VOZ TAM PRAGA
v voznem stanju z novim Perkins motorjem.

Licitacija bo v nedeljo, 5. 6. 1983, ob 9. uri pred gasilskim domom na Mirni.

POBRATILI SMO SE

25. maj je bil za našo šolo velik dan. Pobratili smo se s šolo Goran Kovačič iz Duge Rese. Ob tej priložnosti smo bili pionirji iz obeh šol sprejeti v mladinsko organizacijo. Po kulturnem programu in pobratenju smo se zavrteli ob zvokih ansambla JLA.

MATEJA PAVLINIČ
OŠ Črnomelj

Radenska

LETNI ODDIH V RADENCIH (1. 6. do 30. 9. 1983)

V Radencih, prijetnem zdraviliško–letoviškem kraju v severovzhodni Sloveniji, smo za vse, ki želijo letni dopust koristno preživeti v mirnem in slikovitem okolju, pripravili 7–dnevni paket aktivnega programiranega bivanja.

Ta program vsebuje:
– 7 polnih penzionov v hotelu Radin
– 1 pregled pri zdraviliškem zdravniku
– 3 X CO_2 kopeli
– tečaj aerobike
– neomejeno kopanje v hotelskem bazenu
– neomejeno pitje mineralne vode Radenska – tri srca ves čas bivanja.

Cena paketa v 1/2 sobi 6.580,00 din, doplačilo za 1/1 sobo 448,00 din. Otroci do 7. leta imajo prenočišče zastonj, če spijo s starši, in 50–odst. popust pri penzionski prehrani. Možnost podaljšanja bivanja po dnevni ceni paketa.
Velike možnosti za šport in rekreativno dejavnost: letno kopališče z vrsto igrišč za igre z žogo, tenis igrišča, kegljišče, minigolf, balinišče, družabni prostori z različnimi TV programi, biljard, namizni tenis, organiziran popoldanski program animacij.
Radenci so tudi izhodišče za prijetne izlete po Pomurju, kjer si gostje lahko ogledajo turistične zanimivosti tega dela Slovenije (Plečnikova cerkev v Bogojini, lončarji v Filovcih, Moravske Toplice, vinske kleti itd.).
Obiščite nas, ne bo vam žal!
Informacije in rezervacije
Tel.: (069) 73–331, telex 35 269

ŠE TESNEJŠE SODELOVANJE – Sedmošolci OŠ Mirana Jarca iz Črnomlja in Ivana Gorana–Kovačiča iz pobratene Duge Rese so bili letos že drugič skupaj sprejeti v mladinsko organizacijo. Ob tej priložnosti sta ravnateljici podpisali listino o pobratenju ter izmenjali darila.

NOVOST NA PROGI – Na dolenjski progi od prejšnjega tedna vozi nov „zeleni vlak", ki je za razliko od prejšnjega, narejenega pri Fiatu, domač izdelek. Popolnoma svež in nov je pripeljal k nam iz Maribora. Lep je in udoben, le hlajenja za vroče dni nima. (Foto: MiM)

ČEBELARSTVO PRIVABILO MLADEŽ – Odkar je oktobra lani pričel na osnovni šoli dr. Mihajla Rostoharja v Krškem z delom čebelarski krožek, je število članov naraslo že na blizu 40. Krška čebelarska zveza in društvo ter Medex so krožku pomagali tudi pri tej razstavi. (Foto: P. Perc)

VZGOJITELJICE RAZSTAVLJAJO – V počastitev dneva mladosti so delavke vzgojnovarstvenega zavoda Novo mesto pripravile v muzeju NOB razstavo pripomočkov za vzgojno delo. Zaradi velikega zanimanja so razstavo, ki si jo je ogledalo že nad tisoč ljudi, podaljšali do 4. junija. (Foto: J. Pavlin)

PREDSTAVNIK „KMETIJSKEGA MINISTRSTVA" SE NI OGLASIL

Vrsto duhovitih pripomb o oskrbi z reprodukcijskim materialom je bilo slišati na 11. zboru pridelovalcev krompirja, ki ga je pripravila tovarna Kolinske z Mirne. Kmetje so se pritoževali čez pomanjkanje škropiv za koloradskega hrošča, slabo seme, pomanjkanje rezervnih delov in podobno. Žal je bilo v dvorani slišati le slave smeha, medtem ko se predstavnik republiškega komiteja za kmetijstvo ob tem ni oglasil, da bi pojasnil, kako bo z oskrbo teh materialov.

Sejmišča

NOVO MESTO – Podoba ponedeljkovega sejma se od zadnjih ni kaj dosti spremenila. Še vedno je kupcev manj kot prodajalcev, pa tudi cene se ne spreminjajo. Rejci so tako prignali 364 prašičkov, prodali pa so jih 238. Cena za prašiče, stare 8 do 10 tednov, je bila 4.500 – 5.000 din, za prašiče, stare 10 – 12 tednov, pa 5.000 – 7.500 din.

BREŽICE – Podobno je tekla kupčija tudi na sobotnem brežiškem prašičjem sejmu. Rejci so ponujali v prodajo 345 prašičev, gospodarja pa je zamenjalo 214 repov. Cena prašičem se je gibala okoli 280 din za kilogram žive teže.

Na pogodbah manjka še podpis

Trebanjski Trimo se preusmerja v izdelavo montažnih bivalnih objektov – Čeprav so z razvojem nekoliko kasnili, upajo, da bodo dorasli potrebam trga

Dokler je bila naložbena poraba doma in v državah v razvoju še velika, je trebanjski Trimo, ki je eden najbolj znanih jugoslovanskih proizvajalcev industrijskih montažnih objektov, žel uspehe na tujem in na domačem trgu. Ko je povpraševanje usahnilo, hkrati pa so se doma začele težave z nabavo reprodukcijskega materiala, pomanjkanjem deviz ter so se pojavljale druge ovire, se je moral Trimo preusmerjati na druge proizvode in deloma iskati druge trge.

Stane Velikonja: „Da bi zmanjšali bremena proizvodnje, smo pecej zmanjšali zaposlenost v režiji. Tudi novih delavcev ne zaposlujemo več."

Kljub vsem tem težavam, ki so Trimu največ preglavic povzročale predvsem lani proti koncu leta in letos v prvem četrtletju, zdaj uspešno poslujejo. Že nekaj časa ni več težav z nelikvidnostjo, kratkoročne obveznosti so zmanjšane, prihodek se je povečal, prav tako dohodek, medtem ko so se porabljena sredstva zmanjšala. Vse to je plod premišljene poslovne politike, predvsem pa doslednega varčevanja pri porabi materiala, energije in drugih surovin.

Čeprav zdaj ni otipljivih vzrokov za pesimizem – ta se je letos že tudi pojavljal, ko je zmanjkovalo dela – pa v Trimu s sedanjim stanjem vseeno niso čisto zadovoljni.

„Predvsem se nam otepa, da nismo pravočasno začeli z razvojem bivalnih objektov, po katerih je zdaj v tujini največje povpraševanje. Zastoji so namreč bili v razvoju, pa tudi v naši premajhni pripravljenosti na vse hujšo tujo konkurenco", pravi Stane Velikonja, predsednik kolektivnega poslovodnega organa v Trimu. „Zdaj so sicer nekateri posli že dogovorjeni, predvsem v sodelovanju z nekaterimi domačimi in tujimi firmami, vendar pogodbe še niso podpisane. Pričakujemo pa, da bodo posli uspešno stekli, saj imamo letos precejšnje izvozne obveznosti na konvertibilnih trgih. Letos nameravamo izvoziti za 8,5 milijona dolarjev. Ta načrt pa bomo lahko uresničili le, če bomo s pomočjo Francozov dobili posle v Alžiriji, če nam bo uspelo prodreti v Saudsko Arabijo pa še kam."

Žal v Trimu, ki kar četrtino svoje proizvodnje izvozi, narašča tudi uvoz reprodukcijskega materiala. Vzrokov je več. Domači dobavitelji ne izdelujejo dovolj kvalitetnih materialov, pogosto ne morejo dobaviti dovolj velikih količin v določenem roku, za nameček zahtevajo še devizno participacijo. Čeprav je na prvi pogled skoraj polovica ustvarjenih deviz dovolj za nemoten potek proizvodnje, lahko kupček dolarjev ob takih zahtevah domačih proizvajalcev kaj hitro izgine.

Da bi vzdržali vse prej kot lahke razmere, se v Trimu trudijo sproti obveščati delavce o vseh težavah, čeprav po Velikonjevih trditvah tudi tu še ni vse opravljeno.

J. S.

Na dobri poti

Proizvodnja narašča, s prodajo pa Novomeščani v glavnem še nimajo večjih težav

V prvih treh mesecih letošnjega leta se je fizični obseg proizvodnje v novomeški občini povečal za 3 do 4 odst. v primerjavi z lanskoletnim enakim obdobjem, kar je zelo lep uspeh. Fizični obseg proizvodnje so znatneje povečali v IMV Novo mesto (za 11 odst.), v Novolesu (za 9 odst.), v Tovarni obutve (za 7 odst.), v Industriji gradbenega materiala (za 30 odst.), v Iskri Ela za 15 odst in v Iskri–tovarni napajalnih naprav za 35 odst. Oskrbljenost z domačimi materiali pa je v 22 od 34 anketiranih kolektivih slaba, medtem ko 30 delovnih organizacij v anketi navaja slabo oskrbo iz uvoza.

S prodajo na domačem trgu novomeška industrija nima težav, zmanjšuje se le prodaja pohištva in gradbenega materiala. Močno upada obseg gradbenih del. Na tujih trgih pa je težko prodati proizvode lesne stroke, zato morajo zniževati cene, skrajševati roke dobave in podaljševati roke plačila. Manjše povpraševanje v tujini pa se krepko pozna tudi v nekaterih Iskrinih tovarnah. Da pa v splošnem s prodajo za zdaj ni prehudih težav, kaže podatek, da so zaloge končnih proizvodov ob trimesečju znašale 1,5 milijona dinarjev, kar je samo za 12 odst. več, kot so jih imeli v prvih treh mesecih leta 1982.

R. B.

Uspešen izvoz

Ribničani izvozili osemkrat več, kot so uvozili

V prvih treh mesecih letos so v ribniški občini dosegli letni načrt izvoza s 36,2 odst. (izvozili so skoraj za 411 milijonov dinarjev), letni načrt uvoza pa so dosegli le z 19 odst. (uvozili so za slabih 51 milijonov).

Presegli so tako načrt izvoza na konvertibilno območje (letni plan so do četrtletja dosegli z 29,4 odst.), kot na klirinško območje (letni plan so dosegli celo z 41,3 odst.).

Letni načrt izvoza so ob četrtletju izpolnili najbolj v Suknu (52 odst.), Riku (38 odst.), Inlesu (37,12 odst.) in Eurotransu (37 odst.), zaostajajo pa v Donitu in Žičnici.

Daleč največji izvoznik je Riko, ki pa izvaža največ na klirinško območje. Na konvertibilno območje so v prvih treh mesecih letos izvozili največ Eurotrans, Inles, Riko, Sukno in ITPP.

Letni načrt uvoza je ob četrtletju dosegel Donit s 27 odst., Eurotrans in ITPP z 21 odst., Riko s 17 odst., Inles z 10,35 odst. in Sukno z 9 odst., medtem ko Žičnica uvoza ni niti načrtovala niti ni uvozila.

Podatki o uvozu in izvozu v ribniški občini dokazujejo, da se gospodarstvo ribniške občine uspešno vključuje v stabilizacijska prizadevanja, saj znatno več izvažajo, kot uvažajo, in tako prispevajo, da bi primanjkljaj Jugoslavije v zunanji trgovini zmanjševali. Razveseljivo je tudi, da načrte izvoza in dejanski izvoz stalno povečujejo. Posebno pohvalno pa je, da povečujejo izvoz na konvertibilno območje. Večina delovnih organizacij izvaža sploh samo na zahodni trg, na Vzhod pa le Riko, ITPP in Donit, ki seveda hkrati izvažajo tudi na Zahod.

J. PRIMC

Kmetijski nasveti

Krmo lahko silira folija

Vse mogoče smo že poskušali, da bi zmanjšali izgube hranilnih snovi v krmi, ki jo povzroča razsipno sušenje na tleh. Pred dvema desetletjema smo vse upe stavili v dosuševanje na skednju, v prevetrovanje ali celo v umetno sušenje, hkrati pa so strokovnjaki vseskozi priporočali siliranje sveže ali uvele krme, poskušali s konzervansi in na druge načine ohraniti pridelek. Ob vsem tem je bilo in ostalo ospredju siliranje. Lahko zagotovo rečemo, da je ob doslej znanih tehnoloških postopkih, ki so uporabni v široki praksi, ta način konzerviranja krme za večino naših kmetij najboljši.

Na tem mestu ste lahko že pred leti brali o betonskih ali lesenih stolpnih silosih, o koritastih silosih in silirnih jamah, danes pa je na vrsti novost, ki je pri nas skorajda še ni videti. Gre za siliranje uvele trave z izčrpavanjem zraka, ki je eden od priporočljivih načinov za konzerviranje živinske krme v času, ko ima malo ogljikovih hidratov in veliko vode.

Postopek je sorazmerno preprost. Potrebujemo plastično folijo, zadrgo in ventil ter nekaj spretnosti, da postopek v resnici uspe. Na eno folijo navozimo uvelo krmo, jo potlačimo, pokrijemo z drugo folijo, obe skrbno povežemo z zadrgo ter z vakuumsko črpalko prek ventila izčrpamo iz silosnega kupa zrak. Da bo izčrpavanje temeljitejše, je potrebno na ventil nataknitи preluknjano drenažno cev, ki naj sega po vsej dolžini kupa in ki omogoča, a se zrak izčrpa iz vseh delov silažne mase.

Dokaj preprosto siliranje z izčrpavanjem zraka, ki ne zahteva velikih investicij, kot na primer betonski silos, ima še eno prednost, ki ni zanemarljiva, posebno tedaj, ko je zaradi obilnega pridelka, nujne košnje ali dežja treba hitro ukrepati. Stisnjen, s folijo pokrit silažni kup je mogoče po določenem času odkriti, nanj spet naložiti nove uvele trave in ponoviti silažni postopek. To je mogoče nadaljevati, dokler to dopušča velikost folije.

Inž. M. L.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Škropljenje vinogradov

Razmeroma dolgotrajno lepo vreme s sušo je ugodno vplivalo na rast trte. Mladike so ponekod zrasle že do 1 m dolžine, nastavek grozdja lepo kaže in bo pridelek (če ne bo toče) bogat skoraj tako kot lansko leto. Zaradi dosedanjih ugodnih pogojev za rast mladik in razvoj grozdja je ta razvoj vsaj za teden dni zgodnejši kot prejšnja leta. Tako je trta v začetku junija (ko boste brali ta prispevek) tik pred cvetenjem. Ker se škropljenja trte med cvetenjem (vsaj med glavnim cvetenjem) izogibamo, moramo

škropiti pred cvetenjem

Ker med cvetenjem ne bomo škropili, je za to škropljenje priporočljivo vzeti taka kemična sredstva, ki imajo daljši učinek, vsaj za 14 dni, to je za čas glavnega cvetenja trte. V zadnjem času nam kemična industrija daje na voljo

sistemične fungicide

Po knjigi: Miljeva Kač–Jože Maček „Kemična sredstva za varstvo rastlin", Ljubljana 1980):

Sistemični ali kurativni fungicidi preprečujejo okužbe tako, da onemogočajo sporam gliv, ki so dospele na rastlino, vpostavitev tesnega stika s protoplazmo njenih celic, in sicer od znotraj. To delovanje traja vse dotlej, dokler se fungicidna snov v rastlini ne razkroji, to je navadno dalje, kot je učinkovita fungicidna obloga na površini rastlin pri preventivnih fungicidih. Učinkovite snovi padavine ne izperejo. To sta dve prednosti sistemičnih fungicidov v primerjavi s preventivnimi. Zato jih lahko uspešno uporabljamo tudi tedaj, ko smo škropljenje s preventivnimi fungicidi zamudili, na primer v deževnem obdobju, zaradi česar je okužba že nastala in se je gliva peronospore v rastlini začela razraščati. Vendar se tudi pri uporabi teh sredstev v pogostejšem in daljšem zaporedju pojavlja odpornost gliv (rezistenca).

V trgovinah je mogoče nabaviti naslednje sistemične fungicide:

RIDOMIL plus ali RIDOMIL combi – aktivna snov je METALAXYL (Metalaxy in baker). Ima sistemične lastnosti, v rastlino prodre skozi liste in druge zelene dele (v sok trte). Deluje predvsem proti peronospori vinske trte, krompirjevi plesni, peronospori na hmelju in proti nekaterim drugim škodljivim glivicam.

Ob priliki prireditve teden dolenjskega cvička je dipl. inž. Jurij Mamilović na predavanju (20/3 1983) za RIDOMIL povedal, da to odlično sredstvo uporabljamo le takrat, ko ga nujno rabimo, in to največ dvakrat v času vegetacije. RIDOMIL ni primeren za prvo škropljenje, pač pa za škropljenje pred cvetenjem trte, saj traja učinek tega škropiva 15 dni, tako da lahko trta v miru odcvete. Drugič naj bi s tem sredstvom škropili ob zaključku škropilne sezone (zadnje škropljenje), da bo učinek škropljenja dalj časa trajal. Na splošno škropljenja z RIDOMILOM ne ponavljamo. RIDOMIL ni posebno strupen. Karenca traja 2 tedna pred trgatvijo grozdja.

Drugo sistemično škropivo, ki je v prometu, je

MIKAL – aktivna snov je ALUMINIJEV ETILFOSFIT, je sistemični fungicid, ki prodre skozi listje in korenine. Po rastlini se širi z navzgornim transpiracijskim tokom (po vodovodnih ceveh) in z navzdolnim asimilacijskim tokom (po sitastih ceveh). Na ta način je zagotovljena velika gibljivost aktivne snovi po rastlini in s tem ustrezno varstvo listov. Deluje preventivno in kurativno. Uporabljamo ga za zatiranje peronospore vinske trte in peronospore na hmelju. Ni posebno strupen. Pri škropljenju ga ponavljamo največ 3– do 4–krat. Mikalu ne smemo dodajati listnih gnojil, lahko pa dodajamo sredstva za

zatiranje oidija

Inž. Mamilović je na navedenem predavanju v Novem mestu priporočal, da za varstvo pred oidijem tik pred cvetenjem trte uporabimo zaradi daljšega delovanja

BAYLETON WP–5 ali pa BAYLETON WP–25 – aktivna snov je TRIADIMEFON. To je nova sistemična fungicidna skupina, ki preventivno deluje na pepelaste plesni in rje. Učinkovita snov se prenaša po rastlinah po vodovodnih, navzdol pa po sitastih ceveh. Deluje preventivno, kurativno in eradikativno. Četudi se je bolezen že močno razširila, takoj po uporabi tega sredstva, se nadaljnje širjenje bolezni ustavi. Deluje tudi v hladnejšem vremenu. Dež ga ne izpere. Na jagodah ne povzroča opeklin. Je strupen za ribe (ne smemo puščati preostanke škropiva v potoke), za čebele ni strupen. Karenca traja 3 tedne.

(Opomba: Ker je to sredstvo razmeroma drago, ga bomo uporabljali le za škropljenje pred cvetenjem in ob koncu škropljenja kot RIDOMIL).

T. DOBERŠEK

MERCATOR – AGROKOMBINAT Krško
AKTIV KMEČKIH ŽENA

prireja
v nedeljo, 5. junija 1983, na Zdolah pri Krškem

TEKMOVANJE KOSCEV IN GRABLJIC,
KONCERT PEVSKIH ZBOROV in
VESELICO

Program:
ob 9. uri tekma koscev in grabljic,
ob 17. uri razglasitev rezultatov tekmovanja in podelitev priznanj;
koncert pevskih zborov:
moški pevski zbor Kozjanski odred iz Sromelj,
mešani pevski zbor Dobrava – Škocjan in
mešani pevski zbor Rudi Rožanc iz Zdol;
veselica: igral bo ansambel Dobri prijatelji s pevko Majdo iz Brežic.
V primeru slabega vremena bo prireditev naslednjo nedeljo.

VABLJENI! UŽIVAJTE LEPOTE NAŠE VASI!

359/22–83

Komisija za delovna razmerja pri
LESNINI LJUBLJANA – TOZD SOPOTA Radeče
objavlja prosta dela in naloge:

1. VEČ KV LESNIH DELAVCEV ZA OPRAVLJANJE DELA V PROIZVODNJI
Pogoji:
– KV lesni delavec, široki profil
– eno leto delovnih izkušenj
– delo za nedoločen čas
– odslužen vojaški rok

2. VEČ PKV LESNIH DELAVCEV ZA DELO V PROIZVODNJI
Pogoji:
PKV lesni delavec, ozek profil
– šestmesečne delovne izkušnje
– poskusno delo en mesec
– delo za nedoločen čas
– odslužen vojaški rok

3. VEČ NKV DELAVCEV ZA OPRAVLJANJE POMOŽNIH DEL V PROIZVODNJI
Pogoji:
– končana osnovna šola
– poskusno delo en mesec
– delo za nedoločen čas
– odslužen vojaški rok

Kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje razpisnih del, naj oddajo pismene ponudbe z dokazili o strokovnosti v roku 8 dni po objavi razpisa v kadrovsko–splošnem sektorju TOZD SOPOTA, Radeče, Pot na jez 12, kjer dobijo tudi vsa dodatna pojasnila.

346/22–83

Stiska ne ovira dela

Semiški osnovnošolci so ob dnevu šole prikazali delo v interesnih dejavnostih – Kljub težavam uspešni

Da bi pokazali širši javnosti delo celodnevne osnovne šole Semič, so učenci, učitelji ter 14 zunanjih sodelavcev preteklo nedeljo pripravili dan šole, na katerem so v poldrugi uri dolgem programu ter na razstavi opozorili na svoje delo in uspehe, hkrati pa tudi na velike probleme, ki so zlasti povezani s prostorsko stisko. S tem dnevom pa so hkrati hoteli utišati neodgovorne izjave vseh tistih posameznikov, ki trdijo, da COŠ v Semiču ne izvaja programa, oz. da je ta nekvaliteten.

Poleg tega, da se je po letu 1975, ko so v Semiču začeli prvi v dolenjski regiji s celodnevno šolo, učni uspeh zelo izboljšal, so močno razvejali tudi interesne dejavnosti. Tako so letos izvedli vrsto udarniških akcij, posadili okrog 8 tisoč sadik gozdnega drevja, zbrali 10 ton odpadnega papirja, sodelovali na vseh prireditvah in proslavah v kraju, skrbeli za spomenike in obeležja NOB, varstvo okolja, bolne in ostarele občane, se aktivno vključevali v delo RK, SLO, tekmovali za bralne in prometne značke. Na republiško tekmovanje v Veseli šoli iz vseh OŠ v črnomaljski občini so se uvrstili trije učenci, vsi iz semiške šole, radioamaterji so na regijskem tekmovanju osvojili 1. mesto, okrog 100 njihovih mladih gasilcev je na občinskem tekmovanju osvojilo vsa prva mesta v vseh kategorijah ter že vrsto let zastopajo svojo občino na republiških tekmovanjih. Lepe uspehe pa žanjejo tudi semiški športniki, šahisti, čebelarji, strelci, matematiki, fiziki in literati.

Vse te uspehe dosegajo v zelo slabih razmerah, saj so izkoristili za učilnice še zadnje prazne kotičke na šoli v Semiču in Štrekljevcu. Da bi lahko ohranili celodnevni pouk in uspešno uresničevali učno-vzgojni program, bodo morali v najkrajšem času šolo dograditi. Osnutek je že izdelan, prvo fazo pa naj bi dogradili v prihodnjih dveh letih iz sredstev, zbranih s samoprispevkom in iz družene amortizacije. Da bodo kljub nemogočim razmeram do dograditve še nadalje vztrajali, se morajo zahvaliti mnogim delovnim organizacijam, DPO, društvom in posameznikom semiške krajevne skupnosti, s katerimi tesno sodelujejo in brez pomoči katerih bi bil obstoj celodnevne šole od vsega začetka njenega delovanja nemogoč.

B. M.

ODLOČAJO SEKUNDE – Med učenci, ki so prikazali delo na celodnevni osnovni šoli v Semiču, so bili tudi gasilci, ki jih je na šoli okrog 100, vključeni pa so v pet gasilskih društev v krajevni skupnosti. (Foto: M. Bezek)

Mnogi prejeli priznanja

Za zaključek meseca mladosti so v Trebnjem pripravili slovesnost – Poulični tek do Šentlovrenca

Z zaključno slovesnostjo v avli osnovne šole Jožeta Slaka–Silva v Trebnjem so trebanjski mladinci končali praznovanje meseca mladosti, v katerem so se mladinci pomerili v osmih športnih disciplinah, ter pripravili vrsto prireditev in srečanj.

Na dan mladosti so v Trebnjem pripravili tudi sprejem pionirjev v vrste ZSMS ter podelili priznanja občinske konference ZSMS vsem, ki so kakorkoli prispevali k uspešnemu delu mladinske organizacije. Priznanja so prejeli Bojan Bučinel, Zvonka Falkner,, Janez Kramer, Vili Lamovšek, Bogomir Mlakar, Marija Požeš, sekretariat za ljudsko obrambo pri občinski skupščini Trebnje in Glasbena šola Trebnje.

Priznanja so prejeli tudi učenci z najboljšim učnim uspehom ter učenci, ki so bili najbolj aktivni v mladinski organizaciji. Podelili pa so tudi pokale in priznanja za najboljše športne dosežke. Pokal je v trajno last dobila ekipa Mokronoga, na drugo mesto so se uvrstili mladinci iz Trebnjega ter na tretje mladi iz Jesenic. Priznanja so dobile tudi najboljše moške in ženske ekipe; zmagali so Mokronožani oziroma Trebanjke.

V večernih urah je bil poulični tek od Trebnjega do Šentlovrenca, ki se ga je udeležilo 35 tekačev. Zmagal je Metod Žužek iz Atletskega kluba Novo mesto, na cilj osem kilometrov dolge proge pa je prispel tudi najmlajši udeleženec tekme, ki mu je komaj 10 let.

Tri stotnije tvorile godbo

Na 5. revijo so v Sevnico prišle gasilske godbe iz desetih slovenskih krajev – Tokrat pred Lisco

Ne primeri se zlepa, da lahko en kapelnik daje takt 305 godbenikom naenkrat. Toliko jih je namreč igralo skupne skladbe na nedeljski reviji pred Lisco v Sevnici.

Mesto in okolica sta bila v znamenju svetlečih se glasbil že dopoldne. Novomeška gasilska godba (njeni predhodniki so igrali na sevniškem taboru že leta 1862, kamor so prispeli na lojtrniku) je igrala v Boštanju, na Logu godba iz Stične, v naselju Ribniki Mariborčani, v Prvomajski ulici pa godba iz Spodnje Poljskave. Sicer so na popoldanski reviji nastopile poleg omenjenih še naslednje godbe: Apače, Loče pri Dobovi, nova godba iz Predgrada, Kapel, tokrat prvič na tej reviji tudi metliška godba in seveda gasilska delavska godba gostiteljev, sevniškega gasilskega društva. Člani te godbe so na celovečernem koncertu prejšnji večer počastili 75-letnico instrumentalne glasbe v mestu, 55-letnico gasilske godbe in 5-letnico igranja godbe v novem sestavu.

Član predsedstva Gasilske zveze Slovenije Lojze Ljubič je pohvalil vnemo sevniških prirediteljev, saj so šele te revije pokazale, kolikšno bogastvo v tej glasbeni zvrsti se razvija po gasilskih društvih širom po Sloveniji. Pokroviteljica tokratne revije je bila Kopitarna.

Prizorišče koncertov je bilo pred Lisco, ne na sevniškem gradu, kot so sprva predvidevali. Velika ploščad pred to tovarno se je pokazala kot primeren kraj, posebno ob negotovem vremenu, ko b ob dežju lahko vse skupaj premestili v veliko tovarniško dvorano.

A. Ž.

Prof. Bogomil Kovač: 3

LOGORSKA KALVARIJA LAVRIČEVEGA ŠTUDENTA

Iz svoje knjižnice je izvlekel slovensko-italijanski slovar in mi ga podaril. Z veseljem se ga sprejel.

Beseda je dala besedo in zapletla sva se v dolg razgovor. Zanimala ga je predvsem moja konfinacija, zlasti vzroki. Povedal sem mu, da so Italijani zaprli tudi mojega brata Staneta. Fašistična Italija je okupirala del Slovenije z glavnim mestom Ljubljano in zavedni Slovenci so pričeli vstajo, boj, Italijani v Sloveniji zapirajo, streljajo in izvajajo ofenzive proti našim borcem za osvoboditev. Kmalu sem ugotovil, da skuša moj sogovornik dognati, kaj sem po svojem prepričanju, po svetovnem nazoru, predvsem, ali sem komunist. Odgovoril sem mu na kratko, da nisem komunist, da sem kristjan, vendar socialist (krščanski socialist). Postal je zelo pozoren. Prišla sva na politiko. Odločno mi je zagotavljal, da je tudi on antifašist. Ugotovil sem, da je pristaš krščansko-demokratske stranke, anglofil. Oba sva si bila edina, da fašizem v tej vojni ne bo zmagal. Pogovor je nanesel tudi na Sovjetsko zvezo. Jaz sem trdil, da bo Nemčija podobno kot Napoleon doživela velik zlom tudi na tem bojišču. Prisluhnil je, vendar sem takoj ugotovil, da se mož boji komunizma in okrepljene vloge Sovjetske zveze po končani vojni. Razumljivo, bil je najbogatejši človek (grof) tega kraja, lastnik ogromnih riževih polj, tudi njegova žena je izhajala iz aristokratske družine iz Genove.

Ko sem se prvič poslovil, me je povabil, naj le še pridem na klepet in poslušanje radia. Tako sem večkrat krenil v Ollegio. Grof me je povabil za božič 1942 na slovesno kosilo. Vabilu sem se odzval in šel. Še nikdar se nisem kretal v takem aristokratskem okolju. Opazovali me bodo! Predstavil me je svojim ožjim sorodnikom, ki so bili tudi povabljeni. Spominjam se, da sem bil zelo nesproščen in napet. Misli so mi neprestano vhajale na lepo, skromno praznovanje božiča v proletarski družini doma. Tako sem dobil vpogled v res še srednjeveško življenje te družine. Zvedel sem, da grofovi otroci ne hodijo v krajevno šolo. Imeli so šolanje doma, vzgojiteljica (guvernante) za razne predmete, predvsem za jezike. Neko nedeljo me je povabil k maši v bližnjo kapelo izven gradu. Dobro se še spominjam klanjanja njegovih podložnikov, kmetov kolonov, ob srečavanju. Bilo mi je kar močno nerodno. V pogovorih sva obravnavala tudi zgodovinske teme. Navdušeno mi je govoril o gibanju za zedinjeno Italijo, predvsem o Cavourjevih zaslugah. Iz zgodovine sem zvedel, da je bil Cavour v Piemontu borec za zedinjeno, seveda buržoazno Italijo in je v tem boju tudi zmagal. Jaz pa sem poznal tudi vlogo Garibaldija, rdečesrajčnikov, prav tako v boju za zedinjeno demokratično Italijo. O njem seveda ni hotel dosti slišati. Pogovor je nanesel tudi na Trst in Primorsko. „Mi bomo te kraje zasedli in priključili Jugoslaviji (Sloveniji)," sem dejal, „zaradi Trsta," pa sva se ostro sporekla.

Bil pa je sicer dober človek in za veliko noč 1943 mi je kupil blago za novo obleko, katero mi je naredil sotrpin, konfinirani krojač Lojze. Čas nam je še kar hitro mineval. Vsak dan smo se zbrali v kuhinji in debatirali. Ustanovili smo tudi moški pevski zbor, katerega je vodil moj sostanovalec dr. Jože Cigan, odličen pevec pri Maroltovem akademskem zboru. Še kar lepo smo zapeli naše narodne in tako nas je naša lepa pesem bodrila in dvignila.

KAPITULACIJA ITALIJE

Zvedeli smo za izkrcanje na Siciliji in padec Mussolinija. Bili smo neskončno veseli. Časopisi so še pisali, da se vojna nadaljuje. Nestrpno smo pričakovali nadaljnji razvoj dogodkov. Ko smo se 8. septembra 1943 zjutraj prebudili, smo zvedeli za kapitulacijo. Časopisi so zapisali z velikmi naslovi: La guerra e finita (vojna je končana!) Bomo kmalu videli, sem si mislil. Na poti k jutranjemu javljanju smo srečavali veselo množico Italijanov. Pozdravljali so nas in govorili: „Smo prijatelji!" (Siamo amici). No, pa naj bo!

Zbrali smo se in prepevali, italijani pa so nas častili. Čakali smo še na izkrcanje zaveznikov v severni Italiji. Preprosto smo računali, da bomo z njimi vred korakali proti Sloveniji. V pričakovanju smo spali z nahrbtniki. Kaj hitro pa smo bili razočarani. Zvedeli smo, da so Novaro in Milano zasedli Nemci. Mislili smo že, da bi krenili proti Sloveniji, pa so nam italijanski antifašisti, s katerimi smo bili povezani, odsvetovali: prišli boste v roke Nemcem. Razmišljali smo in se končno po nasvetu italijanskih antifašistov odločili, da se umaknemo v sosednjo nevtralno Švico.

POT V ŠVICO

Nekega popoldneva pridejo v Arono tudi konfiniranci iz bližine. Med njimi je bil Jože Maček, profesor v Novem mestu (brat Matija). Skupaj smo se odločili, da zjutraj odrinemo. Šli smo kar na kolodvor in se boječe razkropili in molče čakali na vlak. Oblast v mestu so imeli še fašisti, ob našem odhodku pa so že prišli Nemci. Odpeljali smo se proti meji. V vlaku smo molčali in tako postali nekako sumljivi. Razumeli pa smo, kaj ljudje govorijo o nas. „Pa kdo so ti? – To so Nemci"! Vendar nas niso nagovorili. Italijanski antifašisti so nam točno povedali, kako naj potujemo in kje naj se ustavimo.

Izstopili smo na obmejni postaji. Do določenega kraja ob meji naj bi se peljali z avtobusom in nato naj bi nas vodič (obmejni švercar) vodil v Švico. Pri vstopu na avtobus pa smo imeli veliko smolo. Z nami sta bila tudi dva zaljubljenca: Teja in Bojan. Bojan je dal svoj kovček na streho, in ko je to opravil, je potegnil v avtobus zložljivo lestev, pod katero je stala Teja, in železna konica je močno ranila Tejo na glavi. Zgrudila se je v krvi. „No, sedaj pa smo v Švici," je dejal Lojze. Na meji so bili še fašisti. Dobili smo v naglici zdravnika, ki jo je obvezal, zgubila pa je mnogo krvi. Pešačili smo naprej po dolini do neke obmejne vasice.

Bil je večer, odšli smo v župnišče, kjer nas je čakal vodič. Tu smo prenočili in drugi dan zjutraj nas je vodič odpeljal po samotnih gorskih poteh. Pot je postajala vedno bolj strma. Prenočili smo v neki pastirski koči. Med potjo smo dosledno molčali. Ker Teja ni mogla pešačiti, smo jo nosili. Povzpeli smo se na višino 2000 m in okoli polnoči zrli z grebena v „obljubljeno" deželo. Ker je bil švicarski del Lago Maggiore razsvetljen, smo lahko ugotovili, kje se prične Švica. Vodič je dejal: „Sedaj pa ne morete več zgrešiti, kar spustite se v dolino".

Spuščali smo se po pobočju na švicarski strani. Teja je povsem omagala in smo se dogovorili: „Teja in Bojan sta od sedaj dalje poročena", da bi tako ostala v Švici skupaj in ju ne bi ločili. To naj sporočimo švicarskim oblastem, predvsem pa, da je „žena" Teja močno ranjena.

Zgodaj zjutraj pridemo tako do prve vasice ob meji. Pri potoku se umijemo (osvežimo) in jaz si navežem kravato. Določili so me, naj stopim v prvo hišo in prosim za kaj toplega. Res sem odšel. Nahajali smo se v italijanskem delu Švice – Ticinu. Že pred hišo sem v italijanščini ogovoril gospodinjo. Zanimivo je bilo prvo vprašanje: „Ali ste se že javili našim obmejnim stražnikom? " Sama je odšla do bližnjega graničarja. Medtem so prišli tudi moji (ostali) sopotniki begunci. Prišel je graničar. „Ali imate orožje? " Pregledal je naše nahrbtnike. Nato je vprašal, odkod prihajamo in kaj želimo. Povedali smo, da smo Slovenci, Jugoslovani, da smo bili konfinirani v Italiji, umaknili smo se pred Nemci in zato prosimo za azil v Švici. Bili smo sprejeti in zato veseli. Povedali smo še za ranjeno Tejo in moža. Poslali so nosila in jo prinesli v dolino.

Graničarji so nas odpeljali v dolino do jezera prav na meji. Tu je bila gostilna, pred njo mize in stoli. Posedli smo in naročili so nam pivo. Bili smo presenečeni nad gostoljubnostjo. To je bil naš prvi stik s Švico, ki nam je ostal v najlepšem spominu. Zrli smo preko ramp na italijansko stran in že zagledali nemške „firbce". Bili smo presrečni!

(Nadaljevanje prihodnjič)

moj otrok je drugačen

Otrokove motnje v računanju

Motnje računanja pri šolskem otroku lahko razdelimo na tri vrste:

1. MOTNJE RAČUNANJA KOT POSLEDICA GLOBALNO ZNIŽANIH INTELEKTUALNIH SPOSOBNOSTI OTROKA: Pri tej vrsti gre za otroka, ki je umsko podpovprečen, „mejno inteligenten" ali umsko manj razvit. Otrok bo kazal splošni učni neuspeh na vseh področjih, ne samo pri računanju. Pri umsko podpovprečnem in mejno inteligentnem otroku običajno priporočamo dopolnilni pouk s konkretnim ponazarjanjem in večkratnim ponavljanjem snovi ter dodatno razlago, ker gre v tem primeru še za „normalno inteligentnega" otroka.

Umsko manj razvit otrok pa programa redne osnovne šoe ne bo zmogel in bo prej ali slej potrebno všolanje na šolo s prilagojenim, zoženim programom in predmetnikom. Za otroke v redni šoli, ki imajo učne težave, je potrebno organizirati dodatni pouk na šoli. Otrok bo praviloma potreboval dodatno pomoč skozi vse šolanje. Nemalokrat se bodo morali angažirati pri inštrukcijah in dodatni razlagi tudi starši ali starejši bratje in sestre.

2. MOTNJE RAČUNANJA KOT POSLEDICA SPECIFIČNIH IZPADOV NA TEM PODROČJU: Pri teh motnjah gre za pravo specifično učno motnjo na področju računskih sposobnosti – diskalkulijo. Otrokova globalna intelektualna storilnost je v tem primeru najmanj na poprečni stopnji, včasin celo nadpovprečna. Otrok ima kljub temu velike težave pri računanju, ima slabe številčne predstave, slabo pomnjenje števil in računskih operacij itd. V nekaterih primerih je opaziti tudi zamenjavo in nepravilno branje števil. Zmanjšane računske sposobnosti odkrije psihološki in spec. pedagoški pregled. Odprava teh motenj zahteva daljši korektivni trening pri strokovnjaku, ki se s tem ukvarja, poleg dodatnega pouka v šoli.

3. MOTNJE RAČUNANJA KOT POSLEDICA ČUSTVENE MOTENOSTI: V tem primeru gre za otroka, ki je bil že v rani mladosti oviran in prikrajšan pri zadovoljevanju svojih osnovnih duševnih potreb po varnosti, čustveni toplini, ljubljenosti, raziskovanju itd. Že po drugem letu starosti se pri otroku pojavijo močne potrebe po posedovanju in veljavi. Otrok to najprej doživlja preko hranjenja, kasneje pa preko vsega, kar želi imeti. Ob tem doživlja pojem količine in kasneje tudi pojem števila, kar ima zanj posebno čustveno obarvanost. Otrok doživlja pojem števila s tem, koliko dobi, koliko mora dati. Pravimo, da se vse to dogaja na njegovem lastninskem področju. Otrok, ki ima že v zgodnji otroški dobi slabe izkušnje na lastninskem področju, bo lahko na tem področju mostal moten. Otrok na primer ni smel premetavati kock, jih zlagati, vedno je moral bonbone na silo deliti z bratcem, vse so mu vzeli, kar je hotel imeti, ni smel brskati po predalih itd. Tak otrok nikoli ni vedel, koliko in kaj lahko zahteva, koliko mora dati, zato si je pridobil veliko negativnih izkušenj, količine, števila in sploh številčni pojmi so zanj dobili čustveno negativen pomen; vse pa se kasneje lahko odrazi v šoli, kjer bo moral manipulirati s števili, jih seštevati, odštevati, deliti itd. Pri tem se starši in učitelji čudijo, zakaj slab uspeh pri računstvu, čeprav je otrok na drugih področjih učenja „bister" in uspešen.

VLADIMIR BITENC,
defektolog

CENJENI POTROŠNIKI, NE PREZRITE!

Vemo, da opremljanje stanovanja zahteva od vas veliko časa, tehtnega premisleka in ne nazadnje tudi veliko denarja. Zato vas želimo opozoriti na nekaj prednosti, ki vam jih nudi NOVOLESOV SALON POHIŠTVA.

NOVOLES kot renomirani proizvajalec stilnega pohištva MARSEILLE, ki ga zaradi komponibilnosti lahko uporabite za opremo vseh stanovanjskih prostorov in dobro znane opreme za kopalnice KOLPA-SAN, zagotavlja pri nakupu takojšnjo dobavo.

Seveda pa lahko pri nas na enem mestu dobite vse naenkrat. Nudimo vam pohištvo vseh vrst, kuhinje, svetila, zavese, talne obloge — tople pode, gospodinjske aparate in ostalo opremo vseh znanih proizvajalcev v naši domovini.

Vendar to ni vse. Odločili smo se, da v svoji ponudbi storimo korak naprej:

— BREZPLAČNA DOSTAVA NA DOM DO ODDALJENOSTI 30 km
— BREZPLAČNA MONTAŽA POHIŠTVA IN KUHINJ
— 15-odst. POPUSTA PRI NAKUPU ZA DINARJE DEVIZNEGA POREKLA
— Z DOKAZILOM O IZVORU DEVIZ STE OPROŠČENI TEMELJNEGA PROMETNEGA DAVKA, KI ZNAŠA

OD 8% DO 17,4%.

Nazadnje vas želimo še obvestiti, da bo že tradicionalna razprodaja opuščenih in nekompletnih programov iz Novolesove proizvodnje od 15. do 20. avgusta v OSNOVNI ŠOLI GRM v Novem mestu.

OBIŠČITE NAS ALI POKLIČITE PO TELEFONU NA ŠTEVILKO 25-091, IZPOLNILI BOMO VAŠE ŽELJE!

novoles
— SALON POHIŠTVA

Še: Ceno sporu plačal tretji

Pojasnilo sekretarja Atletske zveze Slovenije

V komentarju „Ceno sporu plačal tretji" je novinar B. Budja znova pogrel spor, ki že nekaj časa teče predvsem med Atletskim klubom Novo mesto in bivšim trenerjem M. Šimuničem iz Dol. Toplic. Ker pa B. B. preveč po svoje interpretira položaj o tem, da atletinji Cilka Križe in Greta Hren nista dobili soglasja za prestop iz AK Novo mesto v AD Kladivar, in piše tudi neresnične trditve (namerno oškodovanje posameznikov, ki so imeli pravico udeležbe na pripravah ali tekmovanjih), smo prisiljeni nekatere nejasnosti pojasniti.

Res je, da Cilka Križe in Greta Hren že na zimskih tekmovanjih v dvorani nista pokazali obetavne forme in da ju je strokovni svet AZS zato izločil iz spiska potencialnih kandidatov za nastop na letošnjem mladinskem prvenstvu Evrope, ki bo na Dunaju. Krivde za to ne gre valiti na AK Novo mesto, ker ni dal soglasja za prestop. Obe sta že lani dobili izpisnico in postali članici Kladivarja (ker naš pravilnik o registraciji ne onemogoča prestopa), s čimer pa nista veliko pridobili, ker še vedno živita v Dol. Toplicah, nastopata pa za AD Kladivar. Nasprotno, s prestopom sta verjetno le izgubili, ker vožnje v Celje in nazaj v Dol. Toplice ne morejo ugodno vplivati na njuno tekmovalno formo! Za prestop pa sta se verjetno odločili sami (morda tudi ob sodelovanju „suflerjev"), zato ceno za tako odločitev tudi sami plačujeta. Kot članici AD Kladivar imata vse možnosti nastopov na tekmovanjih, razen prvenstvenih. Dokaz so nastopi Hrenove v Celju in Mariboru, v mladinski reprezentanci SRS v Szombathelyju in uvrstitev v mlado reprezentanco SFRJ. Žal pa Hrenova še ni ponovila lanskih rezultatov (ali celo izboljšala), kar pomeni, da je v tem vzrok, da ni med kandidati za nastop na EP na Dunaju. Cilka Križe pa ima težave s poškodbami, zato ima še manj možnosti, da se uvrsti v ekipo SFRJ za mladinsko prvenstvo Evrope.

Iz vsega navedenega je razvidno, da nesoglasje AK Novo mesto za prestop v AD Kladivar (če ni soglasja, ni pravice nastopa le na prvenstvenih tekmovanjih, zlasti na ekipnih, ki prinašajo točke) ne more biti vzrok za slabšo formo in manjše možnosti za nastop na Dunaju. Pred Hrenovo je še veliko preizkušenj, kjer bo lahko dokazala, da napreduje, zato ji vrata za mladinsko reprezentanco za EP še niso povsem zaprta. Težje pa bo s Križetovo, ki ima težave s tehniko skakanja v višino in ima ob konkurenci (Malešev 184 cm, Muršič 181 cm, Pajenk 178 cm) kaj malo možnosti, da se uvrsti v izbrano vrsto SFRJ za mladinsko prvenstvo Evrope.

FRANC MIKEC

„Izginite dol!"

Vpitje in kričanje na avtobusu — Kje ustavljati?

27. maja sem doživela nekaj neprijetnega na novomeški avtobusni postaji, ko sem se hotela peljati z dela domov. Na avtobus sem stopila med zadnjimi, ker sem pač nameravala med prvimi izstopiti. Vozniku Ivanu Papiču sem povedala, kje bi rada izstopila, a mi je odgovoril, da tam ne bo ustavil. Na vprašanje, zakaj ne, mi ni odgovoril, pač pa je siknil, naj izginem iz avtobusa. Ostala sem mirna. „Ali sem človek ali pes?" sem ga vprašala, nakar je zavpil: „Izginite dol! Poklical bom policijo!" Nisem se pustila preplašiti in mirno sem mu odvrnila, naj jo kar pokliče. Postal je histeričen in še bolj je kričal. Tedaj sem sklenila, da je najbolje, če ga prijavim inšpekciji. Zato sem izstopila.

Prosim avtobusno podjetje Gorjanci, da mi pojasni, ali voznikom ni treba ustavljati v Črmošnjicah. Mislim, da so prevozniška podjetja zaradi potnikov, ne pa potniki zaradi njih.

ANICA STANIŠA
Črmošnjice

pisma in odmevi

Bralci, pomagajte!

Stara mama išče vnukinjo — Živi v okolici Brežic?

Ker so bile vse moje dosedanje poizvedbe zaman, prosim bralce Dolenjskega lista, če mi lahko pomagajo najti vnukinjo, katere imena in priimka ne poznam. Njena mati namreč živi nekje v okolici Brežic.

Moj sin Franc Frelih je umrl v letalski nesreči na Korziki. Imel je dekle, po imenu Stanislava, ki je 1967 ali 1968 zanosila in rodila hčerko. Oče deklice je bil moj sin Franc. Vem samo, da je dajal denar za preživljanje otroka, drugih podrobnosti o otroku in materi pa mi ni povedal. Nesreča je preprečila, da bi od njega kdaj lahko zvedela kaj več. Moja srčna želja je, da spoznam sinovo hčer in njeno mater. Bralci, pomagajte mi!

MARIJA PETERNELJ
Podjelo brdo 21
64225 Sovodenj

Obisk pri pobratenih

Za dan mladosti sta dva avtobusa Suhorčanov obiskala pobrateno KS Stipan v občini Vrginmost

Dan mladosti smo pionirji, učiteljice in člani Društva prijateljev mladine s Suhorja praznovali na Petrovi gori in v pobrateni krajevni skupnosti Stipan iz Hrvaške občine Vrginmost. Prijateljstvo med prebivalci Suhorja in hrvaškimi sosedi se je začelo že med vojno, ko so partizani 13. proletarske brigade Rade Končar pod vodstvom komandanta Rada Bulata in slovenski partizani napadli fašistično-belogardistično postojanko na Suhorju in jo uničili. Za lanski praznik metliške občine pa sta se KS Suhor in Stipan pobratili. Da bi to prijateljstvo in bratstvo še utrdili, je DPM Suhor organiziralo izlet za starejše krajane, šola pa za pionirje.

V Vrginmostu in Stipanu so nas – bilo nas je za dva avtobusa – sprejeli zelo prisrčno. Pionirji smo si izmenjali knjižna darila, člani pionirskega odreda Martin Južna s Suhorja pa je predstavnikom KS Stipan izročil skromno darilo. Skupaj smo izvedli kulturni program, ki smo ga vsi zaključili s kozaračkim kolom.

Na zakuski v šoli smo se seznanili z delom in življenjem šole in krajanov, našli smo nove prijatelje. Slovo je bilo dolgo, poslovili pa smo se z željo, da se kmalu srečamo na Suhorju.

Pionirji, učiteljice
in DPM Suhor

MLADI DOPISNIK

OBISK BEOGRADA

OK ZSMS Krško je omogočila enemu mladincu iz vsake šole potovanje v Beograd. Bila sem vesela, ker sem bila izbrana kot predstavnica naše šole. Na pot smo odšli 24. maja, v naše glavno mesto pa smo prišli drugi dan zjutraj. Obiskali smo Dedinje in Hišo cvetja in spominski muzej, kjer smo videli razstavljene vse štafete, nato pa smo si popoldne ogledali še mesto. Končno smo zvečer prisostvovali sprejemu štafete mladosti na Stadionu JLA. Svečanost je bila zelo lepa. Domov smo se vrnili utrujeni, a ponosni, da smo bili priče takemu dogodku.

ROMANA KOREN
OŠ Koprivnica

V OPERI

V ponedeljek, 23. maja, smo učenci, ki smo dobili priznanja ali nagrade šolske skupnosti, odšli v Ljubljano, kjer smo si ogledali opero Prodana nevesta. Motilo nas je, ker so se nekateri učenci obnašali zelo nekulturno: med predstavo so govorili in prevračali stole.

SILVA BRATKOVIČ
OŠ Šentjernej

VELIKO ZBOROV

19. maja je bila v Domu JLA v Novem mestu revija mladinskih pevskih zborov, na kateri je nastopilo veliko mladih, popestrili pa so jo tudi gostje iz Celja. Na željo poslušalcev so gostje zapeli dvoje pesmi več.

NATAŠA MALNAR
OŠ XII. SNOUB Bršljin

SLOVESNO PRAZNOVANJE

Krajevni praznik smo v Velikem Gabru praznovali nadvse slovesno. V soboto, 28. maja, je nastopilo KUD iz Trebnjega z igro „Taki ste, taki smo", v nedeljo pa so v Biču odkrili spominsko ploščo šestim padlim borcem.

JOŽICA ANŽLOVAR
OŠ Vel. Gaber

OBRAMBNI DAN V ŠKOCJANU

21. maja smo imeli obrambni dan. Ko je zatulila sirena, smo vsi stekli v zaklon na Mastni vrh, po prenehanju nevarnosti pa smo odšli na šolsko igrišče, kjer smo spoznavali orožje in radiopostajo, metali bombe v cilj in gasili ožar. Po malici smo si ogledali tri filme. Polni novih spoznanj smo zaključili uspešen obrambni dan.

KARMEN OBRČ
OŠ Škocjan

NASTOP V MLINŠAH

V nedeljo, 29. maja, so učenci adlešičke šole in folklorna skupina sodelovali na proslavi krajevnega praznika v Mlinšah. Naša krajevna skupnost je namreč pobratena s Staro Ljubljano, ta pa z Mlinšami, in tako je prišlo do takšnega sodelovanja.

IVANKA VESELIČ
OŠ Črnomelj

PODELITEV BRALNIH ZNAČK

V okviru praznovanj ob dnevu mladosti smo na naši šoli pripravili podelitev bralnih značk. Na prireditev, ki smo jo imeli v delavskem domu v Krškem, smo povabili pisatelja Lojzeta Kovačiča. Uživali smo v pogovoru z njim. Po kratkem kulturnem programu je bilo podeljenih 87 cicibanovih, 99 bronastih Kajuhovih, 2 srebrnih in 13 zlatih značk.

BRIGITA FURAR
OŠ Krško

ZDAJ SMO MLADINCI

Za brežiške sedmošolce je bil dan pred 2. majem nekaj posebnega. Sprejeti smo bili v mladinsko organizacijo. Potrudili se bomo, da ne bomo mladinci samo na papirju, saj moramo postati vzor v obnašanju in učenju mlajšim.

SAMO PETELINC
OŠ Brežice

POPRAVEK

V prispevku „Brez olepševanja o razmerah", ki je izšel v 21. številki Dolenjskega lista, je prišlo do napačnega podatka. Tozd „Jelka", ki je v sklopu Mercatorja, je imel 308.000 din izgube, ne pa 6.183.000 din, kot je pisalo v članku. Izguba je nastala zaradi neplačane realizacije.

KAKO NAJTI REZERVIRAN SEDEŽ BREZ ŠTEVILKE?

Ako bi se v denar spremenilo negodovanje ljudi, ki so 26. maja na ljubljanski avtobusni postaji kupili vozovnice z rezervacijo sedeža in se povzpeli na avtobus (NM 509–07, last podjetja Gorjanci), ki je proti Novemu mestu odpeljal ob 19. uri, potem bi omenjeno podjetje lahko precej na novo oštevilčilo sedeže. Tisti dan so številni potniki zaman iskali sedež, katerega so jim namenili pri nakupu vozovnice.

Še več, nekateri so morali celo stati, in to na račun tistih, ki so vožnjo plačali šele pri vozniku in jim zato ni bilo treba odšteti dodatnih 9 dinarjev, do neoštevilčenega, a drugemu potniku namenjenega sedeža pa so se vseeno dokopali.

O. A.
Novo mesto

Uredništvo v gosteh:

DOBLIČE – KANIŽARICA

DELAVCI IN KMETJE Z ROKO V ROKI TUDI DOMA

Ko smo se novinarji Dolenjskega lista Andrej Bartelj, Mirjam Bezek, Milan Markelj in Drago Rustja odpravili na uredništvo v gosteh v krajevno skupnost Dobliče–Kanižarica, smo bili prepričani, da nas bo pričakalo malo krajanov. Osma ura zvečer je bila za prebivalce, med katerimi je veliko kmetov oz. polkmetov, sicer ustrezna, bolj neustrezen pa je bil dan – 25. maj.

„Obsedeli bodo raje pred televizijskimi sprejemniki ter spremljali prenos osrednje prireditve ob dnevu mladosti iz Beograda," smo si dejali. A bili smo prijetno presenečeni, ko nas je pričakalo več ljudi, kot je sicer v navadi pri naših obiskih v krajevnih skupnostih. Zakaj niso ostali doma, nam je takoj pojasnil upokojenec Jože Sotlič iz Doblič. Dve tretjini Dobličanov namreč ne more spremljati programa ljubljanske televizije, četudi so o svojih težavah že večkrat potožili RTV v Ljubljani, naj jih oprostijo plačevanja naročnine. Amater iz Črnomlja jim je na Blatniku sicer postavil pretvornik, a se je pokvaril in težave so spet tu.

1128 prebivalcev krajevne skupnosti Dobliče–Kanižarica živi v osmih naseljih, in sicer v Kanižarici, Dobličah, Blatniku, Griču, Jerneji vasi, Jelševniku, Snečjem vrhu in delno na Doblički gori. Več kot tretjina krajanov je zaposlenih, predvsem v rudniku Kanižarica, ostali pa v Belsadu, Beti, Iskri, IMV in drugod. Sicer pa je krajevno skupnost, za katero krajani sami pravijo, da je razvita (ima industrijo, ravna, obdelana polja, sadovnjake, veliko vinogradov in gozdov) moč razdeliti v dva velika dela: na eni strani sta Kanižarica in Blatnik s pretežno delavskim prebivalstvom, na drugi pa ostale vasi s kmečko oz. delavsko–kmečim prebivalstvom. Razumljivo je torej, da del krajevne skupnosti s kmečkim prebivalstvom postavlja pri razvoju krajevne skupnosti drugačne zahteve kot delavski, vendar pa so si, kot je dejal predsednik krajevne konference SZDL Jože Lunar z Blatnika, vedno prizadevali, da bi najprej rešili probleme tam, kjer je to najbolj potrebno.

OB ZAJETJU ŽEJNI

„Čeprav prihajajo dvojni interesi mnogokrat na površje, pa smo v razvoju krajevne skupnosti v preteklih letih dosegli mnogo vidnih rezultatov," je povedal Venčeslav Rožič, delovodja v rudniku. Tako so asfaltirali okrog 7 kilomerov vaških poti, okrepili električno in vodovodno omrežje ter zgradili del kanalizacije. Vendar to še vedno ni dovolj, saj so zlasti prebivalci oddaljenih vasi nezadovoljni nad komunalno ureditvijo. Tako so Jože Butala, Gregor Pešelj, Alojz Butala in Jože Muren z Griča potožili, da je njihova vas prav na repu razvoja krajevne skupnosti. Za blizu 70 vaščanov je najbolj pereče pomanjkanje vode; ob nedavni suši so njihovi vodnjaki kmalu presahnili, ljudje in živina so bili odvisni od cistern, za vsako so morali odšteti 1.400 dinarjev. Zanimivo je, da le dobrih 600 metrov stran od Griča nikoli ne zmanjka vode, v tamkajšnjem zajetju se z vodo odkrbuje domala pol Bele krajine. Ljudje z Griča imajo to nesrečo, da leži vas okoli 50 metrov nad zajetjem, zato si že dolga leta zaman prizadevajo, da bi vodovodne cevi speljali tudi do njih.

Voda iz vodnjakov pa tudi ni neoporečna, saj dež s streh izpira prah, ki ga z makadamske ceste dvigujejo številni tovornjaki, avtobusi in druga vozila. Na Griču upajo, da se bodo kmalu otresli pomanjkanja vode, zdaj pripravljajo načrte za vodovod. Pravijo, da bodo papirji nared že čez nekaj mesecev, toda vprašanje je, ali bodo lahko v doglednem času začeli graditi. Ni denarja, ljudje so sicer pripravljeni pomagati z delom in prispevki, a račun se vseeno ne izide.

Voda iz vodnjakov bi bila neprimerno manj onesnažena, ako bi skozi vas peljala asfaltna cesta. Pa tudi s to nimajo sreče. Svoj čas je bila posodobitev tako rekoč že na dosegu roke, govorili so, da je denarja dovolj za asfaltno prevleko še naprej do Griča proti Kočevju, tja do Hajke. Toda dalj od Doblič cesta republiškega reda ni bila deležna asfalta, zato se ljudje še dandanes sprašujejo, kam je poniknil zagotovljeni denar. In kakor stojijo stvari zdaj, si ljudje z Griča še manj ko vodovod ali kaj drugega lahko obetajo obnovitve ceste.

„Tudi z elektriko v Dobličah nismo zadovoljni," je potarnala Cvetka Pintarič. Ob konicah, ko je vključenih veliko strojev, napetost močno pade. Izdelali so načrt za novo napeljavo, za papirje so morali odšteti 330.000 din, delo pa je še pred njimi. Garanja jih ni strah, le prave volje nimajo, ker vidijo, da po dolgih letih ne morejo priti do življenjsko potrebnih stvari. V ravninskem predelu krajevne skupnosti, kjer ne manjka vode, asfalta in še česa, resno razmišljajo o telefonu in drugih dobrinah. Ljudje z Griča pravijo, da niso nevoščljivi, a pravijo, da bi bilo bolj potrebno urediti najprej najnujnejše zadeve.

„Kaj bomo tu gori s telefonom, z njim ne moremo priklicati vode, asfalta!" je rekel nekdo. To je že res, a tudi brez telefona si je danes težko zamišljati življenje. Zlasti pa se počutijo opeharjeni, kot je dejal upokojeni rudar Ivan Žunič iz Kanižarice, ker jim je bil obljubljen že pred letom. Poleg njihove namreč le še dve krajevni skupnosti v občini nimata telefona, če seveda odštejejo tistega v Rudniku in IGM. O težavah, ki nastopijo ob tem, ko morajo poklicati na pomoč, niso zgubljali besed. Želijo si, da bi bile v vaseh vsaj telefonske govorilnice.

Nekaj gorkih je padlo tudi na račun avtobusne povezave z Dobličami, Dobličko goro in Gričem. Podnevi sicer nimajo težav, zato pa so toliko večje za tiste, ki delajo v dveh ali treh izmenah in se vračajo z dela ob 11. uri ponoči. Z avtobusa morajo stopiti v Kanižarici ter se napotiti do nekaj kilometrov oddaljene domače vasi peš. Kljub temu da dela iz teh vasi v več izmenah 47 ljudi, jim je avtobusni prevoznik pojasnil, da se mu prevoz v nočni urah na tej relaciji ne izplača.

ZADRUGA IN KMETJE

Čistih kmetov je v krajevni skupnosti Dobliče–Kanižarica le 8, zaščitenih pa je 58 kmetij. Če se v Kanižarici ukvarjajo v glavnem z vrtičkarstvom, pa se prebivalci ostalih vasi po končani službi vračajo na domače kmetije, tako tudi Martin Vrtin in Jože Banovec z Doblič ter Jože Žugelj z Jelševnika. Mnogi kmetje so kooperanti črnomaljske Kmetijske zadruge, preko katere prodajajo mleko, teleta, govedo, krompir, pšenico, zelenjavo, jabolka in grozdje. „Odnosi s kmetijsko zadrugo so še kar dobri, vendar ni vse tako, kot bi moralo biti. Zadruga je še vedno neke vrste trgovska hiša, ki gleda, da nima izgube, za nas kmete pa ni več tako pomembno, če delamo z izgubo. Težave so tudi z gnojili, škropivi, potrebovali bi kmetijsko apoteko, pa tudi pospeševalne službe bi lahko več naredile," je potožil Žugelj.

Težave imajo tudi z odkupom grozdja, saj morajo do odkupne postaje v metliški Vinski kleti prevoziti s traktorjem 25 kilometrov v eno smer, zato se mnogi odločajo raje za lastno predelavo, premnogokrat pa se potem zgodi, da vina ne morejo prodati, čeprav je kvalitetno.

Živa priča napredka in razvoja okoliških vasi je invalidski upokojenec Anton Cerar iz Doblič, ki je bil med najstarejšimi udeleženci našega razgovora. „Naša vas je res zelo napredovala, tako rekoč vse hiše so obnovljene, ljudje so si nakupili veliko kmetijske mehanizacije, danes so traktorji že povsem zamenjali konje, saj so v Dobličah le še trije. Nasploh se je število živine v primerjavi s predvojnim časom precej zmanjšalo, pridelamo pa več."

Od 480 Romov, ki živijo v črnomaljski občini, jih četrtina prebiva v dveh naseljih v Kanižarici. Čeprav so ti Romi v zadnjih letih z lastnim delom ter s pomočjo družbene skupnosti dosegli lepe uspehe, jih še vedno spremljajo tudi težave, o katerih je govoril Slavo Hudorovac. „Najprej moram povedati, da imamo s krajevno skupnostjo zelo dobre odnose, smo res del nje in nam je krajevna skupnost pomagala pri ureditvi naselja, da smo dobili vodo in elektriko. Seveda smo Romi za to tudi sami prispevali z delom in denarjem. Iz naše krajevne skupnosti je zaposlenih 26 romov, 15 pa bi se jih še rado zaposlilo, vendar ne dobijo dela. Delovne organizacije se Romov branijo, dokler pa Romi ne bodo imeli stalne zaposlitve, tako imenovano romsko vprašanje ne bo rešeno. Danes se ne da več tako živeti, da malo zbiraš staro železo ali nabiraš zelišča; imeti moraš stalno zaposlitev.

Če bi vse delovne organizacije naredile toliko kot Belt, bi bilo za nas Rome drugače. Nekateri Romi so se preimenovali, samo da bi dobili službo, ker so jih kot Hudorovce že vnaprej zavrnili. Še enkrat pa se moram zahvaliti naši KS za vse, kar je naredila za Rome."

Tako kot Romi tudi rudnik Kanižarica dobro sodeluje s krajevno skupnostjo ter si po svojih možnostih prizadeva za napredek tistih krajev. „V prejšnjih letih Rudnik zaradi težav z likvidnostjo ni mogel izpolnjevati svojih obveznosti do krajevne skupnosti, sedaj pa je bolje," je povedal Jože Vesel, rudarski tehnik v rudniku. „Vsako leto se sestanejo predstavniki rudnika in KS in se pogovorijo o načrtih KS in o obveznostih naše delovne organizacije pri uresničevanju le–teh. Tako je rudnik pomagal pri asfaltiranju cest v naselju, obnovili so pročelje na stavbi, kjer je delovala partizanska bolnišnica, pomagali pri gradnji avtobusnega postajališča in še pri čem. V zadnjem času opažamo, da se precej mladih domačih fantov zaposluje v jami."

Tudi Franc Vogrinc z Jelševnika, sicer predsednik delegacije za zbor krajevnih skupnosti, je pohvalil dobro delo delegacije, zlasti ko je v gradivu govor o stvareh, ki se tičejo njihove krajevne skupnosti. Nasploh je iz besed teh ljudi čutiti, da si v svojem okolju vedno na prvem mestu želijo le še več napredka, pa naj teče beseda z mladinci ali borci, ki jih je v krajevni skupnosti 142.

MLADI SE NE ODSELJUJEJO

Franc Banovec, ki je na kratko prikazal dejavnost dobliške mladine, je dejal, da ne bi bilo nappak razmisliti o pomoči brigadirjev, ko je govoril o napeljavi vodovoda na Grič. Za sodelovanje na delovnih akcijah med mladimi Dobličani resda ni velikega zanimanja, a jim tega ne gre šteti v zlo, saj jih ob šoli in delu v tovarnah čakajo opravila na njivah, travnikih, brigade pa gredo na akcije ravno takrat, ko je doma največ dela. Tudi Franc Panjan iz Doblič, zaposlen kot gradbeni tehnik pri črnomaljskem Goku, mora po končani službi pomagati staršem na kmetiji. „Pri nas je tako, da so starejši v glavnem kmetje, mladi pa smo v službi, po službi pa pomagamo na kmetiji. Iz teh krajev mladi po končanem šolanju ne odhajajo drugam, kajti Črnomelj je blizu, avtobusne zveze, vsaj podnevi, pa dokaj dobre."

Sicer pa mladi iz tega konca črnomaljske občine nimajo lastnega prostora za sestajanje, občasno jim je na voljo le gasilski dom. Zato ne morej gojiti dejavnosti, ki terjajo daljše priprave pod streho. Nepogrešljivi so na očiščevalnih akcijah, pri gasilcih, tudi za kakšno zabavo ali proslavo poskrbijo, prizadevajo si, da bi jim odstopili zemljišče, na katerem bi si naredili igrišče, že dlje časa pa imajo v načrtu, da bi zase preuredili nekdanje šolsko poslopje; to bo možno šele tedaj, ko se bodo izselili zdajšnji stanovalci.

Med aktivnimi organizacijami v krajevni skupnosti je Rdeči križ. Predsednica krajevnega odbora, ki združuje 5 vasi, je Cvetka Banovec z Blatnika. „Skoraj vsi prebivalci so vključeni v to organizacijo, zato so naše akcije običajno uspešne. Še posebno aktivni so naši krvodajalci, saj jih je precej, ki so že več kot petnajstkrat dali kri. Lani pa smo čistili tudi okolje in nabrali precej starega železa." Letos bodo akcijo čiščenja ponovili.

„Vendar bi bile vasi še vedno polne odpadkov, ako nam ne bi uspelo ljudi prepričati, da so kupili posode za smeti," je povedal Janko Škarjak, ki je bil dolgo časa predsednik krajevne komisije za varstvo okolja. Žal se še vedno najde posameznik, ki meni, da je dovolj, če odpadke spravi le čez prag. „Pri tem niti občinski odlok nič ne zaleže, dagaja pa se tudi, da ljudje posod ne uporabljajo za smeti, ampak za kaj drugega," je še dejal Škarjak, ki je v krajevni skupnosti znan kot prizadeven športni organizator.

Druga aktivna in množična organizacija so seveda gasilci, ki slede temu tradicionalnemu slovenskemu druženju že od leta 1908, ko so v Dobličah ustanovili gasilsko društvo. Predsednik društva Janko Banovec in poveljnik Tone Banovec sta povedala, da šteje GD Dobliče blizu 120 članov in da uspešno delujejo pionirska, ženska in članska enota, ki poleg običajnega dela z lepim uspehom nastopajo tudi na občinskih gasilskih tekmovanjih.

V kraju imajo kar dva gasilska doma, pri tem pa velja povedati, da je starejši bolj krajevna znamenitost kot uporabna stavba, medtem ko novi dom še ni povsem dograjen. Urejena sta večnamenska dvorana in orodjarna, na ureditev pa čakajo društveni prostori. Tudi opremo imajo dobro in sodobno, del stare pa imajo gasilske enote po okoliških vaseh. Stara ročna brizgalna iz Doblič pa je celo v Slovenskem gasilskem muzeju v Metliki.

Manj sreče imajo kulturna združenja, saj delujejo le dramska skupina in občasni mešani pevski zbor, kot je povedala Marija Banovec, ki je bila vrsto let učiteljica na zdaj ukinjeni dobliški šoli. „Prej je bilo kulturno življenje bolj razgibano, zdaj pa televizija in bližina Črnomlja naredita svoje, pozna pa se tudi, da v Dobličah ni šole. Tako dramska skupina in pevski zbor pripravljata občasno proslave za dan žena in redno tudi za krajevni praznik, ki ga praznujemo 26. julija v spomin na ta dan leta 1942, ko je okupator požgal nekaj naših vasi in izgnal veliko naših zavednih ljudi v internacijo."

Na ta dogodek spominja tudi plošča na šoli. Sploh je bila dobliška šola v času vojne prostor pomembnih srečanj. Tako so v nji imeli pedagoške tečaje in tudi kmetijski tehniki in inženirji so med vojno zasedali v tej stavbi. Stoji od leta 1886, zato je že prava zgodovinska znamenitost kraja. Škoda bi bila, če bi je ne vzdrževali in ohranjevali. Med drugim je na stavbi tudi plošča v spomin Jožetu Mirtiču, komandantu VDV brigade, ki je padel v bližini.

Takšen je torej življenjski utrip te belokranjske krajevne skupnosti, res precej okrnjen, saj ni mogoče zapisati vsega, kar so nam prijazni in gostoljubni krajani povedali.

Franc Panjan

Gregor Pešelj

Jože Butala

Marija Banovec

Ivan Žunič

Cvetka Banovec

Slavo Hudorovac

Cvetka Pintarič

Jože Sotlič

Janko Škarjak

Martin Vrtin

Jože Lunar

Alojz Butala

Janko Banovec

Jože Butala

Jože Vesel

Najboljše, kar premore Talijin hram

Na Dolenjskem in v Beli krajini do 11. junija zaključne prireditve letošnjega srečanja slovenskih ljubiteljskih gledaliških skupin in pregled pomladanskega dela Naše besede 83 – Kulturno bogati petki in sobote v vseh štirih občinah – V Črnomlju bo tudi skupščina Združenja gledaliških skupin Slovenije

Zaključne prireditve 26. srečanja gledaliških skupin Slovenije in prireditve pomladanskega dela Naše besede 83 potekajo na dolenjskih in belokranjskih odrih. Program je pripravljen tako, da se bodo na petkovih in sobotnih predstavah v treh zaporednih tednih, torej od 27. maja do 11. junija, v različnih krajih občin dolenjske regije zvrstili nastopi desetih odraslih skupin, trinajstih skupin v okviru Naše besede in najboljše lutkovne skupine (z letošnjega srečanja slovenskih lutkovnih skupin).

Prvi krog teh prireditev je že za nami, potekale pa so v trebanjski in novomeški občini. V petek zvečer je v Trebnjem gostovala skupina Kulturnega društva Primož Trubar iz Velikih lašč s Potrčevo dramo „Krefli". Ob isti uri so v Straži pri Novem mestu stopili na oder igralci brežiškega Amaterskega odra s Syngovim „Vražjim fantom z zahodne strani", kakor ga je režiral Vlado Podgoršek. V soboto je Oder Treh herojev iz Pirnič na mokronoškem odru gostoval z „Adrijanovim jutrom „Janeza Povšeta, Lihnartov oder iz Radovljice pa je v Kozinovi dvorani novomeške glasbene šole izvedel večer ciganske poezije.

• **Ob koncu tega tedna bo drugi krog predstav, in sicer spet samo v trebanjski in novomeški občini.** Jutrišnji spored bodo začeli mladi gledališčniki OŠ Franja Vrnuča iz Hudinje in že ob 11. uri na trebanjskem odru uprizorili Jane Kolarič „Salon Expon". Uro kasneje se bodo v Novem mestu zvrstile kar štiri predstave, Osnovnošolci iz Podgrada bodo nastopili z igricama „Pogaranov maček" in „Občutljiva koza" Kusov – Štancarja, mladi Hrvatinčani z Levstikovo „Najdihojco", osnovnošolci z Mirne na Dolenjskem pa s predstavo „Račka gre na potovanje" Duše Lah – Peček. Ob 20. uri bo Gledališče pod kozolcem iz Šmartnega ob Paki gostovalo v Dolenjskih Toplicah z Linhartovo „Županovo Micko", ob isti uri pa se bo v kulturnem domu na Mirni začel recital „Veš, poet", s katerim se bodo predstavili dijaki novogoriške srednje šole za zdravstvo in družboslovje.

Sobotni spored se bo začel v trebanjski občini. Ob 17. uri bodo v kulturnem domu v Šentrupertu gostovali člani Odra Mladje, ki deluje v okviru Koroške dijaške zveze v Celovcu, in sicer z delom Heppa van Delfta „Hura soncu in dežju". Istočasno bo gledališki krožek celjske srednje pedagoške šole v mirenskem kulturnem domu uprizoril Suhodolčanovo „Srečno hišo Doberdan". Večerni del sporeda se bo odvijal v Trebnjem in Novem mestu. V trebanjskem kulturnem domu bo nastopilo Gledališče DPD Svobode iz Ptuja s Syngovim „Vražjim fantom z zahodne strani" (zanimiva bo primerjava z brežiško predstavo tega dela v Straži), v novomeškem Domu JLA pa bosta dve predstavi. Dorstovega „Evgena" bo uprizorilo pionirsko kulturno društvo mariborske osnovne šole Bratov Polančič, Thurber – Kovačičevo „Poslednjo cvetlico" pa lutkovna skupina Pionirskega doma iz Ljubljane.

• **Obsežen bo tudi zadnji krog prireditev, ki bo 10. in 11. junija potekel pretežno v Beli krajini.** V petek, 10. junija, bodo najprej prišli na svoj račun mladi obiskovalci v Dragatušu in Semiču. V dragatuškem kulturnem domu si bodo lahko ogledali sevniško (Oder mladih) predstavo Petanovega „Obtoženega volka" v režiji Petra Žuraja, v semiškem kulturnem domu pa bo ob isti uri (11.) nastopila pionirska gledališka skupina z osnovne šole v Petrovčah, in sicer z delom A. M. Clara Machada „Mala čarovnica, ki ni znala biti zlobna". V Dolenjskih Toplicah bo ta dan ob 18. uri nastopilo Prešernovo gledališče iz Kranja s „Partizanskim mitingom", zatem pa bo gledališka skupina DPD Svobode „Rudi Jedretič" iz Ribnega uprizorila Medvedov „Rendezvous". Preostali del petkovega sporeda bo potekal v štirih belokranjskih krajih, predstave pa se bodo začele ob 21. uri. V Butoraju bo Dramatično društvo iz Idrije igralo „Pomrak" Vinka Cudermana, v Gradcu bodo Kranjčani uprizorili Ionescovo „Plešasto pevko", v Adlešičih gledališka skupina KUD Zarja iz Trnovelj Ustinovo „Ljubezen štirih polkovnikov" in v Črnomlju Amatersko gledališče Slavka Klavora iz Maribora Molierovega „Tartuffa".

• **Obe srečanji se bosta formalno končali z letno skupščino Združenja gledaliških skupin Slovenije, ki bo v soboto, 11. junija, v Črnomlju. Na njej bo tekla beseda o organiziranosti združenja in o pojavih v gledališkem gibanju odraslih in mladine, nato pa bodo določili tudi skupine, ki bodo slovenske gledališke ljubiteljske ustvarjalce zastopale na jugoslovanskih in mednarodnih prireditvah.**

Prireditveni del 26. srečanja gledaliških skupin Slovenije in Naše besede 83 se bo zaključil s predstavama v soboto, 11. junija, v Vinici in na Preloki. Viničani bodo videli isto delo kot Gradčani, le da bo tokrat Ionescovo „Plešasto pevko" uprizorila skupina KUD Mejnik iz Šentilja. Preločani pa bodo imeli v gosteh zamejce – mladinsko gledališko skupino iz Križ pri Trstu, ki bo nastopila s Queneaujevimi „Vajami v slogu".

Pričakovati je, da bo na skupščini razprava o tem, kako slovensko gledališko gibanje, ki je po organizacijski strani in tudi po sporočilnosti zašlo v krizo, spet vrniti na zdravo pot. Ugotavljajo, da odrasli le stežka sledijo svežini, ki jo v gibanje vnašajo mlajše generacije ljubiteljev. Vse to se kaže tudi na zaključnih prireditvah, ki pravkar potekajo na Dolenjskem in v Beli krajini. Kar zadeva množičnost, ni kaj reči, saj so si selektorji v okviru 26. srečanja gledaliških skupin in Naše besede 83, na območnih srečanjih ali kako drugače, lahko ogledali blizu 200 predstav. Drugače pa je s kakovostjo oziroma sporočilno vrednostjo predstav, ki po mnenju poznavalcev zadnje čase močno šepa. Seveda če govorimo o povprečju, ne pa o posameznih predstavah.

I. Z.

„In grem k njej..."

Recital ciganske poezije v Kozinovi dvorani

„In grem k njej / in dam ji svoje srce" („Ti me lake zu džav / ti mur si late dau"), to je bil naslov recitala ciganske poezije, ki ga je minulo soboto zvečer v Kozinovi dvorani novomeške glasbene šole izvedla skupina Linhartovega odra radovljiškega kulturnega društva v zamisli Alenke Bole – Vrabec. Takoj moramo zapisati, da je domiselno pripravljeni recital (z glasbo, poplesovanjem, sceno, ki naj bi pomagala h globljemu doživljanju) deloval na moč sugestivno, kakor je sugestivna že sama ciganska lirika. Slišali smo nekaj najlepših pesmi, ki so se rodile neznanim avtorjem in jih pri nas poznamo v Minattijevi prepesnitvi. Prireditev vsekakor šteje med tiste, ki se ne pozabijo kmalu, Novomeščanom pa bi bila lahko za zgled, kako interpretirati liriko na podobnih večerih. Za mnoge je bilo zanimivo tudi srečanje z Alenko Bole – Vrabec, gledališko igralko in prevajalko, ki je pred leti uspešno delovala v Novem mestu in postavila na oder več dramskih predstav in recitalom. Po njenem odhodu je v Novem mestu skoraj povsem utihnil oder mladih.

RAZSTAVA NA MIRNI

Za praznik krajevne skupnosti Mirna bodo v soboto, 4. junija, v osnovni šoli Zapadnodolenjskega odreda na Mirni odprli razstavo likovnih del pisatelja in kiparja Toneta Svetine, kiparja Sandija Leskovca in slikarja Vojka Svetine. Razstavo bo odprl predsednik gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc, mirenski rojak.

Majski „Borec"

Majska, peta letošnja številka „Borca", revije za zgodovino NOB in ohranjevanje revolucionarnih tradicij, je vredna bralčeve pozornosti predvsem zavoljo dveh avtorjev, katerih prispevki napolnjujejo dobre tri četrtine vseh strani. Gre za pesmi Slobodana Pavičevića oziroma za njegovo zbirko „Kragujevac, 21. stopinja vzhodno od Greenwicha", ki jo „Borec" objavlja v prevodu Andreja Arka, in za prispevek „Atentat na kulturo" iz zapuščine nedavno umrlega partizanskega pesnika Mihe Klinarja vključno z njegovim zadnjim pismom, naslovljenim uredništvu „Borca". Kot razberemo iz zapisa Draška Redjepa in kot povedo pesmi same, je Pavičević v omenjeni zbirki pesniško obdelal tragične dogodke iz oktobra 1941, ko je pod nacističnimi streli v Kragujevcu izdihnilo 7000 rodoljubov, med njimi mnogo mladih, „četa dijakov", kot pravi v svoji znani pesmi Desanka Maksimović. Poema je bila kot velika šolska ura predstavljena lani 21. oktobra v Kragujevcu.

Golob iz belega platna?

Izdelali naj bi ga učenci v okviru 7. grafičnega bienala jugoslovanskih otrok, ki bo jeseni v Kostanjevici

Kostanjevica ostala zvesta tradiciji in bo letos že sedmič priredila grafični bienale jugoslovanskih otrok. To edinstveno prireditev bodo odprli jeseni kot vse dosedanje, čeprav so jo sprva, kot smo zvedeli, hoteli že ob prazniku krške občine.

Ta bienale je vsakokrat na drugo temo. Pripravljalni odbor je za tokrat predpisal temo „Moj dom". Do zdaj je prispelo kakih 2.500 otroških grafičnih listov. Svoje izdelke so poslali učenci iz 230 osnovnih šol iz vse Jugoslavije. Sodelujejo učenci iz 100 šol več kot na šestem bienalu, kar dokazuje, da ima prireditev čedalje večjo veljavo.

Odziv šol in učencev je celoti izpolnil želje prirediteljev otroškega grafičnega bienala. Imajo le še eno: uresničiti zamisel likovnega pedagoga in umetnika Sergia Gobba. Le-ta je predlagal, naj bi otroci sešili iz platna velikanskega goloba miru, ki bi meril čez krila kakih 400 metrov. Če bi se zamisel posrečila, bi goloba fotografirali iz zraka, posnetek pa bi bil podlaga za Unescovo voščilnico.

Problem je le, kje dobiti platno, saj ga potrebujejo kar 1600 metrov. Kaj bi s platnom potem, ko bi goloba razdrli, ni vprašanje. Porabili bi ga lahko za razne reči, saj je to blago vseuporabno.

Da le ne bi bilo koraka nazaj!

Kulturne ustanove v kočevski občini podredile svoje programe stabilizacijskemu denarnemu načrtu kulturne skupnosti za leto 1973 – Veliko pričakujejo od centra

Podobno kot številne občinske kulturne skupnosti se je tudi kočevska letos znašla pred hudo zapletenim vprašanjem: kako obdržati doseženo raven na kulturnem področju z manj denarja, kot ga potrebujejo tako imenovani izvajalci za uresničitev svojih stabilizacijsko naravnanih programov. Potrebno je zapisati, da so se predlagatelji, še posebno pa odbor za razvoj, načrtovanje in svobodno menjavo dela, dodobra namučili in najezili, preden so lahko skupščini kulturne skupnosti ponudili rešitev, ki zdaj velja. Glede na premajhen hlebec razrez ni mogel biti tak, da bi bili zadovoljni vsi „upniki". Kaj bodo lahko naredili, bo znano, če ne prej, ob poračunu za leto 1983.

Poglejmo, kaj načrtujejo posamezni izvajalci v okviru denarja, ki ga bo povprečno za slabih 11 odst. več kot lani. Najprej povejmo, da odbor za razvoj, načrtovanje in svobodno menjavo dela od Kulturnega centra Kočevje, ki združuje knjižnico, muzej in kino, zahteva, da se mora samoupravno in organizacijsko tako utrditi, da se bodo pokazali kar najboljši rezultati. Ta naloga je za Kulturni center letos prioritetna. Dejavnost pa bi naj tekla takole. Knjižnica bo povečala izposojo knjig na dom in bo v ta namen uvedla potujočo knjižnico s kovčki. Kupiti namerava 1600 novih knjig, v čitalnici bo bralcem na voljo tudi 76 najrazličnejših časopisov in revij. Muzej se bo vključil v proslavljanje 40-letnice kočevskega zbora odposlancev. V njegovi dejavnosti mora posebna pozornost veljati zgodovini NOB in delavskega gibanja. To omenjajo tudi smernice, ki sta jih skupj oblikovali SZDL in kulturna skupnost. Iz njih je razvidna zahteva, naj bi imel muzej strokovnjaka za zgodovino, ki bi s sodelovanjem strokovnjakov iz ustreznih ustanov v drugih krajih skrbel za to, da bi v Kočevju bile na ogled najrazličnejše muzejske zbirke, ne samo s posameznih področij. V kinu bo letos 778 predstav. Spored bo tak, da ga bodo sprejeli mlajši in starejši obiskovalci kina. Uvedli bodo filmsko vzgojo in v okviru nje vrteli 48 filmov.

Zgodovinski arhiv bo med drugim obiskal vseh 32 ustvarjalcev arhivskega gradiva v kočevski občini ter prevzel v obdelavo arhivsko gradivo Tekstilane, Melamina ZKGP, Itasa in celoten arhivski fond kočevskega ObLO iz obdobja 1952 – 1975. Poleg tega bo končal obdelavo arhivskega fonda OLO Kočevje iz obdobja 1945 – 1957 in obdelal gradivo, ki mu ga je odstopil Pokrajinski muzej v Kočevju. Na področju varstva naravne in kulturne dediščine bo ljubljanski regionalni Zavod za spomeniško varstvo zbiral topografsko gradivo za tiste dele kulturne dediščine, ki jih bodo proglasili za kulturne spomenike. Prednost bodo imeli že pregledani in spomeniško že varovani kraji: Bosljiva Loka, Čeplje, Črni potok, Dolga vas, Dren, Fara, Jelenja vas, Koprivnik, Kostel, Livold, Nemška vas, Morava, Predgrad, Ribjak in Suhi potok.

Omenili smo le nekaj načrtov, ki jih nameravajo uresničiti tako imenovane poklicne kulturne ustanove na območju kočevske občine. O ljubiteljski kulturi in akcijah, ki jih zastavljajo v počastitev 40-letnice kočevskega zbora odposlancev, bo beseda v drugih zapisih. Lahko ne bo šlo nikjer, tega pa se vsi še kako zavedajo. Upajo le, da jim ob koncu leta ne bo treba ugotavljati, da je bil storjen korak nazaj.

Belokranjec znova med rojaki

Razstavo slikarja M. Kambiča v Metliki pripravila diplomantka A. Brancelj

V razstavnem prostoru Belokranjskega muzeja v Metliki bo od 27. maja do 9. junija znova zanimiva razstava, ki jo je v sklopu diplomske naloge pripravila diplomantka umetnostne zgodovine, domačinka Andreja Brancelj. Brancljeva je zbrala 45 del belokranjskega slikarja Mihaela Kambiča, kar je le okrog tretjina vseh njegovih slikarskih stvaritev. A prav to, da je dela zbirala tako rekoč po vsej Sloveniji in da so mnoga last zasebnikov ter jih zato ni mogoče pogosto videti, daje razstavi posebno težo.

Kambič je ostal zvest realističnemu slikanju od začetka do konca ustvarjanja pred štirimi leti, ko je umrl v 92. letu starosti v rodni Dragovanji vasi. Slikarja je tako kot figura (v študentskih letih akt, potem vse bolj portret) zanimala tudi krajina, najraje pa se je posluževal oljnatih barv. Njegova velika želja je bila, da bi tudi v muzejih na deželi osnovali manjše galerije in prirejali razstave. Te svoje zamisli je velikodušno podprl z lastno mecensko gesto, ko je Belokranjskemu muzeju v Metliki in hkrati vsem belokranjskim rojakom podaril lepo število svojih umetnin (19).

Prav pri svojih rojakih je tudi Brancljeva v največji meri dobila pomoč pri diplomski nalogi o delu Mihaela Kambiča, ki je bilo doslej zaradi nezadostne strokovne obdelave vse preveč zapostavljeno.

KNJIGA O KOSTELU

„Ljudje in zemlja ob Kolpi" je naslov knjige, ki jo je napisal Jože Žagar, doma iz Kostelske doline, izdala pa jo bo kočevska kulturna skupnost s pomočjo nekaterih delovnih organizacij. Poljudno pisana knjiga govori predvsem o zgodovini Kostela in posebnostih kostelske krajevne skupnosti. Delo bo izšlo v počastitev 40-letnice kočevskega zbora odposlancev.

TRETJIČ V METLIKI – Belokranjski slikar Mihael Kambič je v svojem življenju le nekajkrat razstavil svoja dela rojakom, tokrat pa jih je v Belokranjskem muzeju tako kot njegovo ustvarjalno pot predstavila umetnostna zgodovinarka Andreja Brancelj (na fotografiji v ospredju).

kultura in izobraževanje

Bronaste posode

Zanimiva arheološka razstava v Sevnici

Do 20. junija bo na sevniškem gradu odprta razstava Narodnega muzeja „Antične bronaste posode na Slovenskem". Postavil jo je arheolog Danilo Breščak iz Novega mesta.

Pričujoča razstava je domala ponovitev postavitve v ljubljanskih Arkadah. Avtor razstave Danilo Breščak, izvrsten poznavalec tega posodja, saj je bila to njegova diplomska naloga, je na sobotni otvoritvi z izrazi hvaležnosti poudaril vlogo pred nedavnim preminulega ravnatelja Narodnega muzeja dr. Petra Petruja in vdove Sonje. Prav sevniško razstavo je dr. Petru načrtoval kot enega številnih stikov z javnostjo.

V vitrinah in slikovnem gradivu je zajetih večina 162 kataloških predmetov bogatih najdb na Slovenskem. V sevniški ponovitvi ljubljanske razstave manjkajo predvsem originalni predmeti iz graškega Joaneuma.

Sevničanom je lahko žal, ker so tako maloštevilni izkoristili obisk muzealcev ob otvoritvi. Naj ta prvi slabi vtis popravi vsaj nadaljnji boljši obisk razstave. Dvoje najdragocenejših predmetov je bilo iz varnostnih razlogov na ogled le ob otvoritvi.

A. Ž.

V BREŽICAH RAZSTAVA UMETNIŠKIH FOTOGRAFIJ

V galeriji Posavskega muzeja v Brežicah bo do 19. junija na ogled razstava fotografij Veljka Jukiča, ki so jo slovesno odprli minuli petek zvečer. Po otvoritvi razstave, ki sta jo pripravila Posavski muzej in brežiški foto–kinoklub, je bil v slavnostni dvorani koncert mladih glasbenikov. Razstavljalec Jukič je dal razstavi svojih umetniških fotografij naslov „Vizije 383".

PEVSKA SOBOTA V DOLENJI VASI

Na letošnjem tradicionalnem srečanju pevskih zborov iz ribniške in kočevske občine, ki je bilo minulo soboto v Dolenji vasi pri Ribnici, so poleg domačega zbora Lončar nastopili: moški zbor od Sv. Gregorja, moški in mladinski zbor iz Sodražice, oktet Donit iz Sodražice ter nonet Vitra, kvartet VRE in mešani pevski zbor iz Ribnice, moški zbor Svobode iz Kočevja in ženski nonet Rog iz Željn.

400 pojočih grl ob Kolpi

V nedeljo je bilo v Gribljah 6. srečanje belokranjskih pevskih zborov – Kot gostje nastopili pevci iz Karlovca

Gribeljci, znani kot dobri organizatorji tako kulturnih kot športnih prireditev, so pretekło nedeljo na srečanju obkolpskih pevskih zborov že šestič zapored gostili 12 pevskih zborov iz Bele krajine, kot gost pa je nastopil mešani pevski zbor društva upokojencev iz Karlovca.

Namen srečanja, ki nima tekmovalnega značaja, je predstavitev celoletnega dela zborov, od katerih imajo mnogi že dolgoletno tradicijo, nekaj pa jih je bilo osnovanih pred kratkim. Še posebno domačnost je dala prireditvi predstavitev zborov, ki jih tokrat ni predstavil napovedovalec, temveč pevec ali pevka iz zbora. Vsak zbor se je predstavil z dvema deloma (gostitelji s tremi), na koncu pa se je okrog 400 nastopajočih zlilo v en zbor ter ob spremljavi godbe na pihala iz Črnomlja zapelo skupni pesmi.

Številni poslušalci, pevke, pevci in zborovodje pevskih zborov iz Belta, Gradca, Karlovca, Semiča, Vinice, Beti, Tribuč, Butoraja, Dragatuša, Adlešič, Gribelj, MPZ Lovskih družin Bele krajine ter Mirana Jarca iz Črnomlja so tako hkrati spoznali plodno umetniško delo.

Ob tej priložnosti je Janez Kure, predsednik ZKO Črnomelj, v imenu ZKO in Kulturno–umetniškega društva Griblje sodelujočim zborom in pevovodjem podelil priznanja in krožnike.

NOVOMEŠKI LITERATI JUTRI V KOČEVJU

V dvorani kočevske gimnazije se bo jutri ob 20. uri začel literarni večer, na katerem bodo svoja dela brali štirje pesniki iz Novega mesta. Nastopili bodo: Daniel Brkič, Marjanca Kočevar, Milan Markelj in Ivan Zoran. Za glasbene vložke bo poskrbela glasbena šola Marjana Kozine iz Novega mesta. Gostovanje novomeških literatov v Kočevju je bilo predvideno že februarja, a so ga zaradi snežnih zametov preložili.

GLADOV KIP BO PRED KOČEVSKIM VRTCEM

Več kot dva metra visoka lesena skulptura – ženska s škafom na glavi – samoukega kiparja Matije Glada, kostelskega rojaka, bo stala v parku pred otroškim vrtcem ob Ljubljanski cesti v Kočevju. Kip bodo odkupili in ga postavili letos. Ljubljanski regionalni zavod za spomeniško varstvo je predlagal 30.000 dnarjev odkupnine.

POTA IN STRANPOTA

§

dežurni poročajo

ODPELJALI DRVA – Črnomaljski gozdarji so 23. maja ugotovili, da jim je nedko iz skladišča v Zagradcu odpeljal 10 metrov drv.

ODNESEL OSOVINO – V noči na 27. maj je neznan tat iz samonakladalne prikolice Franca Kramerja v Rakovniku odvil osovino in jo odnesel.

KOLESI IZGINILI – Prejšnji teden sta bila ob kolesi z motorjem Viktor Kočijaž iz Prečne in Stane Mavsar s Potovega vrha.

PRETEPAL DRUŽINO – Miličniki iz Dolenjskih Toplic so v nedeljo zvečer pridržali do iztreznitve 45-letnega Alojza Š., ki je vinjen razgrajal doma, pretepal družino in jo podil iz hiše. Pri sodniku bo verjetno prijaznejši.

MED PLESOM RAZGRAJAL – Mladinski aktiv iz Podhoste je 21. maja organiziral ples v mladinskem domu, ki se ga je udeležil tudi J. Z. Med prireditvijo se je pretepal, razgrajal in razbijal inventar, tako da so škodo ocenili kar na 16.900 din. Vročekrvneža čaka pot k sodniku za prekrške, besedo pa bo imel tudi javni tožilec.

OB BENCIN – Prejšnji teden je Metličan Franjo Sudac ugotovil, da mu je nekdo vlomil v avto in iztočil 10 litrov bencina. Podobno smolo sta imela tudi Franc Zaman, ki mu je tat ukradel prav tako 10 litrov bencina, in Anton Krznarič iz Metlike, ki je bil pred svojo hišo ob 15 litrov goriva. Ko bi tat pustil vsaj bone!

Z AVTOMOBILOM V JAREK

Ivan Fink iz Kočevskih Poljan se je 26. maja popoldne peljal z osebnim avtom od Podturna proti domu. K avtomobilu je imel pripet lahek priklopnik, na katerem pa niso delale zadnje luči. Ko se je namreč pripeljal do odcepa za domačo vas, je za njim pripeljal z osebnim avtom Črnomaljčan Janez Avguštin in pričel Finka prehitevati. Vozili sta se oplazili in pri tem je Avguštinov avto odbilo v jarek, kjer se je večkrat prevrnil. Pri nezgodi sta se hudo poškodovala voznik Avguštin in njegova žena Cvetka. Gmotne škode je bilo za 100 tisočakov.

Osvetljeni prehodi za pešce

Do 20. februarja 1984 morajo biti prehodi za pešce primerno osvetljeni – Kresničke ima že 200 tisoč otrok – Neokusno in šokantno besedilo lepaka

Podatki zadnjih deset let kažejo, da v Sloveniji izgubi vsako leto življenje poprečno 185 pešcev, kar okoli 1.880 pa jih ostane laže ali teže poškodovanih. Takšne ugotovitve so pravzaprav „zakrivile" tudi obsežno akcijo, ki jo je te dni pričel republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Zanimiv je pogled na tabelo, ki kaže, da je v zadnjih desetih letih vzporedno s starostno strukturo žrtev raslo tudi njihovo število. Tako je bilo v obdobju 1973 – 1982 60 smrtnih žrtev med otroci do štirih let, medtem ko je bilo med tistimi, ki so prekoračili šesto desetletje, že blizu 800 mrtvih. Med vzroki najdemo na prvem mestu v 475 primerih nenadno prečkanje ceste, zatem v 66 primerih hojo pod vplivom alkohola itd.

V te dni začeto obsežno akcijo za večjo varnost pešcev v prometu sodi že decembrska uvedba kresničk, s katerimi je po današnjih podatkih opremljenih okoli 200 tisoč otrok, vendar ta številka še zdaleč ne pomeni končnega rezultata. Verjetno najpomembnejša za uspeh akcije je odločitev, po kateri morajo biti vsi prehodi za pešce do 20. februarja prihodnjega leta primerno osvetljeni. Raziskava o uspešnosti teh osvetljevalnih teles, ki jih izdeluje novogoriški Meblo – tozd Poliplast, ki so jo opravili v Mariboru, je pokazala, da se je prometna varnost na tako osvetljenih prehodih izboljšala kar za 90 odst. Seveda je sedaj na občinskih proračunih, da zagotovijo občinskim sisom za ceste sredstva za uresničitev te zahteve.

Nenazadnje pa ne gre, da se tokrat ne spotaknemo ob še eno obliko omenjene akcije republiškega sveta. Ta namreč pripravlja izdajo lepaka z napisom „Da ne bo ta krsta tvoja? ", ki bi naj bil obsešen poleg vseh frekventnih prehodov za pešce.

Ne le da gre za šokantno vsebino, kot ta tekst opravičuje svet, pač pa bi bilo verjetno temu dodati še zvrhano mero neokusnosti, da o čem drugem ne govorimo. Morda bodo krste na plakatih po ulicah res (dobesedno) prestrašile koga, da se ne bo upal stopiti na cesto, dvomimo pa, da bomo lahko plakatu s takšno vsebino kdaj pripisali zasluge za manjše število žrtev med pešci.

B. B.

STRELA UDARILA V KOZOLEC

23. maja je med neurjem udarila strela v kozolec Jožeta Blaznika v Žurkovem dolu 40. Ogenj je zajel ostrežje in ga uničil, da pa ni prišlo do hujše škode, so preprečili sevniški gasilci. Gmotne škode je za 100 tisočakov.

PADEL S KOLESOM

25. maja ob 18.40 se je na regionalni cesti med Krškim in Brežicami pripetila huda prometna nezgoda. 53-letni Franc Novak iz Pesjega 26 se je peljal na kolesu z motorjem, vendar je pri Starem gradu iz neznanega vzroka zapeljal na travnik in se hudo poškodoval. Sumijo, da je vzrok nesreči Novakovo slabo zdravstveno stanje.

Dvakrat počilo, 4 mrtvi

V petek in soboto dve hudi nesreči na magistralki

Vse kaže, da so bile napovedi o manjšem prometu na cestah in s tem večji varnosti le prazno upanje. Tako vsaj ponovno kažeta petkova in sobotna nesreča na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom, ki se s štirimi novimi smrtnimi žrtvami bliža celo krvavemu rekordu.

V petek ob 6. uri zjutraj se je Zagrebčan Harijum Ljutvi peljal z osebnim avtom mimo Jezera in tam prehiteval kolono vozil. V tistem trenutku mu je s tovornjakom pripeljal nasproti Izolčan Marjan Štelko. Zagrebčan je sicer močno zaviral, pri čemer ga je le še zaneslo v drug avto, ki ga je oplazil, nato pa silovito treščil v tovornjak. Na cesti sta obležala mrtva 21-letni voznik Ljutvi in enako stari sopotnik Mladen Kopjar iz Zagreba. Gmotno škodo so ocenili kar na 600 tisočakov.

Le dan kasneje, v soboto ob 0.30, pa je ponovno počilo pri Grmovljah. Prav tako Zagrebčan, 50-letni Tomo Karačić, se je z mercedesom peljal proti Zagrebu. Pri Grmovljah je prehiteval in prehitel drug avto.

Kaže, vsaj tako govorijo sledovi, da je vozil prehitro, poleg tega je na desni polovici ceste opazil meter in pol dolgo desko, ki se ji je hotel ogniti. Pri tem je Karačić izgubil oblast nad vozilom, zdrsnil po napisu v gozd, od koder ga je vrglo nazaj na cesto, kjer je obležal na strehi. Voznik in sopotnik 33-letni Drago Jurič sta med prevračanjem padla iz vozila in obležala mrtva. Miličniki so v poročilo zapisali, da je bilo škode na pločevini kar za 120 starih milijonov. Četudi je šlo za mercedes, si lahko le mislimo, kaj je potemtakem ostalo od njega.

Nič krivi ob ogrevanje

Sodišče razveljavilo člen sporazuma, ki govori, da se lahko zaradi nekaj dolžnikov izklopi ogrevanje bloku

Primer, ki ga je te dni obravnavalo ustavno sodišče SRS, je resda iz Pomurja, točneje Lendave, zato pa mu je po vsebini moč najti veliko podobnosti marsikje na Dolenjskem. Da do podobnih nesporazumov ne bi prihajalo več – bojda se je nekaj takega pripetilo v novomeškem naselju ob Cesti herojev – si vso zadevo poglejmo malo pobliže.

Ustavno sodišče je namreč sprejelo pobud nekega občana in pričelo postopek za oceno zakonitosti samoupravnega sporazuma o upravljanju in gospodarjenju s centralno kurjavo v kotlovnicah. Sporen je bil tisti člen akta, ki je govoril, da se v primeru, če nekdo redno ne plačuje ogrevanja, izklopi gretje vsej stanovanjski enoti. Občani so bili mnenja, da takšen odlok, po katerem se izklopi ogrevanje tudi rednim plačnikom na račun nekaj nevestnežev, ni v skladu z ustavo in zakonom.

Sodišče je mnenju občanov v celoti pritegnilo in odločilo, da se sporni člen razveljavi. Ukrep za neizpolnjevanje obveznosti, ki jo zakon nalaga imetniku stanovanjske pravice, pač ne more zadeti tudi tistega, ki je predpisano obveznost (v tem primeru plačilo) izpolnil. Za takšne prekrške so na voljo druge kazni, med drugim tudi 51. člen zakona o stanovanjskem gospodarstvu, ki od stanodajalca zahteva, da imetniku stanovanjske pravice, ki v zadnjih treh mesecih ali v treh mesecih zadnjih dveh let ni plačal predpisanih stroškov, odpove stanovanjsko razmerje. Tudi to govori ta člen, da če stanodajalec tega ne stori, mora stroške dolžnika kriti sam. Dovolj jasno.

B. B.

MILIČNIKI ZALOTILI VLOMILCA

72-letna Novomeščanka je 25. maja okoli 23.30 slišala ropot na podstrešju. Hitro je poklicala miličnike, ti pa so še na kraju samem zalotili 28-letnega T. G. Ta je zlezel na streho, odkril nekaj opek in se spustil v notranjost, vendar mu je za krajo zmanjkalo časa.

ROŽNO: OBLEŽAL MRTEV

V nedeljo ob 2. uri je prišlo na lokalni cesti med Sevnico in Brestanico v Rožnem do hude prometne nezgode, v kateri se je smrtno ponesrečil 18-letni Senovčan Ervin Bajt. Po besedah Edija Kinka, lastnika vozila, je avto vozil Bajt, vendar prehitro, saj ga je v ovinku zaneslo v levo, kjer je oplazil ograjo in trčil v kup zemlje. Bajt je bil pri priči mrtev, Kink pa laže poškodovan. Sumijo, da sta bila oba vinjena.

MED TIRI PREHITEVAL

23. maja ob 13.25 se je Jože Bogodin peljal na kolesu z motorjem proti Šentlenartu. Ustavil je pred železniškim prehodom, po odprtju zapornic pa je pričel prehitevati vozila pred seboj, dokler se ni zaletel v avto, ki ga je nasproti pripeljala Cecilija Kranjc. Bogolin je padel in se hudo poškodoval.

ZAPUŠČEN KOMBI – Tale kombi že celo leto stoji ob cesti nasproti Trima in Surovine v Trebnjem. Ljudje se sicer sprašujejo, kdo je lastnik, toda pravega odgovora ne najdejo. Ne najdejo ga pa tudi vsi drugi – recimo pristojni – ki kombija ne velijo odstraniti, čeprav pomeni precejšnjo prometno oviro.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• OČITNO JE neznanec, ki je prejšnji teden ponoči obiskal dvorišče metliške poslovne enote „Koke", bolj kot meso potreboval nekaj drugega. Iz tovornjaka je namreč odvil rezervno kolo, vredno kakih 10 tisočakov. Ob takšnem pomanjkanju perutnine so si nekateri kar oddahnili.

• Franc Novak s Podturna pri Mirni peči je pred dnevi ugotovil, da mu je nekdo iz nezaklenjene hiše odnesel pet moških srajc in 2 tisoč din gotovine. Ne bi radi bili na mestu zmikavta, če se bo kje na ulici srečal z Novakom v njegovi srajci.

• Le kdo je bil tako močan in spreten, da je Slavku Kušljanu iz Šentjerneja odnesel izpod kozolca dvoje gredi in ročico, ki jih lastnik potrebuje pri delu s traktorjem!? Očitno nekateri preveč vneto sledijo apelom „Naredi si sam!" Tudi pomagajo si namreč kar na svojo pest.

NESREČNO STOPIL IN UMRL

Do nenavadnega tragičnega dogodka je prišlo v nedeljo popoldne v Metliki na dvorišču Doma počitka. 50-letni Janez Jaklič iz Gribelj se je z mavcem na nogi sprehodil, pri tem pa tako nesrečno stopil, da je izgubil ravnotežje in padel. Posledice padca so bile tako hude, da jim je na kraju nesreče podlegel. Tuja krivda je izključena.

KRONIKA NESREČ

BANKINA SE JE UDRLA – Srečko Mlinarič iz Pokleka je 27. maja popoldne peljal tovornjak Integrala po regionalni cesti med Mačkovcem in Otočcem. V ovinku pri Lešnici je vozilo zaneslo, tovornjak je zapeljal na bankino, ki pa se je udrla. Vozilo se je prevrnilo na bok, pri čemer je nastalo za 150 tisočakov škode.

NI PRAVI ČAS ZAVRL – V soboto popoldne se je Miloš Mrkić iz okolice Karlovca na magistralni cesti pri Poljanah zaletel v zadnji del avtomobila, ki ga je vozil August Šepetavc iz Podgorja. Mrkić namreč ni utegnil pravi čas zavreti, kot je to storila kolona vozil pred njim. Mrkić je bil ranjen.

TRČIL V REŠILCA – V nedeljo popoldne je Roman Muhič z Mirne na Zagrebški cesti v Novem mestu zaprl pot rešilcu, ki ga je vozil Stanislav Okleščen iz Novega mesta. Materialne škode je bilo za 80 tisočakov.

MOKRA CESTA IN NEPREVIDNOST – Alojz Šprohar iz Divače je 23. maja popoldne peljal tovornjak iz ljubljanske smeri proti Zagrebu, pri Pluski pa je dohitel tovornjak s priklopnikom, ki je stal okvarjen. Šproharju ni uspelo na mokri cesti pravi čas ustaviti, zato je zavil v levo, pri tem pa je trčil v osebni avto, ki ga je nasproti pripeljal zdomec Ljupko Niče. Za njim je trčil v tovornjak še drug zdomec, Rdežep Ljubijankić iz okolice Cazina. Bilo je nekaj poškodb in odrgnin, skupne materialne škode pa kar za 380 tisočakov.

ZANESLO GA JE – 25. maja dopoldne se je Miroslav Muc iz Kočevja pri Črnomlju, sicer pa zdomec na Švedskem, peljal z osebnim avtom od Straže proti Novemu mestu. Na ovinku na Brodu mu je nasproti pripeljal Novomeščan Jože Kobe. Muc je pred srečanjem zaviral, vendar ga je na mokri cesti zaneslo v Kobetov avto, pri čemer se je voznik Kobe ranil, nastalo pa je tudi za 60.000 din materialne škode.

Se varčevanje začne pri čistoči?

Obsežna akcija novomeških inšpektorjev pokazala izredno neurejenost dolenjskih železniških postaj – Stranišča le za dobre želodce – Neurejena čistilna služba

Gorje tistemu, ki bi moral na kateri dolenjskih (verjamemo, da tudi drugod ni kaj drugače) železniških postaj čakati na vlak več ur! Mehur ali črevesje bi moral največkrat izprazniti za najbližjim vogalom ali drevesom, vodo za potešitev morebitne žeje bi moral imeti s seboj, da nesnage in vsega ostalega ne omenjamo. Nedavna obsežna akcija inšpektorjev novomeške Upravé inšpekcijskih služb je pokazala veliko tega, predvsem pa več kot očitno dejstvo, da železniške postaje capljajo daleč za razvojem in posodobitvijo železnice.

Kako si drugače razlagati ugotovitev, da so le tri od petindvajsetih pregledanih postaj po Dolenjski in Beli krajini res primerne za sprejem potnikov, medtem ko ostale kažejo ne le zaskrbljujočo, pač pa včasih prav gnusno podobo. Če okolica še kaže količkaj „užiten" videz, se vse konča pri sanitarnih prostorih. Domala vse postaje imajo nekaj metrov stran od postajne stavbe nameščene dotrajane lesene barake, v katerih so „suha" stranišča. Ne priporočamo niti ogleda, kaj šele uporabe! Tudi tekoče vode, z izjemo glavnih postaj, ni nikjer, sicer pa je podrobnejši pregled pred nami.

Najprej telegrafsko poročilo iz Rosalnic: Okolica postaje je nasmetena, odvoza smeti ni, tudi ne smetnjaka. Objekt je nasvinjan, prostor čakalnice se uporablja za skladišče in je potnikom nedostopen. Zunanje luči ne gorijo, stranišča so skrajno zanemarjena,

STRANIŠČE ZAPRTO – Na vratih stranišča v Kandiji visi listič z napisom: „Ključ se nahaja v prometni pisarni".

stene umazane, pisoarji odmotirani, da ne naštevamo vsega. Kaj dosti bolje ni niti v Metliki, le da moramo dodati še to, da so vse odpadne in fekalne vode speljane po ceveh izpod proge in se prosto razlivajo po kmetijskem zemljišču(!). Komentar ni potreben. Nekolikanj manj zaskrbljujoče je poročilo iz Gradca, kjer je edina pripomba veljala neurejenim sanitarijam in nasmetenosti.

Kot prvo med urejenimi postajami omenjamo Črnomelj. Hudomušneži pravijo, da pomanjkljivosti ni le zategadelj, ker je bilo pred kratkim na postaji slavje z odkritjem spominskega obeležja in so prostore uredili. Zato pa je naslednje postajališče, Otovec, skrajno zanemarjeno, mimoidočim, ki jim smrad ne bo zadostno

o Največ pohvale zasluži postaja v Šentlovrencu. Po tleh sijoče keramične ploščice, stene prebeljene, sanitarije vzorno vzdrževane, z njimi tudi umivalniki, okolica očiščena, odpadke pa sežigajo in zakopavajo. Morda je prav, da zategadelj zapišemo oskrbnika objekta: to je prodajalka vozovnic Alojzija Šlajpah.

opozorilo, pa le dobronamerem napotek, naj pazijo, kod stopajo, saj je pokrov greznice udrt. Semiška postaja sicer ima stalno zaposlene železničarje, vendar moške roke bojda niso za metlo.

Rožni dol je majhna postaja brez stalno zaposlenega osebja, kar pa verjetno ne more biti razlog, da so inšpektorji našli po tleh človeške odpadke in pravo jezero odpadnih vod. Sicer pa so z urejanjem in čiščenjem stranišč skregani tudi v Birčni vasi in na Uršnih selih. Kako pa je v Novem mestu? Inšpektorji pravijo, da je stanje zadovoljivo, če izvzamemo pripombo, da v straniščih ni vode za umivanje. Seveda so vse te ugotovitve namenjene le glavni postaji v Bršljinu, medtem ko je v Kandiji marsikaj narobe. Čakalnica je umazana, okolica nasmetena, na vratih stranišč pa obvestilo, da se ključ čahaja pri čuvaju.

Največ pozornosti posvečamo, ne brez vzroka, postajališču v Mirni peči. Če pustimo vnemar onesnaženost objekta, zapišimo, da postajališče oskrbuje kapnica.

Ali je bila v Mirni peči dolgotrajna suša, ne vemo, ostaja pa dejstvo, da o vodi ne v ženskem ne v moškem straniščU ni sledu. Zato tudi z vložki in še čem zamašene školjke, ponesnažene ploščice, skratka, za slab želodec prizor, ki ne bi ostal brez „reakcije". Še besedo, dve o čistilni službi. Ta je slabo organizirana, saj je za postajališča IMV, v Mirni peči, Uršnih selih in v Straži na voljo le ena čistilka, ki se pojavlja največ enkrat na teden. Ob vsem tem pa sploh ni zanemarljiv podatek, da mirnopeška železniška postaja sprejme vsako jutro okoli 100 potnikov.

Za postajališče v Ponikvah so inšpektorji obzirno napisali, da lahko sanitarije, takšne, kot so, škodljivo vplivajo na zdravje ljudi in zdravo okolje. Sicer pa podobna ugotovitev velja tudi za objekt v Štefanu in Veliki Loki.

Najbolj „domiselno" so se kritiki na račun sanitarij ognili v Gabru, kjer stranišč enostavno ni. Sicer pa do Trebnjega, kjer za postajo dobro skrbijo, z njo pa tudi za stranišča, ni daleč.

Da ne bomo dolgovezili, sklenimo, da so neprimerna in zaudarjajoča stranišča skupni imenovalec postajam tudi v Mirni, Gomili, Mokronogu in Šentrupertu. Najhuje je prav Šentrupertu, kjer se smradu pridružuje še prav gnusna podoba. Pa čeprav je bil pregled tega postajališča ob kritiki v našem časopisu, ki je bila povod tej akciji, postajališča nedavno že opravljen, odgovorni pa opozorjeni na napake.

Zapis ne potrebuje kakšnega posebnega zaključka. Morda le, da se izognemo morebitnim očitkom in opravičevanjem: razumemo težaven položaj železničarjev, vendar nakup kakšne metle, krpe ali čistila gotovo ne bi povzročil nepopravljive izgube. Tudi ne plačilo kakšnega para pridnih rok, ki bi s temi „izumi" civiliziranega človeštva znal rokovati.

BOJAN BUDJA

SKREGANI S ČISTOČO – Nedavna obsežna akcija novomeških inšpektorjev je pokazala, da je velika večina dolenjskih železniških postaj (tudi pričujoča ni izjema) skregana s čistočo. So res metla, krpe in čistila prevelik izdatek?

ŠPORTNI KOMENTAR

Z rekreacijo tudi v vasi

Dejstvo je, da na Dolenjskem v enem samem športu nimamo ekipe, ki bi po svoji kakovosti sodila v gornji razred in ki bi polnila tribune ob igrišču. Nekateri to pripisujejo naključju, drugi spet ne najbolj posrečenemu načinu financiranja telesnokulturne dejavnosti. Ostalo bo verjetno pri slednjem, kajti s, denimo, poltretjo staro milijardo din, ki jih dobi novomeški šport, bi se verjetno dalo iztržiti nekaj več kvalitete. Seveda pa ne ob takšni razdrobljenosti.

Če pa smo se že odločili za načelo „vsakemu nekaj", ki seveda pomeni temu primerno raven tekmovanja (kvečjemu republiška liga), potem bi morali bolj misliti tudi na rekreacijo občanov. Kajti 330.000 din, ki smo jih lani namenili za rekreacijo v novomeških krajevnih skupnostih, je resnično prenizka za kakršnokoli bolj organizirano delo na tem področju. Liga v malem nogometu, ki resda pomeni po eni strani precejšnjo množičnost, po drugi s svojimi številnimi slabimi stranmi ne more odtehtati pomena in vloge rekreacije. Verjetno bi se dalo z organiziranjem kakšnih akcij tudi po krajevnih skupnostih (letošnje igre „Pod dedovo lipo", ki jih pripravljajo Gaberčani, prav zategadelj zaslužijo vso pohvalo) doseči veliko več. Ne nazadnje pa bi na ta način najbolj neposredno zavrnili večkrat zelo glasne očitke nekaterih delegatov, da so krajevne skupnosti izven mestnih središč zapostavljene in tudi prikrajšane pri delitvi športnega denarja.

B. B.

Sevničani na pragu zmagoslavja

Za dolenjske ekipe prvenstva odločena že v drugoligaški in ženski republiški konkurenci – Bo Sevničanom v soboto uspelo?

Rokometna prvenstva se ta čas bližajo koncu, saj imajo ekipe v republiški ligi na sporedu le še eno kolo, ki bo dalo novega prvaka v moški konkurenci, medtem ko je pri ženskah to ekipa kočevskega Itasa, drugoligaše pa čakata še dve srečanji. V sobotnih srečanjih je Inles z zmago v gosteh nad Kvarnerjem le potrdil vodilno mesto, medtem ko so Novomeščanke po nekaj neuspehih dosegle osmo zmago na prvenstvu. V najzanimivejšem srečanju moške republiške lige so Sevničani ugnali Krško z 21:20 in so tako najresnejši kandidat za prvo mesto.

KVARNER – INLES 20:24 (9:12) – Srečanje prve in zadnjeuvrščene ekipe na lestvici je potekalo brez napetosti, saj konec koncev točke niso bile za nikogar odločilne. Ribničani so si naslov prvakov II. zvezne lige praktično že zagotovili, enako pa velja za igralce Kvarnerja, ki so enako prepričljivo zadnji. Kakih 50 gledalcev je zategadelj videlo dobro in predvsem športno igro, v kateri je bila razlika v kvaliteti obeh ekip očitna.

Inles : Gelze, Oven, J. Tanko, Ilc 2. Tanko 6, Troha 4, Karpov 3, Mikulin 2, Ambrožič 3, Mate 4, Fajdiga, Kersnič.

Lestvica po 20. kolu: Inles 32, Moslavina 27, Split 26, Istraturist 25, itd.

Ribničane čaka v soboto lahko delo z ekipo Jadrana.

NOVO MESTO – DI TROKUT 28:24 (14:13) – Iličinova, ki je v drugem polčasu s tremi zaporednimi zadetki razbila obrambo gostij, ter Jakšetova in Kramerjeva v nadaljevanju so najbolj zaslužne za zmago Novomeščank. Po dokaj nezanimivem in izenačenem srečanju v prvem polčasu je prav po njihovi zaslugi prišlo v nadaljevanju do preobrata, ki je odločil srečanje.

Novo mesto: D. Udovč, Pelko, Iličin 6, Murn, Jakše 8, Kramar 6, Mršnik 7, Kaplan 1, T. Zupančič, Košak, Blažič, A. Zupančič.

Lestvica: Zrinski 35, . . . 9. Novo mesto 18.

V 21. kolu potujejo Novomeščanke v goste Preddvoru, kjer bi po vseh napovedih morale doseči novo zmago.

POSAVSKI DERBI SEVNIČANOM – Gotovo najzanimivejše srečanje predzadnjega kola in tudi eno odločilnih za razplet prvenstva med ekipama Sevnice in Krškega se je končalo z zmago Sevničanov 21:20 (12:9). Zmago domačinom je s strelom iz sedemmetrovke v zadnjih trenutkih zagotovil Trbovc.

S tem uspehom so Sevničani po porazu Rudarja v Tržiču nenadoma postali najresnejši kandidati za končno zmago na lestvici, saj jim za uspeh zadostuje že neodločen rezultat iz zadnjega srečanja v Izoli. Sicer pa poglejmo lestvico pred zadnjim kolom:

Sevnica 27, Rudar 25, Minerva 25, Krško in Aero Celje 24 itd. Nazanimivejši pari zadnjega kola so gotovo: Izola – Sevnica, Branik – Krško, Rudar – Aero Celje, Usnjar – Minerva. Ob tako izenačenih tekmecih so vsakršne napovedi zelo tveganę. Počakajmo raje sobote!

KOČEVKE POTRDILE NASLOV – Že v vnaprej odigranem srečanju predzadnjega kola v ženski republiški ligi so igralke kočevskega Itasa ugnale v gosteh Radgono s 33:26 (22:12) in tako le potrdile naslov republiških prvakinj. Tretje mesto na lestvici pa so potrdile tudi igralke šentjernejske Iskre, ki so prav tako v gosteh premagale vrsto Dupelj z 29:23 (14:11). Čeprav kolo pred koncem, lahko že govorimo o končni lestvici ženskega dela prvenstva v republiški rokometni ligi: Itas Kočevje 37, Burja 33, Iskra 30, Izola 24, itd.

V zadnjem kolu igrajo: Kočevje – Duplje, Iskra – Peko itd.

STRAŽA: V NEDELJO KOLESARSKA DIRKA

Prizadevni športni delavci iz Straže pripravljajo v nedeljo ob 9.30 krožno kolesarsko dirko med Stražo, Dolenjskimi Toplicami, Podturnom, Sotesko in nazaj v Stražo. Start bo pred stavbo krajevne skupnosti, tekmovali pa bodo v pionirski konkurenci, mlajši in starejši pionirji, veterani in rekreativci. Dirka bo posamična, prijave pa zbira organizator uro pred startom. Za vse najboljše bodo na voljo medalje in diplome.

KRŠKI PIONIRJI ROKOMETNI PRVAKI SLOVENIJE

V Leskovcu je bil prejšnji petek finalni turnir rokometnega prvenstva Slovenije za pionirje. Krčani so zasluženo zmagali in s tem znova potrdili, da je bilo strokovno delo trenerja Oskarja Kovača, ki vodi tudi delo slovenske pionirske reprezentance, dobro opravljeno. Za najboljšega igralca na finalu, kjer je 2. mesto osvojila ekipa Šoštanja, 3. Lipe iz Ajdovščine in 4. ekipa škofjeloške Jelovice, so proglasili Krčana Uroša Šerbca, ki je bil s 16 zadetki najboljši strelec finala.

ZUPANČIČ 896 KEGLJEV

Pred dnevi je bilo na Loki odprto kegljaško prvenstvo Novega mesta, na katerem je nekolikanj presenetljivo zmagal Marko Zupančič, ki je podrl 896 kegljev, sledijo pa mu: Blažič 894, D. Bizjak 893, Rustja 890, Rovan 887, Žnidaršič 872, Tkavc 870, Glogovšek 866 itd.

Šport

Nekaj kolesarskih

- Novomeški kolesarji so se v nedeljo udeležili dirke v Kobaridu. Pri mlajših mladincih je bil Glivar drugi, Štangelj deseti in Pavlič enajsti. Med starejšimi pa je Papež zasedel 2. mesto, Smole je bil 7. Med člani se je pomeril tudi povratnik iz JNA Bojanc, ki je zasedel 7. mesto.
- Že 1. junija bodo novomeški kolesarji nastopili na etapni dirki po Srbiji, kjer bodo vozili v članski konkurenci. Za Novo mesto bodo vozili Papež, Smole in Črnič, premagati pa bodo morali 396 kilometrov.
- Organizator minulega kolesarskega maratona v Novem mestu sporoča vsem, ki so bili prikrajšani za spominske medalje, da jih bodo prejeli na memorialnem tekmovanju Milana Novaka in dirki okoli Grma. Za spodrsljaj se organizator opravičuje.
- 11. junija se bo v Novem mestu pričela tradiconalna pionirska mednarodna etapna dirka „Gorjanski bataljon 83" med Novim mestom in Oštrcem. Podrobneje o tej prireditvi v prihodnji številki.

HRENOVA V REPREZENTANCI

Mlada, 17-letna atletinja iz Dolenjskih Toplic Greta Hren je 28. in 29. maja nastopala v dresu naše državne reprezentance na državnem troboju Madžarske, Bavarske in Jugoslavije za atlete in atletinje do 21., oziroma 20. leta.

GORAZD CANIČ ZMAGUJE

Na nedavnem boksarskem tekmovanju za zlato rokavico v Ptuju je Novomeščan Gorazd Canič, sicer član boksarskega kluba Ljubljana, v polteži kategoriji prepričljivo po točkah premagal veliko bolj znanega in izkušenega boksarja Šimuniča. Obetavni novomeški boksar je v svoji kategoriji letos zmagal tudi na slovenskem prvenstvu v Celju, kjer so ga proglasili za najboljšega boksarja prvenstva. Letos Canič zaradi novih predpisov še ni mogel boksati na državnem prvenstvu, prihodnje leto pa se bo državnega prvenstva zanesljivo udeležil in računa, da se lahko uvrsti v polfinale.

Šahovski vikend

Trebnje prireja prvo „vikend šahovsko tekmovanje"

V tujini so že dalj časa znana tako imenovana vikend šahovska tekmovanja. Nekaj podobnega se lotevajo tudi v Šahovskem klubu Trebnje in njegovi sekciji Šentrupert. V soboto, 11. junija, bodo namreč pri Jakličevi zidanici na Homu pri Šentrupertu priredili šahovski hitropotezni turnir.

Čas za prijave na tekmovanje, ki bo potekalo po pravilih Šahovske zveze Slovenije, je do 8. junija. Klubi in sekcije lahko poimensko ali samo številčno prijavijo svoje tekmovalce po tel. (068) 40–112 in 40–160. Prijavnina je 250 dinarjev, prijave na dan tekmovanja pa bodo veljale 300 dinarjev. Pravico do tekmovanja imajo vsi registrirani člani šahovskih klubov, s seboj morajo prinesti le ure, medtem ko bo garniture oskrbel organizator.

Zbirališče za tekmovalce bo v Šentrupertu pred Jakličevo gostilno do 8.30. Kot gost tekmovanja bo sodeloval slovenski velemojster Bruno Parma.

Vodijo Old boys, Bršljin in Žabja vas

Pričela se je občinska rekreacijska liga v košarki

V novomeški občini se je pred dnevi pričela rekreacijska košarkarska liga, v kateri sodeluje 13 ekip v dveh skupinah. Poglejmo rezultate 1. kola v skupini A: KNŠ – Drska 64:42, Žabja vas – Center 67 : 51, Šmarjeta – Majde Šilc 63:81, Marof je bil prost. V skupini B so bili doseženi tile rezultati: Mirna peč – Bršljin 33:51, Old boys – Pionir 93:64 in Loka – Gimnazija 75:71.

V 2. kolu pa so bili doseženi tile rezultati – skupina A: Majde Šilc – Žabja vas 55:56, Drska – Šmarjeta 98:51, Marof – KNŠ 71:59, ekipa Centra je bila prosta. In še skupina B: Old bojy – Loka 77:35, Gimnazija – Mirna peč 77:60, Pionir – Bršljin 51:91.

Lestvica skupine A: Žabja vas 4, Drska, Majde Šilc, Marof in KNŠ 2 ter Center in Šmarjeta o. Skupina B: Old boys in Bršljin 4, Gimnazija in Loka 2, Mirna peč in Pionir o.

ZMAGOVALCI LIGE – Rokometaši sodraškega Donita, ki so si priborili pravico do kvalifikacij za vstop v II. slovensko ligo. (Foto: M. Glavonjić)

Še stopnica do II.SRL

Rokometaši Donita iz Sodražice prvaki območne rokometne lige – Sedaj še kvalifikacije za II. republiško ligo

Te dni se je z zmagoslavjem rokometašev sodraškega Donita končalo letošnje prvenstvo območje lige Ribnica – Grosuplje, v kateri je nastopalo šest ekip: Donit, Škofljica, Šmarje Sap, Stična, Šentvid in Višnja gora.

Zmagovalna ekipa iz Sodražice je osvojila 16 točk, kar pomeni, da so vsega enkrat ostali praznih rok. Brez dvoma je to velik uspeh sodraškega rokometa, ki ga dopolnjujejo še dosežki pionirske in mladinske vrste. S tem uspehom so rokometaši Donita pridobili pravico do igranja v kvalifikacijah za vstop v II. republiško rokometno ligo. Sodražani so optimisti, čeprav pravijo, da bodo srečanja izredno težka, vendar je morebiten največji uspeh v zgodovini tega kluba dovolj velika motivacija.

Na zadnjem srečanju proti Stični so Sodražani prejeli velik pokal, ki so si ga priigrali: Fajdiga, Žagar, Mihelič, Pintar, Arko, T. Lušin, J. Lušin, F. Lušin, D. vesel, B. Vesel, Urh, Petrič, Prijatelj in Kos.

PO PRIČAKOVANJU DALMACIJA

Angelca Dalmacija je zmagovalka ženskega odprtega prvenstva Novega mesta v kegljanju. Med 19 tekmovalkami je najbolje metala in podrla 419 kegljev, za njo pa so se uvrstile: Šoško 416, Veber 413, Škedelj 385, Kastelic 377 itd.

N. G.

ŠPORTNE IGRE OSNOVNOŠOLCEV

Pred dnevi je črnomaljska OŠ Milke Šobar–Nataše pripravila območno športno tekmovanje učencev osnovnih šol s prilagojenim programom. Nastopilo je 90 učencev iz šestih šol, ki so se pomerili v atletiki, rokometu in nogometu. Največ točk so zbrali Novomeščani, za njimi so se uvrstili Krčani, tretji pa so bili domačini. Najboljši se bodo 11. junija udeležili republiškega tekmovanja v Tolminu. Pri organizaciji so pomagali dijaki srednje šole Edvarda Kardelja, črnomaljski Dijaški dom, osnovna šola Mirana Jarca, nekaj denarja pa je primaknila TKS iz Črnomlja.

ZMAGA ILIRIJE V SODRAŽICI

V počastitev krajevnega praznika in dneva mladosti je TVD Partizan iz Sodražice pripravil turnir v namiznem tenisu, ki se ga je udeležilo 48 najboljših slovenskih pionirk iz osmih ekip. Prehodni pokal organizatorja je zmagovalni ekipi Iliriji izročil Stanko Rus. Rezultati: mlajše pionirke: Frelih – Matijaševič 2:0, starejše pionirke: Černe – Ban (vse Ilirija) 0:2. Domačinka Gašperičeva je klonila v polfinalu s kasnejšo zmagovalko Banovo z 2:0. Ekipno je zmaga pripadla Iliriji, 2. Sodražica, 3. Triglav itd.

M. G–ć.

Modelarji dvakrat uspešni

Sobotna in nedeljska tekma potrdila dobro formo novomeških modelarjev

Novomeški modelarji so se v soboto in nedeljo udeležili zveznih tekmovanj v Pančevu in Beogradu.

V soboto je bilo v Pančevu tekmovanje za pokal „Utva", ki se ga je udeležilo celotna državna reprezentanca. V takšni konkurenci še posebej razveseljuje, da sta Bauer in Grošelj potrdila normo za nastop na svetovnem prvenstvu, ki bo septembra v Avstraliji. V ekipni konkurenci so Novomeščani v kategoriji F–1–A prepričljivo ubranili lansko prvo mesto z najvišjim številom točk.

Rezultati: F–1–A: Žagar (Ptuj), Žulič, Tomanič, Bauer (vsi Novo mesto); F–1–C: Velunšek (Ptuj), 3. Grošelj (Novo mesto).

V nedeljskem nastopu na letališču „Lisičji jarek" pa je novomeško zastopstvo na memorialnem tekmovanju navzlic slabemu vremenu, ponovilo dobre rezultate. Zaradi močnega vetra je bilo tekmovanje prekinjeno, s čimer sta bila najbolj oškodovana Bauer in Žulič.

BORAC – RIBNICA 3:3 (1:1)

V najzanimivejšem srečanju ljubljanske nogometne lige sta se pomerili ribniški ekipi Borca in Ribnice. Ekipi sta se razšli z neodločenim izidom, strelca za Ribničane sta bila Hočevar in Nosan 2, za Borac pa Opruc, Vučičevič in Kaljeviši. Bilo je 200 gledalcev, sodil je Novomeščan Bunjevac.

M. G–ć.

ROKOMET ZA DAN MLADOSTI

Rokometni klub iz Ponikev je v počastitev dneva mladosti pripravil rokometni turnir, na katerem so bili doseženi naslednji rezultati: Ponikve – Itas 32:24, Usnjar – Itas 28:20, Ponikve – Usnjar 37:36. Najboljši igralec je bil Maček it Usnjarja, strelec Drab iz Ponikev s 16 zadetki, vratar pa prav tako domačin Jembrovič.

M. G–ć.

V PARIH UHL IN WACHTER

Na novomeških teniških igriščih je bilo pred dnevi v počastitev dneva mladosti tekmovanje dvojic. Med štirinajstimi prijavljenimi pari sta zmagala Aleš Wachter in Pavel Uhl, ki sta v finali premagala dvojico Zagorc – Stokanović s 6:1, 5:7 in 6:3. V boju za tretje mesto sta Zupančič in M. Wachter premagala par Retar – Gričar z 2:1 v setih.

REKREACIJA ZA VSE – Igranje namiznega tenisa je danes vse bolj razširjena oblika rekreacije, če pa stoji na nasprotni strani mize predstavnica nežnega spola, v tem primeru znana rokometašica Miča Mršnik, mora biti nasprotniku še tolikanj bolj vroče.

Tudi ob letošnjem dnevu mladosti je sevniški Partizan pripravil telovadno akademijo. Matična dvorana je s težavo sprejela vse nastopajoče in, razveseljivo, številne gledalce. Ti letni prikazi dela so namreč običajno dobro obiskani.

Brez honorarjev

Številne vrste telovadcev sevniškega Partizana

V vrstah sevniškega Partizana deluje 22 skupin z 265 vadečimi, rokometni klub pri tem ni vštet. V Sevnici so pričeli razvijati gimnastiko prav z najmlajšimi. Samo vrsta cicibanov šteje kar 45 članov. Načelnica Estera Savič pravi, da bodo to jesen imeli dekleta že v vseh selekcijah. Udeležujejo se vseh pomembnejših tekmovanj, kot je bil brežiški Hollyjev memorial, memorial Zdravka Runka v Ljubljani, Trubarjev memorial v Trbovljah, in republiškega prvenstva. Tam je obetavna Darja Repše v II. selekciji dosegla sedmo mesto.

In problemi? Razumljivo, ne manjka jim jih. „Potrebovali bi več blazin, orodja. Telovadnica TVD Partizana je preobremenjena," našteva. Posebno vodnikom je treba priznati dobršno mero entuziazma in samoodpovedovanja. Že drugo leto za odgovorno delo z mladino ne prejmejo honorarjev. Dijak Zdravko Gole npr. se mora sedaj voziti v Sevnico iz Podgorja, študent ljubljanske Visoke šole za telesno kulturo Miran Repše se vozi na vadbo prav iz Ljubljane. Primera, ki vsekakor zaslužita javno priznanje.

Vedno se skušajo zgledovati po boljših. Zato so na to telovadno akademijo povabili pionirsko vrsto iz Trbovelj, znano tudi v državnem merilu.

A. Ž.

ŠPORT V SLIKI

VEDRA REKREACIJA ZA MLADE DELAVCE – Mladi iz OO ZSMS podjetja PTT Novo mesto so minulo soboto pripravili srečanje mladih iz organizacij združenega dela občine Novo mesto. Ekipe OO ZSMS SGP Pionir, skupščine občine Novo mesto, tovarne zdravil Krka, IMV, Zdravstvenega centra Dolenjske, trgovskega podjetja Emona–Dolenjske, Novoteksa, Novolesa in PTT so se med seboj pomerile v tekih v vrečah, metanju kamna z ramen, pikadu, šahu, streljanju, skoku v daljavo z mesta (na sliki) in vlečenju vrvi. (Foto: J. Pavlin)

PIONIRSKA ATLETIKA – Na novomeškem stadionu je bilo pred kratkim občinsko atletsko prvenstvo osnovnih šol, ki je spet pokazalo, da je atletika med mladimi vedno bolj razširjena in priljubljena.

TELEVIZIJSKI SPORED

3. VI
petek
1

10.35 TV V ŠOLI: Zgodovina, Risanka, Negotin, Vprašanje meseca, Risanka, Ali bo dovolj hrane?, Vedeži, nevedneži
17.35 POROČILA
17.40 JAZZ NA EKRANU: KVARTET MWENDO DAWA
18.00 TARZAN, ameriška risanka
18.25 OBZORNIK
18.40 MLEKO

Na sporedu bo prva od dveh izobraževalnih oddaj, ki bosta prikazali mleko, nenadomestljivo otroško hrano, polno beljakovin, ogljikovih hidratov pa mineralnih snovi in vitaminov.
19.00 OGNJENO MELIŠČE, kratek film
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 ROCKFORDOVI DOSJEJI, oddaja iz ameriške nadaljevanke
20.55 ZRCALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov
21,15 NOČNI KINO: DAISY MILLER, ameriški film

Film z gornjim naslovom je Peter Bogdanovich posnel po literarni predlogi Henryja Jamesa. Pripoved teče o obogateli družbi sredi 19. stoletja, glavna junakinja živi precej skrivnostno v New Yorku, iz njenega razmerja z oboževalcem pa se izcimi dramatičen zaplet. Igrajo Cybill Shepherd, Barry Brown, Cloris Lachmar, Mildred Natwick in drugi.
22.45 POROČILA

2

17.10 Test – 17.25 Dnevnik – 17.45 Otroci ustvarjajo – 18.15 Koruza v prehrani živali – 18.45 Narodna glasba – 19.30 Dnevnik – 20.00 Koncert Mire Jeftić – 20.45 Zagrebška panorama – 21.00 Naših tisoč obrazov – 21.50 Prometej z otoka Viševice (jugoslovanski film)

4. VI.
sobota
1

8.00 POROČILA
8.05 CICIBAN, DOBER DAN: CICIBAN PLAVA
8.20 SEDEM STOPNIC DO GLASBE: KLEPETAVA ŽELVA
8.35 TARZAN, ameriška risanka
9.00 UČITELJ
9.30 ŽIVALI V GIBANJU, poljudnoznanstvena oddaja
9.55 TRETJE OBDOBJE: MISLIMO NA STARANJE
10.30 DOLGO ISKANJE: ROMUNSKA REŠITEV, dokumentarna oddaja
11.20 in 16.55 POROČILA
17.00 CRVENA ZVEZDA: METALOPLASTIKA, prenos rokometne tekme
18.25 GALAKTIKA, oddaja iz ameriške nadaljevanke
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 GOSPA, KI IZGINJA, ameriški film

Tik pred zadnjo vojno skupina angleških turistov z vlakom hiti prek Nemčije. Med njimi je gospa, ki bi jo Nemci radi ugrabili... Izredno napeto, duhovito zgodbo je posnel Anthony Page, film pa vseeno ne dosega dela, ki ga je o istem dogajanju že pred vojno posnel Alfred Hitchoock. Igrajo Elliot Gould, Shybille Sheppard, Angela Lauybury in še kdo.
21.40 SLOVENSKA POPULARNA GLASBA
22.40 POROČILA

2

16.50 Otroška predstava – 17.50 Rubežniki – 19.00 Narodna glasba – 19.30 Dnevnik – 20.00 TV kaseta – 20.25 Finalna tekma na evropskem prvenstvu v košarki – 22.05 Poročila – 22.10 Partizan: Crvena zvezda (reportaža o nogometni tekmi) – 22.40 Športna sobota – 23.00 Evropske univerze: Bologna

5. VI.
nedelja
1

9.05 POROČILA
9.10 ŽIVŽAV, otroška matineja
9.55 VALTER BRANI SARAJEVO, oddaja iz nadaljevanke
10.40 625, oddaja za stik z gledalci
11.00 FESTIVAL MLADINSKIH PEVSKH ZBOROV CELJE 83, prenos skupnega koncerta
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA
15.25 OSIJEK: OLIMPIJA, prenos nogometne tekme (med odmorom ŠPORTNA POROČILA)
17.15 POROČILA
17.20 ZVONEC, KNJIGA IN SVEČA, ameriški film

Pravljično komedijo za odrasle je po broadwayskem muzikalu posnel Richard Quine, igrajo pa Kim Novak, James Stewart, Jack Lemmon, Ernie Kovacs, Elsa Lanchester in drugi.
18.55 NE PREZRITE, kulturna oddaja
19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 SAVAMALA, oddaja iz nadaljevanke beograjske televizije
20.45 ALPE – JADRAN, informativna oddaja
21.15 ŠPORTNI PREGLED
21.45 POROČILA

2

9.00 Odaje za JLA – 15.30 Ogrlica za mojo drago (gruzijski film) – 17.15 Nedeljsko popoldne – 19.00 Risanka – 19.30 Denvnik – 20.00 Jazz na ekranu – 20.45 Včeraj, danes, jutri – 21.05 Vzhodno od raja (oddaja iz ameriške nadaljevanke)

6. VI.
ponedeljek
1

17.20 POROČILA
17.25 UČITELJ, oddaja iz nadaljevanke za otroke
17.55 TURIZEM – MOŽNOST IN PRILOŽNOST, izobraževalna oddaja
18.25 OBZORNIK
18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 F. Forstnerič: LJUBSTAVA, DALEČ IN V BLATU, gledališka predstava SNG Maribor
20.45 SPOZNANO, NEZNANO, oddaja o znanosti
21.40 V ZNAMENJU

2

17.25 Dnevnik – 17.45 Eričiada – 18.00 Miti in legende – 18.15 Prometna vzgoja – 18.45 Glasbena oddaja – 19.00 Telešport – 19.30 Dnevnik – 20.00 Znanost – 20.45 Zagrebška panorama – 21.05 M. Šolohov: Tihi Don (oddaja iz sovjetske nadaljevanke) – 22.05 Ponovitev zabavnoglasbene oddaje

7. VI.
torek
1

17.35 POROČILA
17.40 SEDEM STOPNIC DO GLASBE: PLAŠČEK ZA BARBARO
18.00 ŠPANSKI BALET MARIA ROSA
18.25 CELJSKI OBZORNIK
18.40 PISANI SVET
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 G. Markov: STROGOVI, oddaja iz sovjetske nadaljevanke
21.15 PRAVE LJUDI NA PRAVA MESTA

Glede na stanje v kadrovski politiki in uspehih gospodarjenja bo oddaja skušala prikazati, zakaj so čedalje pogosteje potrebni ukrepi družbenega varstva.
22.00 V ZNAMENJU

2

17.25 Dnevnik – 17.45 Zmajeve otroške igre – 18.45 Rock koncert – 19.30 Dnevnik – 20.00 Mali koncert – 20.10 ZRN : Jugoslavija (prenos nogometne tekme) – 22.00 Zagrebška panorama

8. VI.
sreda
1

17.30 POROČILA
17.35 CICIBAN, DOBER DAN: CICIBAN PLAVA
17.55 TRIJE ZLATI NA CELJSKEM FESTIVALU PEVSKIH ZBOROV
18.25 SEVERNOPRIMORSKI OBZORNIK
18.40 MOSTOVI, oddaja za italijansko in madžarsko narodnostno skupnost
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FILM TEDNA: ŠANSA, poljski film

Odpuščeni trener majhnega kluba pride za profesorja telovadbe na srednjo šolo. Tamkaj je bila telovadba zapostavljena, zato jo hoče možak spet uveljaviti, za vsako ceno hoče vzgojiti rokometno moštvo. Film je bil proglašen za najboljši poljski film 1979, po lastnem scenariju ga je posnel Feliks Falk, igrajo pa Krzysztof Zaleski, Jerzy Štuhr, Elizabieta Karkoszka i in drugi.
21.30 KULTURNE DIAGONALE
22.15 V ZNAMENJU

2

17.25 Dnevnik – 17.45 Arabela – 18.15 Izobraževalna oddaja – 18.45 Narodna glasba – 19.30 Denvnik – 20.00 Obarvana svetloba – 22.00 Ali se med seboj dovolj poznamo?

9. VI.
četrtek
1

17.50 POROČILA
17.55 ŽIVALI V GIBANJU, zadnja oddaja poljudnoznanstvene nanizanke
18.25 PODRAVSKI OBZORNIK
18.40 OBRAMBA IN ZAŠČITA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 TEDNIK
21.05 FRANCOSKI ŠANSON S CATHERINE RIBEIRO
21.40 DOLGO ISKANJE: VPRAŠANJE RAVNOVESJA, angleška dokumentarna oddaja
22.30 V ZNAMENJU

2

Drugi program:
17.25 Denvnik – 17.45 Modro kot pisano – 18.15 Znanost – 18.45 Zabavnoglasbena oddaja – 19.30 Dnevnik – 20.00 Kino oko – 22.30 Zagrebška panorama

UPRAVA ZA NOTRANJE ZADEVE NOVO MESTO

OBJAVLJA
JAVNO DRAŽBO
ZA PRODAJO RABLJENIH MOTORNIH VOZIL

– 1 osebni avtomobil Citroen GS BREAK
– 1 osebni avtomobil ZASTAVA 750 SC–SUP
– 2 osebna avtomobila ZASTAVA 101 SUP–SC in M/LUX
– 2 motorni kolesi BMW R–50/5
– 2 mopeda TOMOS Colibri

Dražba bo v soboto, dne 18. 6. 1983, ob 8. uri na sedežu UNZ, Novo mesto, Jerebova ulica 1. Ogled je mogoč 1 uro pred dražbo.
Interesenti morajo predložiti 10–odst. varščino od izklicne cene pred začetkom dražbe. Prometni davek in ostale dajatve v zvezi s prenosom plača kupec.
Nakup na javni dražbi je po sistemu „VIDENO–KUPLJENO".

355/22–83

OZD GORJANCI NOVO MESTO–STRAŽA
objavlja
JAVNO LICITACIJO
naslednjih osnovnih sredstev:

10 TOVORNIH VOZIL TAM 110 T 10
Izklicne cene so od 320.000 do 390.000 din za posamezno vozilo, vozila so nosilnosti 5,5 t, dolžina kasona 4,25 m, vsa vozila so v voznem stanju;
licitacija bo v parku podjetja v Straži 10. junija 1983.
Ogled vozil in vplačila 10 % varščine od 7. do 9. ure.
Licitacija za družbeni sektor bo ob 9. uri in za zasebni sektor ob 11. uri.
Kupci za družbeni sektor se morajo izkazati s pooblastilom.
Licitacijska komisija
361/22–83

NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO
v ustanavljanju, 68270 KRŠKO,
objavlja prosta dela in naloge

DVEH VARNOSTNIKOV

POGOJI:
– KV delavec
– 8 mesecev delovnih izkušenj
– poskusno delo 2 meseca
– delo v izmenah
Kandidati naj pošljejo svoje vloge v 10 dneh po dnevu objave. Odgovore bodo prejeli v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

ISKRA IEZE, Industrija elementov za elektroniko
TOZD ELEKTROLITI, n. sob. o.
68230 MOKRONOG

Po 101. členu statuta delavski svet TOZD Elektroliti razpisuje imenovanje

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
TOZD ELEKTROLITI
(za 4 leta)
Kandidati morajo poleg zahtev iz 511. člena ZZD izpolnjevati še naslednje pogoje:
– višja ali srednja strokovna izobrazba tehnične ali ekonomske smeri
– pet let delovnih izkušenj
– ustreznost glede na družbeno–politična in moralno–etična merila, ki jih določa družbeni dogovor o kadrovski politiki občine Trebnje
Kandidati naj pismene prijave z opisom dosedanjega dela in z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA – IEZE, TOZD Elektroliti, Mokronog z oznako „Za razpisno komisijo".
Kandidate bomo obvestili o izbiri v 15 dneh po sprejemu sklepa o imenovanju.
352/22–83

Razpisna komisija delavskega sveta
DSSS BETI METLIKA
razpisuje prosta dela in naloge

POMOČNIKA DIRECTORJA ZUNANJE TRGOVINE

Pogoji:
– visoka šola ekonomsko–komercialne smeri ali višja šola ekonomsko–komercialne smeri
– 5 ali 8 let delovnih izkušenj, od tega 3 oz. 5 let na vodilnih delih in nalogah
– aktivno znanje svetovnega jezika
– zunanjetrgovinska registracija
– moralno–politična neoporečnost.
Razpis velja 15 dni. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem razpisu.
Dela in naloge se zasedajo za obdobje 4 let.
Prijave zbira kadrovska in splošna služba DO Beti v Metliki, Tovarniška 2.
348/22–83

MALTIT®
SALONIT ANHOVO

KMETIJSKA ZADRUGA „KRKA", NOVO MESTO

razpisuje

JAVNO LICITACIJO ZA PRODAJO

TOVORNEGA VOZILA TAM 5500, letnik 1973, številka šasije 730002138, številka motorja 100305555.
Licitacija bo dne 6. 6. 1983 ob 8. uri v prostorih Agroservisa, Žabja vas.

po poteh borb in zmag
gorjanci..bohor

Enocevni sistem centralnega gretja

V prid TKM sistema govorijo sledeče prednosti:
- krajši rok, enostavna in cenejša montaža
- montaža brez varjenja s spajanjem v hladnem
- manjše število dvižnih vodov in s tem manj vidnih cevi
- manj cevi pri kletnem razvodu
- možnost demontaže radiatorja v primeru okvare brez praznenja cevne mreže
- možnost vgradnje termostatskih ventilov in s tem racionalno koriščenje energije
- možnost vgradnje merilnika toplote
- pri adaptaciji obstoječih zgradb izredno primeren brez večjih gradbenih posegov.

Prodaja:
metalka
Blagovnica Ljubljana
Dalmatinova 2

Montaža:
Marjan Jazbinšek
Bršlin 54 a
68000 Novo mesto
Telefon: (068) 21-203

SKUPŠČINA OBČINE KRŠKO

in vse družbenopolitične organizacije in društva v občini

čestitajo vsem občanom za praznik!

IGM „SAVA" Krško

BETONSKI ZIDAKI

ARMIRANO BETONSKE REŠETKE

OPAŽNO BETONSKI PLOHI

MOZAIK PLOŠČE

TRAVNE PLOŠČE

CESTNI ROBNIKI

DEJAVNOST IGM „SAVA" KRŠKO

- proizvodnja predizdelanih gradbenih elementov iz betona in armiranega betona
- proizvodnja in predelava kamna, gramoza in peska
- montaža predizdelanih gradbenih elementov – stropov, nosilcev konstrukcij, montažnih objektov in podobno
- visoka gradnja; gradnja, rekonstrukcija, adaptacija in popravila gospodarskih, stanovanjskih in drugih stavb
- proizvodnja kovinskih stavbnih in drugih konstrukcij
- storitve z gradbeno mehanizacijo
- prevoz blaga v cestnem prometu
- izdelava vseh vrst investicijsko–tehnične in urbanistične dokumentacije
- inženiring za projektiranje, gradnjo in opremljanje investicijskih objektov visokih in nizkih gradenj ter
- strokovni nadzor nad gradnjo objektov.

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN OBČANOM ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

ISKRA

TOZD Industrijska elektronika Kostanjevica na Krki

PROIZVODNI PROGRAM:

- svetlobni regulatorji – zatemnilniki v senzorski izvedbi za regulacijo z dotikom in standardni izvedbi za regulacijo z vrtenjem gumba
- regulatorji motorjev manjših moči
- vžigalniki plina za vgradnjo v štedilnike
- žični upori za uporabo v elektroniki in elektrotehniki
- avtomobilski električni priključki za prikolice,
- elektronsko intervalno stikalo za brezstopenjsko nastavljanje delovanja brisalcev
- razni elektronski podsklopi za zabavno elektroniko, telefonske centrale in profesionalne izdelke ter široko potrošnjo
- šolski program za fizikalne laboratorije, elektrotehniške šole in individualno uporabo ter
- tiskana vezja.

KOLEKTIV ISKRE – TOZD INDUSTRIJSKA ELEKTRONIKA, KOSTANJEVICA NA KRKI, ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM TER POSLOVNIM PRIJATELJEM ZA PRAZNIK OBČINE KRŠKO!

Senzorski svetlobni regulator

Standardni svetlobni regulator

Intervalno stikalo za brisalce

SOP KRŠKO

25 let Specializiranega podj

Srebrni jubilej organiziranega dela in ustvarjalnega razvoja delovne organizacije, ki je pred četrt stoletja pričala razvijati svojo dejavnost iz skromnih obrtniških delavnic, pomeni za delavce SOP priložnost, ko se s ponosom ozrejo na prehojeno pot rasti, dokazovanja in uveljavitve ne le v regionalnih ali okvirih republike, temveč na širokem jugoslovanskem trgu, v zadnjem času pa vse bolj tudi v tujini. Petindvajset let trdega dela, samoodrekanja, prostovoljnih delovnih akcij delavcev, ki so čutili pripadnost organizaciji, ki je dajala kruh njim in njihovim družinam, je dolga doba v človekovem življenju in ustvarjanju, če pa je bilo to delo uspešno, so razlogi za slovesno počastitev jubileja tolikanj večji. In pri SOP je bilo delo v dolgih letih razvoja izredno uspešno, zato člani kolektiva resnično lahko s ponosom gledajo na prehojeno pot.

Prvi zametki današnjega SOP so bili zastavljeni že prej kot pred 25 leti, ko je tedanje politično vodstvo občine dalo pobudo za ustanovitev samostojnega zavoda z imenom Komunalna uprava, kateri pa so se v naslednjih letih priključile nekatere obrtne delavnice. Te so se v začetku leta 1958 odcepile od Komunalne uprave in se združene organizirale v novo podjetje s prvotnim nazivom Komunalno podjetje in po kasnejšem preimenovanju v Splošno obrtno podjetje. Občinski ljudski odbor je ustanovitev novega podjetja potrdil z odločbo 7. februarja 1958. Dejavnost podjetja je ob ustanovitvi zajemala izredno pester in širok obseg del: upravljanje in vzdrževanje vodovoda, kanalizacije, sejmišča, klavnice, pokopališča in športnih objektov, izvajanje gradbenih in remontnih del, pridobivanje gramoza, peska in žganega apna, kleparsko in kotlarsko dejavnost, ključavničarstvo, mehanične in kovaške storitve, elektroinstalaterske storitve in vzdrževanje javne razsvetljave ter popravila in druge storitve v zvezi s komunalnimi potrebami. Razdrobljenost in lokacijska raztresenost delavnic po vsem mestu je oteževala delo, zato so se delavci odločili zgraditi svojo delavnico, v kateri bi dobili prostore vsi obrati. Gradnja ni bila lahka in ne preprosta, saj so jih pestile poleg drugih predvsem finančne težave, vendar jim je s pomočjo kreditov le uspelo v maju 1961 pridobiti uporabno dovoljenje. V času gradnje pa so dejavnost razširili še na pečarstvo in keramičarstvo ter slikopleskarstvo, tako da je bilo leta 1960 v Komunalnem podjetju združenih 7 obratov, po preimenovanju v Splošno obrtno podjetje januarja 1961 pa so prevzeli gramoznico v Veliki vasi, junija pa ustanovili še steklarski obrat.

Za SOP Krško pa je bilo prelomno leto 1962, ko so v iskanju ustreznejšega proizvodnega programa navezali poslovno–tehnično sodelovanje s poslovnim združenjem Avtomacija, oz. natančneje, z majhno skupino strokovnjakov, ki je načrtovala opremo za površinsko zaščito. Začela se je težka in dolga pot do specializiranega podjetja za industrijsko opremo – takšnega, kot je danes. Naprave, ki so bile izdelane 100 km od kraja, kjer je bila izdelana dokumentacija, so terjale vse več strokovnjakov, opreme, orodja in seveda prostora. Večalo se je tudi število zaposlenih, obenem pa število izdelanih naprav. Z iskušnjami je rasla kakovost in uporabnost naprav, s tem pa konkurenčnost. V nenehnem iskanju novega in v utrjevanju delovnih navad in poslovnih odnosov je leta 1967 prišlo do združitve projektantske skupine naprav za površinsko zaščito in SOP Krško. Tako je kot posebna delovna enota nastal Inženirski biro v Ljubljani. S to novo pridobitvijo sta se povsem spremenila poslovanje in organizacija podjetja. Odprla se je možnost graditi objekte po načelu „ključ v roke".

O razvoju sodelovanja med SOP in projektantsko skupino – sedanjim Inženirskim birojem v Ljubljani se delavci biroja Bogomil Magajna, Jože Špenko, Veri Kolman in Nuša Mostar, ki so bili od vsega začetka skupaj s tedanjim vodjem biroja in sedanjim generalnim direktorjem SOP Vitalom Kovačičem temelj novih idej in realizacije pri osvajanju novega proizvodnega programa, spominjajo, da je prvotno sodelovanje potekalo v kooperantskih odnosih pri načrtih, razvoju in izdelavi opreme za lakirnice. Ob vse bolj trdem in širokem sodelovanju je prišlo do združitve, s tem pa je Inženirski biro s svojimi strokovnjaki postal eden najpomembnejših členov v verigi oskrbe domačega trga z lastno opremo. Do takrat je bila namreč vsa oprema za površinsko zaščito v kovinski industriji uvožena, kar je omogočala neomejena možnost uvoza in seveda pomanjkanje domače tovrstne opreme, ta branža pa je bila doma tudi popolnoma neraziskana, zato so vsi dosežki toliko bolj dragoceni, saj so plod lastnih raziskav ob delni pomoči tuje literature in lastnih izkušenj. Osnova za razvoj dobrega sodelovanja med SOP in IB pa je bilo tudi veliko razumevanje tedanjega direktorja SOP Branka Voglarja, ki je s svojim pogumom veliko prispeval pri osvajanju novih programov. Bile so tudi težave pri osvajanju trga, saj je bilo tuje opreme na pretek, pa tudi nezaupanje do izdelkov SOP je bilo v začetku prisotno. Istočasno so bile doma tudi velike možnosti, saj je bil SOP eden od prvih, ki so začeli s tem proizvodnim programom. Po uspešno izdelanih in montiranih prvih lakirnicah v Famosu, Rogu, Emo ter Ini so pričela prihajati nova in vse zahtevnejša naročila, katerim je bil SOP ob vedno večjih izkušnjah projektantov in strokovnjakov v proizvodnji in pri montaži vselej kos, SOP pa je s tem postajal pojem kvalitete in zanesljivosti. Tako je danes oprema iz SOP prisotna v preko tisoč domačih delovnih organizacijah, realizirali pa so več kot tri tisoč delovnih nalogov. Vse bolj pa se uveljavljajo tudi na tujem tržišču, saj so prisotni v Čehoslovaški, Sovjetski zvezi, Iranu, Egiptu, Gani, in celo v Severni Koreji in na daljnih Filipinih. Ob uveljavljanju na tujem pa je potrebno poudariti, da Sopov proizvodni program povsem nadomešča uvoz, ki bi nas veljal preko milijarde din. Inženirski biro, ki deluje v okviru tozd Oprema, pa ima danes tudi velike težave s prostorsko stisko, saj potrebe narekujejo dvakrat večji biro od sedanjega, s tem pa bi lahko pridobili nove strokovnjake in tako povečali fizični obseg dela za 30 do 40 odst. letno. Za boljšo predstavitev obsega proizvodnje SOP – tozd Oprema naj povemo, da imajo naročilo češkega kupca, ki količinsko predstavlja 30 polno naloženih vagonov in še 5 kamionov povrhu, to pa pomeni le okoli 10 odstotkov letne realizacije tozda Oprema, ki je lani znašala 840 milijonov dinarjev, letno pa se poveča za okoli 30 %. Za letos nameravajo povečati realizacijo v primerjavi z lansko za 41 %, in to predvsem na račun fizičnega obsega proizvodnje.

Inženirski biro v Ljubljani je danes sestavljen iz izredno sposobnih in zanesljivih strokovnjakov, ki pod vodstvom Franca Janežiča sprejmejo in realizirajo še tako zahtevne projekte in z njimi biro odločilno prispeva k visokemu ugledu SOP.

Rast podjetja je bila skokovita. Zaradi specifičnosti opreme, ki jo SOP proizvaja, se je zadnje poldrugo desetletje izredno povečal obseg proizvodnje in s tem je narasło tudi število delavcev, katerih je danes v SOP okoli 640, od tega kar četrtina inženirjev in tehnikov. Tudi področje dela se je razširilo, tako da posamezne temeljne organizacije pokrivajo kompletno področje površinske zaščite, čiščenje zraka in na površinsko zaščito vezanih industrijskih odpadnih vod. Hitremu razvoju je prispevalo svoj delež tudi povezovanje z domačimi in tujimi poslovnimi partnerji, kot so Lesnina, Interkomerc, Handte, Moldow in drugi. Vsak od njih je prispeval svoj delež k izpopolnitvi programov, tehnični dognanosti in najnovejšim dosežkom na področjih proizvodnega programa delovne organizacije SOP.

Povrnimo se še za hip v čase ustanavljanja SOP. Tedaj, oz. natančneje do let 1959, je v Kostanjevici na Krki opravljala kleparske usluge zasebna delavnica mojstra Ludvika Selana, ki pa se je odločil, da zaradi nesorazmerno velikih davčnih obveznosti vsa svoja delovna sredstva preda v družbeno upravljanje. S takratnim občinskim vodstvom je bil sklenjen sporazum o enoletnem poskusnem obratovanju, ki je obrodilo pozitivne rezultate, nakar se je bivša zasebna delavnica pod imenom Splošno kleparstvo pričela sorazmerno hitro razvijati in konec leta 1960 je v njem delalo že 26 redno zaposlenih delavcev. Za povečanje proizvodnje in razširitev proizvodnega programa pa je bilo potrebno zgraditi nove delovne prostore. Z rastjo podjetja so razširili dejavnost na izdelavo ventilacijskih naprav za železarne, nato pa še na naprav za odpraševanje in transport v lesni industriji, povečali pa so tudi zmogljivosti za stavbna kleparska dela in ključavničarstvo. Uspešno so opravili naročila za zahtevne ventilacije v papirnicah Količevo, Maglaj, Ivangrad, Sladki vrh in drugod. Zaradi sorodne dejavnosti, specializacije in vrste zanimivih programov v SOP ter zaradi razmer v SK Kostanjevica je prišlo do pobude za tesnejše povezovanje in v juliju 1973 do združitve v enotno delovno organizacijo – SOP. Po združitvi je dotedanje Splošno kleparstvo postalo ena od osmih poslovnih enot SOP Krško z nazivom Kleparstvo Kostanjevica. Ob združitvi je Kleparstvo zaposlovalo 46 delavcev, čez dobri dve leti pa že 102. Kmalu po združitvi s SOP je Kleparstvo v Kostanjevici pridobilo nov proizvodni program za suho in mokro odpraševanje za potrebe železarstva, kovinske in kemične industrije, rudnikov kovin, lesne in tobačne industrije itd. Program po licenci nemške firme Handte se je pri nas hitro uveljavil in bistveno pripomogel k razvoju poslovne enote v Kostanjevici.

Nova samoupravna organiziranost v skladu z zakonom o združenem delu je bila v SOP izpeljana v letu 1975 ter je pravno formalno zaživela 1. januarja 1976. Organizacijo združenega dela SOP tedaj sestavljajo tri temeljne organizacije:

TOZD OPREMA, ki združuje Splošno ključavničarstvo in Inženirski biro s programom izdelave lakirniške opreme. Program obsega raziskavo tržišča, projektiranje, konstrukcije, izdelavo, montažo ter prodajo kompletnih naprav kupcem.

TOZD IKON – (industrija klimatsko odpraševalnih naprav) je nastal iz Kleparstva v Kostanjevici in zajema tudi Inženirski biro v Ljubljani, ki ima nalogo projektirati in prodajati program iz dejavnosti tozd Ikon.

TOZD STORITVE s programom zaključnih obrtniških del v gradbeništvu zajema pa naj kleparstvo, slikopleskarstvo in steklarstvo. Iz tozd Storitve pa se je 1. januarja 1979 odcepila kleparska dejavnost in tako je nastal novi

TOZD KLEPAR z nalogo, da pospešeno izvaja program odpraševanja. Kmalu po ustanovitvi se tozd Klepar priključi Inženirski biro v Zagrebu, ki je dotlej deloval v okviru tozd Ikon. Tako organiziran je Klepar hitro napredoval in z novo opremo osvojil tehnologijo za program odpraševanja po sistemu Moldow v lesni industriji.

RAZGOVOR Z DELAVCI SOP KRŠKO

O razvoju proizvodnje v SOP smo se pogovarjali z dolgoletnimi sodelavci delovne organizacije, od katerih so nekateri v podjetju že po 22 let. Naši sogovorniki so bili: Grajžl Jože st., Kozole Dane, Arnšek Alojz, Urbanč Franc in Pavlin Dane iz tozda Oprema, Škoberne Stane iz tozda Klepar, Sintič Milena in Jordan Milan iz tozda Ikon in Resnik Stanko, Radej Miha ter Planinc Miha iz tozda Storitve:

„Ob ustanovitvi Splošnega obrtnega podjetja Videm Krško ne moremo govoriti šele o začetku neke proizvodnje, ampak le o na novo organizirani obliki dela, ki je že obstajal.

Nedvomno je mogoče govoriti o proizvodnji, ki predstavlja kakovost, že o delu v delavnici obrtnika Mesesnela, kjer so izdelovali lične in kvalitetne kotlarske izdelke, od tu se je ob združitvi v Komunalno podjetje dalje odvijala kotlarsko–kleparska dejavnost v okviru samostojnega obrata.

V na novo ustanovljeni ključavničarski delavnici v Stari vasi so pričeli izdelovati najenostavnejše izdelke ključavničarske stroke za potrebe gradbeništva, to je balkonske in stopniščne ograje in podobno. Kasneje smo postali kooperant Litostroja, izdelovali smo zavarjence raznih vrst, in velikosti, katere so dodelane vzgrajevali v različno opremo za potrebe naše industrije.

Uspešno smo sodelovali kot izvajalec raznih obrtniških del v Tovarni celuloze in papirja, SGP Pionir in GP Sava. Izvajali smo različna slikopleskarska dela, steklarska dela za privatne hiše, izložbe vseh velikosti. Zastekljevali smo delavniške in športne hale, šole in rastljinjake vseh vrst in velikosti. Ličili smo industrijsko opremo in stroje, tako za potrebe SOP kot za več naročnikov širom po Sloveniji. Gradbena skupina je opravila mnoge adaptacije trgovskih, gostinskih lokalov in zgradila več stanovanjskih objektov v družbenem in privatnem sektorju.

Pečarsko–keramični obrat je uspešno opravljal storitve iz svoje dejavnosti. Predvsem za potrebe Tovarne Djuro Salaj smo obložili vedno vse bazene, potrebne za predelavo papirne mase. Poleg tega smo sodelovali pri finalizaciji stanovanjskih blokov širom po Sloveniji.

Ključavničarski in kleparski obrata sta se povezala s Kovinarsko Krško kot kooperanta pri izdelavi konstrukcije za novo halo Železarne Sisak in pri izdelavi prve lakirnice, ki smo jo izdelali skupaj s strokovnjaki Avtomacije za tovarno traktorjev v Egiptu.

S podpisom sporazuma o tehnično–poslovnem sodelovanju z Avtomacijo smo pričeli osvajati program opreme za površinsko zaščito kovin in lesa. V ta program so spadali tuneli za pranje, sušilniki, lakirnice, peči, el. komandne omare itd.

Filtri za elektropeč v Ivu Lola–Ribar – 1982

Lakirnica rustikalnega pohištva za Birać Vlasenica – 1975

jetja za industrijsko opremo

SOP KRŠKO

Kleparji so napredovali v hladno- in toplovodnih instalacijah kovskih delih ter odsesoval istemih.

Kas sa priključitev enote IB je omogočila naglo povečanje proizvodnje lakirniške opreme za najširše namene naše pohištvene, avtomobilske in druge industrije.

Da bi držali korak z ostalimi proizvajalci tovrstne opreme doma in v svetu, smo nenehno skrbeli za razvoj in posodabljanje naših programov, ki pa so zahtevali nove stroje in sodobnejšo tehnologijo izdelave. S posodobitvijo in povečanim obsegom proizvodnje smo postali močno prisotni in predvsem kakovostno konkurenčni na jugoslovanskem trgu. Z dobrimi referencami smo osvojili zaupanje kupcev in opozorili, da smo sposobni izdelovati lakirnice za vsakovrstne potrebe naše industrije. V letih 1975 – 1979 smo pokrivali že 80 % potreb lesne in približno 35 % potreb kovinske industrije v Jugoslaviji.

Spričo tako močne prisotnosti na trgu smo postali resen konkurenčni faktor tudi inozemskim proizvajalcem tovrstne opreme. Takšne so nas morali upoštevati in tako smo z njimi tudi lahko navezali stike, predvsem zaradi enakopravnih poslovnih interesov, na ta način pa smo tudi prišli do več izkušenj. Z našo prisotnostjo in pokrivanjem potreb trga se je močno zmanjšal uvoz tovrstne opreme za našo državo.

Ob ugotovitvah, da je vse močneje ogrožena človekova delovna sredina in tudi okolje industrije, smo se odločili vključiti se v reševanje tega perečega in zahtevnega problema. S pridobitvijo pravic uporabljati znanje in dokumentacijo nemške firme HANDTE smo pričeli izdelovati suhe in mokre odpraševalne naprave (filtre) za livarstvo in lesno industrijo za kovinsko in kemično industrijo, kjer se te naprave vseh vrst in velikosti dobro uveljavljajo in uspešno delujejo. Čeprav je program zaradi individualnega reševanja posameznih primerov izredno zapleten in zahteven, naši strokovnjaki vse bolj obvladujejo problematiko in pridobivajo znanje, ki ga zahteva tovrstno projektiranje in izdelava.

Še uspešnejše se uveljavlja soroden program suhega odpraševanja, ki ga izdelujemo po licenci firme MOLDOV iz Danske, uporablja pa se predvsem v lesni oziroma podobni industriji. V zelo kratkem času so naši delavci osvojili tehnologijo izdelave, opremili proizvodnjo, tako da dosegajo izredne kakovostne in finančne rezultate, ki se lahko merijo z rezultati firme, ki je prodala znanje in ima večletne izkušnje. Tudi uporaba najsodobnejših dosežkov elektronike protipožarnem varstvu ji daje zanesljivost in vzbuja zaupanje na najvišji ravni. Ob vsem tem pa je še posebno pomembno, da so naprave izredno koristne pri varčevanju z energijo, saj omogočajo, da se že segreti zrak, ko ga prečistimo, ponovno vrača v delovni prostor. Izračun kaže, da vse do sedaj izdelane naprave v Sloveniji privarčujejo okrog 70.000.000 kg nafte letno.

Ob že naštetih programih se trudimo osvojiti še program naprav za galvansko zaščito kovin, ki so danes ob zahtevah kvalitetne in cenene zaščite vse bolj iskane. Izdelava naprav zahteva široko in vsestransko znanje. Kljub vsemu pa že več naprav uspešno deluje.

Pomanjkanje energije v svetu vse bolj narekuje čim racionalnejšo porabo goriv. Eden od učinkovitih pripomočkov za to so prav gotovo dobre izolacije. Tudi na tem področju se SOP dobro vključuje v skupna prizadevanja. Osvojili smo kompletni program polaganja DEMIT fasad, saj ga naši delavci uspešno izvajajo širom po domovini.

Ob bok temu uvajamo še nov program namenjen štednji energije, to je izdelava rekuperatorjev toplote. Naprave pri odvajanju onesnaženega toplotnega zraka ali drugega medija s protitočnim zrakom odvzemajo toploto in je vračajo v delovni oziroma bivalni prostor. Program je sicer še v začetni fazi, vendar izdelane in montirane naprave napovedujejo uspešno proizvodnjo in prodajo.

Ker vemo, da ima vsak, še tako dober program tudi svoj zaton, v SOP nenehno iščemo in razvijamo nove in perspektivne. Ni slučajno, da smo v času močnega poudarka problema prehrane posvetili mnogo časa prav razvoju naprav za to področje.

Na pohodu je program izdelave strojev za pranje steklenic vseh vrst, gajbic, sadja, pranje in hlajenje tetrapak vrečk s sokovi in podobno.

Ob tem se razvija tudi program paletizacije, ki spada v sklop polnilnic steklenic. Vse do sedaj izdelane naprave dobro služijo namenu. Prav zaradi tega se odpira možnost mednarodne delitve programa in prodaje kompletnih polnilnih linij v Jugoslaviji in izven nje.

DRUŽBENI STANDARD V SOP

V SOP so se vseskozi zavedali pomembnosti ureditve stanovanjskih razmer zaposlenih, zato so vlagali kar največ sredstev in naporov za nakup družbenih stanovanj in namenjali sredstva za kredite za nakup, oziroma individualno gradnjo stanovanjskih površin. Danes imajo delavci v SOP 29 stanovanj, pridobljenih s sredstvi podjetja, ter 14 solidarnostnih stanovanj, pridobljenih na osnovi sovlaganj. Preko 80 odst. delavcev je uredilo stanovanjsko vprašanje z nakupom, gradnjo ali adaptacijo.

Tudi za oddih v času vikenda, predvsem pa v času letnega dopusta so imeli v SOP vedno posluh. Tako ima danes SOP v okviru Počitniške skupnosti občine Krško za potrebe svojih delavcev in njihovih družin 32 ležišč v Nerezinah, 7 v Poreču, 8 v Lanterni in 32 v prikolicah na Krku, Pagu, Rabu itd.

Za kolektiv SOP Krško lahko trdimo, da je mlad, saj je povprečna starost zaposlenih komaj 32 let. Zato je razumljivo, da se delavci aktivno vključujejo v razne zvrsti rekreacije in športne aktivnosti. Njihovi uspehi na športnem področju segajo še v leto 1967, ko se je začelo sodelovanje v delavskih športnih igrah, in od tedaj vedno segajo po najvišjih mestih v različnih panogah DŠI. Vsako leto organizirajo pohode v planine, aktivni pa so tudi v lastni strelski družini in na kegljiščih. Redno se udeležujejo športnih srečanj kovinarjev, v zadnjih letih pa so uspešni na smučiščih v okviru občinskih tekmovanj in na tekmah Združenja podjetij strojegradnje Slovenije, katerega člani so.

Kolektivu, ki praznuje letos 25–letnico obstoja, kljub že doseženim uspehom ne manjka prizadevnosti in resnosti pri delu. Vsi zaposleni se zavedajo, da je treba še marsikaj storiti, če hočejo obdržati mesto in prvenstvo na domačem trgu in uresničiti želje po še uspešnejšem prodoru na tuje tržišče. Proizvodnja opreme v SOP Krško nadomešča uvoz tovrstne opreme, s čimer kolektiv prispeva znaten delež k boljši zunanjetrgovinski bilanci.

S svojimi izkušnjami so strokovnjaki SOP vedno na voljo svojim kupcem, vedno iščejo nove rešitve in nove programe za svojo proizvodnjo. Prizadevanja in dela posameznikov in delovnega kolektiva so edino napotilo za rast in razvoj Specializiranega podjetja za industrijsko opremo – SOP Krško.

MARKO KLINC

KOLEKTIV SOP KRŠKO SE S SVOJIMI ČESTITKAMI PRIDRUŽUJE PRAZNOVANJU OBČINSKEGA PRAZNIKA

Posnetki z razgovorov s sodelavci SOP v Inženirskem biroju v Ljubljani in na upravi podjetja v Krškem.

Filtri v lesni industriji v Dugi Resi – 1975

Lakirnica zaganjačev in dinam za Iskro Šempeter – 1965

Lakirnica Aerosol tub za Tubo Ljubljana – 1970

Lakirnica šasij TAM 2000 v TAM Maribor – 1980

novoles

LESNI KOMBINAT NOVO MESTO - STRAŽA

uniles novoles

TOZD „SIGMAT" Brestanica

Proizvodni program:
- betonski mešalci 300 in 150 litrov
- industrijska nihalna vrata z različnimi načini odpiranja
- airless aparati za nanos barv in lakov
- kovinski odpreski
- usluge po naročilu
- poliestrski siderni trakovi
- poliesterska podnožja za svetlobne kupole
- cvetličniki za zunanjo ureditev okolice objektov
- strešni elementi (poliester, poliuretan)
- odtočniki za ravne strehe
- čolni (kanu, sandolin) iz poliestra

TOZD „BOR" Krško

Proizvodni program:
- stavbno pohištvo in notranja oprema

TOZD „LIPA" Kostanjevica

Proizvodni program:
- stavbno pohištvo in notranja oprema

ČESTITAJO VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN OBČANOM ZA PRAZNIK!

PIONIR

Temeljni organizaciji združenega dela SGP Pionir Novo mesto – TOZD Tovarna gradbenih elementov „Togrel" iz Leskovca pri Krškem in TOZD Gradbeni sektor Krško iz Krškega čestitata vsem poslovnim prijateljem, vsem delovnim ljudem in občanom krške občine za praznik in se priporočata za sodelovanje!

NAGRADA NOVOMEŠČANU

Izmed reševalcev naše 2. nagradne križanke je žreb izbral ROBIJA ŠOBARJA iz Novega mesta. V kratkem bo po pošti prejel lepo nagrado, knjigo znanega slovenskega pisatelja, ki s svojimi deli žanje uspeh za uspehom – roman „Med nebom in peklom" Toneta Svetine. Poskusite še vi: rešite križanko in morda vam žreb nakloni lepo knjigo. Pridružite razvedrilu korist!

Rešitev nagradne križanke

Skoraj ni dejavnosti ali podjetja, ki bi se ga lotili s toliko upa in pričakovanja, kakor se lotimo ljubezni, in ki vendar tako redno propade.

E. FROMM

NAGRADNA KRIŽANKA – NAGRADNA KRIŽANKA

				DL	NAMEN	ZABAVIŠČE	UMETNA SMOLA	SARAJ. TOVARNA AVTOM.	DL	OKAY	Ž. IME	SORODNIK KAMELE	OMAMA
				MOR. RIBA					GL. M. NORVEŠKE				
				MATI					RUDAR / DALM. MESTO				
				PRIHOD V GOSTE						CELJ. FIRMA / JAP. POLITIK			
				KITLUT. MERA / POLDRAG. KAMEN				GLASB. ZNAK / NAŠ LEG. GOLMAN					
												ŽIME	GL. M. ARMEN. SS
DL	NAPAD	ZAČIMBA	ŽELJA PO NEČEM / STARA SARA										
SINJ. IGRA					POD / VOZILO				MESTO OB TIGRISU / DOLENJ. REKA				
SLAŠČICA						NOETOVA BARKA / NORI BOG MORJA					LITIJ / LOŠČ		
IGRALKA GARDNER				STRSKO LETOVIŠČE / KRAJ PRI LJUBLJ.						LIJAK / ROD LAVER			
MADŽ. OKRAJ								TATVINA					
ŠPAN. POKRAJINA							DL	NASIČENI OGLJIKOVODIK					

Največje uho za vesolje

Sistem radijskih teleskopov prisluškuje najbolj skrivnim glasovom vesolja in gleda v najdaljnejše kotičke

Odkar je Galileo pogledal kot prvi Zemljan skozi teleskop in odkril, da je vesolje mnogo večje in bogatejše, kot je bilo videti z golim očesom, so astronomi z vse bolj izpopolnjenimi napravami gledali vse globlje in globlje v neskončnost vesolja. Optične teleskope, ki so dosegli svoje meje, so nasledili radijski teleskopi, te pa še sistemi več radijskih teleskopov, ki, povezani z računalnikom, delujejo kot gigantski teleskop, ki človekovo zmožnost opazovanja prenaša na same meje vesoljskega prostora.

Pred dvemi leti so dogradili na planoti San Avgustin v Novi Mehiki najmočnejši radijski teleskop na svetu, ki sestoji iz 27 velikanskih anten, od katerih je vsaka visoka kot devetnadstropna hiša in tehta preko 200 ton. Vseh 27 skupaj tvori gigantsko radijsko oko in uho, ki se razteza preko 320.000 površinskih metrov. Sistem anten je postavljen na sušnem področju, kar pomeni, da je vidnost večidel leta zelo dobra.

S temi antenami je mogoče uloviti vesoljske šume, ki prihajajo iz strahotnih daljav do nas. Astronomi love signale, ki so 10.000 milijonov svetlobnih let daleč. Te zelo šibke signale pojačajo nekajtisočkrat, nato pa jih obdela računalnik. Antene so tudi postavljene tako, da je mogoče različno postavljati zorni kot celega sistema. Veliko 36-kolesno vozilo premika antene po dvojnih tirih tako, da se približujejo in odmikajo od skupnega središča.

Instrumenti, ki nadzorujejo položaj anten, pomenijo vrhunec sodobne tehnologije. Medtem ko se naš planet obrača okrog svoje osi, zapletene elektronske naprave skrbe, da so antene ves čas pravilno obrnjene v določeno točko v vesolju. Sprejemniki so zamrznjeni na minus 258 stopinj Celzija, da tako onemogočajo motnje drugih radijskih šumov. Skratka, razločljivost skupnih teleskopov je tolikšna, kot bi jo imela naprava, ki bi na razdalji poldrugega kilometra lahko razbrala napis na dinarskem kovancu.

Izjemna natančnost se kaže tudi v uravnavalcih, ki signale s posameznih anten urede tako, da pridejo do osrednjega računalnika v natančno enakem času. To pomeni, da med posameznimi signali ne sme biti niti za milijoninko sekunde časovne razlike. Prav tako posebne uravnalne naprave pri izračunu uporabljajo ukrivljenost zemlje, atmosfersko temperaturo, zračni tlak, vlažnost in plimovanje Zemljinega površja pod vplivom Lune.

Ko vključijo ta veliki in zapleteni sistem, se signali z vseh anten pomnožijo eden z drugim (351 kombinacij). Digitalni računalniški sistem spremeni električne impulze v številke; na sekundo opravi okoli 10.000 takšnih konverzij. Ko se opazovalni postopek zaključi, zbere računalnik vse podatke in izdela numerični prikaz opazovanega pojava, oziroma izdela barvno fotografijo ali barvno grafiko.

Razumljivo, da tako zapletena naprava ni bila poceni. Ameriška znanstvena ustanova je zanjo odštela skoraj 5 milijard dinarjev, vendar pa se je vloženi denar že obrestoval s številnimi novimi odkritji.

Astronomi so s pomočjo novega sistema radijskih teleskopov odkrili v vesolju telesa, o katerih ni nihče nikoli niti teoretično premišljal: odkrili so zvezde, ki sevajo stomilijonkrat več energije kot naše Sonce, opazili so galaksije, ki sevajo v vesolje curke elektronov, dolge tisoče svetlobnih let, zabeležili so obstoj masivnih objektov znotraj galaksij in pri tem tudi v naši galaksiji. Za slednje objekte domnevajo, da so najverjetneje skrivnostne črne luknje. Še bolj skrivnostno je odkritje gostih oblakov zelo starih zvezd, ki so jih odkrili na obrobju črnih lukenj. In še presenetljivo odkritje: vesolje med galaksijami sploh ni prazen prostor, marveč je zapolnjeno z ogromnimi oblaki zelo redkih plinov, ki se včasih lahko zagrejejo do zelo visokih temperatur.

Prav v teh redkih plinastih oblakih so astronomi odkrili presenetljivo dejstvo, da se v njih ne nahajajo le atomi snovi, kot so mislili doslej, marveč so v njih odkrili celo organske molekule formaldehida, amoniaka in metilnega alkohola. Presenečа pravzaprav izbor teh molekul, saj na našem rodnem planetu te snovi nastajajo kot produkti živih organizmov.

Zdaj usmerjajo raziskave v iskanje molekul amino kislin, ki predstavljajo bistveno snov življenja. Če jih bodo odkrili, bi to odkritje pomenilo pravo revolucijo v gledanju na razvoj življenja. Zemlja je bila potemtakem polna življenjskih snovi, že ob svojem nastanku. Še več: ker je naš planetni sistem nastal iz ostankov velike zvezde, ki je eksplodirala in se uničila, še preden je nastalo naše Sonce, bi to pomenilo, da je življenje obstajalo na planetih, ki so v tej katastrofi pred milijoni let zogleneli.

Poleg teh raziskav uporabljajo astronomi veliki teleskopski sistem še za celo vrsto drugih. Naprava deluje skoraj neprekinjeno 24 ur na dan. Obeta, da bo znanstveni svet vsako leto bogatejši za precej novih odkritij.

MiM
(Vir: Reader's Digest)

Zakon je moralna smrt vsake ponosne duše.

F. M. DOSTOJEVSKI

Vseh naših nesreč vzrok je nevednost.

I. CANKAR

Ne vejaj pri vsakem vetru in ne hodi po vsaki poti.

Sirahova knjiga

Človek je mozaik iz živali in angela.

J. BRONOWSKI

Ni več samo v naravi

Strokovnjakom je uspelo najti način, kako mavrahe gojiti v umetnih razmerah – Odkritje skrivajo

Celo največji gobar, ki zna poiskati še tako skritega jurčka, ne more povedati, kje bo zanesljivo našel mavraha, gobo, kije med sladokuscizelo cenjena. Skoraj naravnost prevratne pa so misli, da bi mavrahe gojili, podobno, kot to delajo s šampinjoni.

Ker je mavrah zelo iskana in cenjena goba, so strokovnjaki za gobe že precej časa iskali način, kako bi mavrahe vzgojili v umetnih razmerah. Predlanskim je Ronald Ower v strokovnem časopisu Mycologia naznanil, da je odkril način, kako mavrahe gojiti doma, vendar mu ni nihče od poznavalcev verjel, saj so se mavrahi uspešno upirali takšni gojitvi številnim strokovnjakom, ki so bili opremljeni z vsem potrebnim.

No, nedolgo tega so raziskovalci univerze Michigan potrdili, da ima Ower prav. Tudi oni so namreč odkrili skrivnost gojenja mavrahov. Namigujejo celo, da bo mogoče to redko gobo pridelovati v zelo velikih količinah, tolikšnih, da bodo zadoščale za popolno komercializacijo.

Seveda nočejo izdati skrivnosti, kako jim je uspelo pronikniti v skrivnost mavraha. Pravijo le, da je rešitev preprosta in tako samoumevna, da so jo strokovnjaki zlahka spregledali. Pravijo tudi, da je tesno povezana z dogajanjem spomladi, naravnih razmer in živalstva.

Počakajmo torej še nekaj let, pa bomo mavrahe kupovali kot zdaj šampinjone. Mavrah v naravi pa bo še naprej ostal lepa gobarska trofeja, ki se ne pokaže vsakomur.

Vse je odvisno od človeka samega.

I. CANKAR

Naprava proti impotenci

Elektronski genitalni stimulator dobro deluje

Za milijone moških, ki jih muči občasna ali stalna impotenca, je bilo doslej bolj malo upanja, da bodo to bolezen premagali. Za zdravnike je bilo najtežje postaviti dobro diagnozo, ali gre za organske vzroke impotence ali za duševne ali kar za oboje hkrati. Potrebne so bile dolgotrajne raziskave v spanju. Psihološke vzroke je potem poskušal zdraviti psihiater, organske pa so poskušali odpraviti z dokaj zapleteno in drago operacijo vsaditve napihljive proteze v penis, ki pa se ni izkazala prav dobro.

Nedolgo tega je philadephijska družba Biosonics, ki se ukvarja z razvojem medicinskih elektronskih instrumentov, razglasila, da ji je uspelo izdelati dvoje najnovejših naprav, s katerima bo mogoče postavljati hitrejše in zanesljivejše diagnoze o vzrokih impotence, bolezen pa odpraviti. Gre za testno napravo in za elektronski genitalni stimulator. Obe napravi so že uspešno preskusili na opicah.

Napravi temeljita na enakem delovanju, se pravi, da delujeta na omrežje živcev v okolice danke, kar povzroči erekcijo penisa. Razlika je le v tem, da prvo, ki je zapletenejša in večja, uporablja zdravnik za diagnosticiranje, stimulator pa tisti, ki ni sposoben erekcije spolnega uda zaradi najrazličnejših duševnih vzrokov.

Zmagovalna jadrnica pelje na cilj.

Sam okrog sveta

Nov svetovni rekord

Prejšnji mesec se je zaključila ena najbolj nenavadnih in gotovo tudi ena najbolj dolgih dirk na svetu.

Francoz Philippe Jeantot je kot zmagovalec končal dirko jadrnic z enim možem posadke okoli sveta.

Naš planet je obplul v 159 dneh, 2 urah in 26 minutah, kar je svetovni rekord te vrste.

Na začetku dirke je bil Jeantot v senci bolj znanih samotnih pomorščakov, čeravno je imel za seboj že štiri samotna jadranja preko Atlantika. Vendar je že na prvi etapi od Newporta do Cape Towna pokazal, kaj zna, saj si je nabral očitno prednost, ki je potem ni več spustil iz rok. Še več: postavil je nova svetovna rekorda v vožnji na 12 ur in v vožnji na sedem dni.

Kako izjemen je dosežek mladega Francoza, govori dejstvo, da je drugouvrščeni Bertie Reed iz Južne Afrike prišel na cilj z več kot enajstdnevno zamudo.

Odkrije vsako luknjico

Skupina švedskih zobozdravstvenih izvedencev, fizikov in inženirjev je odkrila, da zobna sklenina odseva svetlobo povsem določene valovne dolžine, ako jo obsevamo z argonskim laserskim žarkom. Pri vsem tem je seveda najbolj koristno to, da kakor koli načeta sklenina slabše odseva. Če je zdrava, je svetloba rumenkasta, medtem ko se deli z zobno gnilobo načete sklenine pokažejo kot temne lise.

Odkritje veliko obeta. Zobozdravniki bodo z argonskimi laserji lahko natančneje in popolneje pregledali zobovje svojih pacientov in vsak bolni zob začeli takoj zdraviti. Prednost laserskega pregleda zob je v tem, da je z njim mogoče odkriti tudi zelo majhne gnilobne luknjice v zobu, česar doslej z rentgenom ni bilo mogoče.

Ker gre za laser, ki nima velike jakosti, pregledi ne bodo nevarni za zobe.

87

Janez Trdina

Črtice in povesti iz narodnega življenja

DVA ZAKONA

Janez si je tožalil srčno bridkost čimdalje bolj pogostoma z vinom. Pijan je zmerjal mater in ženo. Malokdaj ga je vino udobrovoljilo. Takrat je Mico objemal in ljubil. Onď pa se je držala mrzlo, kakor da je otrpnjena. Prijaznost pijanega moža se ji ni priljubila, ampak gnusila.

Mačehi je začela sčasoma dobro pomagati v gospodinjstvu, ali pogovarjali sta se malo. Mica ni Urše nikoli nič vprašala, nič prosila, odgovarjala ji je vse na kratko: Je, ni, je tako, ni tako. Ker se nista mlada za nič brigala, je še zmerom gospodarila Logarica. Vsa opravila so tedaj tekla v starem, dobrem redu, zakonski nemir ni delal hiši še nobenega kvara.

Čez nekoliko mesecev stara Urša zboli in umrje. Ženska dela prevzame Mica, gospodarsko breme pade na Janeza. Žena je opravljala svoj posel skrbno, ali brez veselja, vsako posodo in orodje je močila z gorkimi solzami. Njen mož, zgubivši vodnico, se je zdaj vdal popolnoma pijanstvu, lenobi in svojemu obupu. Kadar je šel od doma, ni rekel nikoli zbogom, ni povedal nikoli, kam gre. Nazaj ga ni bilo dostikrat po več dni in noči. V vseh rečeh je kazal največjo nemarnost. Nedeljske obleke ni slačil ob delavnikih, ko si jo je oblatil in golil, si ni napravljal druge, niti je ni hotel zameniti za dobro delovno, katere je imel dosti. Česati in umivati se je nehal. V vinogradu ni dal ne obrezati ne koliti, njive so ostale brez gnoja. Delavce je najemala Mica, on nikoli ne. Če je zmanjkalo zabele, soli ali kaj drugega, se je sicer napotil proti mestu, vrnil se je navadno šele čez nekoliko dni prazen, kakor je šel. Žena mu ni rekla nikoli žal besede, pomagala si je s svojimi krajcarji, da družina ni trpela lakote. V gori in na polju se je pridelalo na pol manj ko prejšnja leta, ali ta nazadek ni skrbel ne gospodarja ne gospodinje. Materine petice so pošle, Micina dota se je potratila, še preden je preteklo prvo leto zakona. Z veliko težavo se je spravilo toliko denarja, da so se brez dolga plačali davki in delavci.

Fereška je pripisovala vso nesrečo svoje hčere Janezu. Obrekovala in oštevala ga je, kar ja najgrše mogla. Nazadnje se marnjev naveličа in jo zapodi iz hiše. Gre ga tožit k Čedniku, ki je zvedel že po drugih ljudeh, kako se živi pri Logarjevih. Ko pride Janez z drugimi vred na izpraševanje v šolo, ga pop ozmerja pred vsemi možmi tako surovo, da se dvigne in pravi: „Jaz in Mica trpiva to, kar ste nama vi nakopali. Greh, smrten greh je, poročati ljudi, ki se ne marajo. Odslej me ne bo nikoli več na izpraševanju, nikoli več v domači cekrvi." To rekoč, odide iz šole.

Čednik rjove za njim: „Bom videl, ali boš hotel še priti ali ne. Dal te bom po žandarjih pritirati." Ob Bachovi grozovladi je pop imel pravico tako govoriti in ravnati!

Fereška je nagovarjala hčer, da naj pusti Logarja in pride domov. Mica ji odgovori ponosno: „Nikdar! Moje reve ni kriv Janez, ampak drugi ljudje. Med Med njimi ste vi, mati, ena prvih. Ubogi Logar se mi smili; trpi toliko kakor jaz in morda še huje. Ostala bom pri njem do konca ali dokler me ne odžene sam. In če bom morala iti proč, se ne mislim vračati domov. Dokler bom imela zdravje in trdne roke, si bom lahko svoj kruh služila. Kadar zbolim in onemorem, si bom poiskala dobrih ljudi, da se me usmilijo; ali vam, to vam pravim še enkrat, ne bom delala nikoli več nobene nadlege." Fereška se razjezi: Od takrat ni govorila s hčerjo nobene besede veliko tednov in mesecev.

Vaščani, ki so prej poznali Janeza in Micko za najboljša človeka, se niso mogli načuditi neizmerni spremembi v njunem obnašanju. Dolgo časa so ju strašno objedali in razdevali. Nekaterim pa sta se vendar začela tudi smiliti. Čimdalje bolj se je razširilo in verjelo mnenje, da jima mora biti vse to narejeno. Ugibali so to in ono in nazadnje so bili prepričani, da so zadeli resnico. Neki sosed se je spomnil, da je prišla k rajnki Logarici Ciganka beračit. S predzrno besedo je zahtevala kar več funtov sala in masla. Logarica je vzela burkle in zapodila Ciganko. Ciganka se obrne in zareži: „Brez pokoja, brez sreče bodi ta hiša. Vse, kar v nji živi in giblje, bodi prekleto, dokler se ne zruši streha na gospodarja in ga ne ubije." Vsi so govorili, da se je začelo grozno prerokovanje izpolnjevati.

En žarek božje milosti je res prisijal tudi v ta zakonski brlog, ali je kmalu zopet otemnel. Logarica rodi sina. Ta vesela novica pretrese tako globoko Janezovo dušo, da pade pred ženo na kolena in pravi: „Mica, pozabiva zdaj, da naju je združila sila. Ta otroček, ki se drži na tako sladek smeh, mora poravnati vse razprtije med nama. Kajne, Micka, preljuba Micka, da hočeva storiti za vselej konec temu sovraštvu, temu mrazu, ki ma je pokel tako živo v srce, da ti ne moram dopovedovati."

Mica se začne ihteti, najprej mu da roko, potem ga prisrčno poljubi in objame in govori z glasom, ki se ji od veselja trese: „Hvala Bogu, zdaj se bova lahko ljubilaj ta angelček šele naju je za pravo poročil. Janez, odpusti mi, kakor odpuščam tudi jaz tebi."

Ta nebeška sloga se je skalila še tisti dan. Janez reče ženi: „Slišal sem od pametnih mož in tudi od doktorja, da ne smejo otročnice dosti vina piti; prvi teden najbolje, da nič, čez kakih deset dni jim ne škodi, če srknejo nekoliko kapljic na dan. Še ta teden ti bom kupil najboljše starine, ki jo dobim, ali za zdaj moraš potrpeti in se krepčati za žejo samo z vodo."

Mici se zde te besede neizrečno čudne, neverjetne, neusmiljene. Na Dolenjskem imajo otročnice sodček vedno pod vzglavjem, da pijo, kadar jih je volja. Marsikatera ga podela vsak dan po štiri, pet bokalov, in še nikdar se ni slišalo, da bi to kaj škodilo. Kmetje so celo prepričani, da brez vina porodnica ne more ozdraveti. Siv starec je trdil v veliki družbi mož in žen, da je Bog ustvaril vino samo iz dveh namenov: da ga uživa duhoven pri sv. maši kot podobo Kristove krvi in pa da ga rabijo otročnice za zdravilo po porodu. Tem besedam so pritrdili vsi družabniki. Eden je rekel: „Oče, vi govorite resnico, že v mladosti smo vsi čuli, kar nas je tukaj, da nam vino ni dano za pijanstvo, ampak za pomoč in zveličanje."

Logarici se ni moglo očitati, da je pijanka, ali Janezovo govorjenje jo je vendar hudo razžalilo. Neskončno milo se ji je storilo, da ji mož ob taki priliki ne privošči vina.

Vrtci postajajo dragi

Letos manj prošenj za sprejem otrok v novomeške vrtce, zato je tudi manj odklonjenih — Še vedno največji problem pri najmlajših- Začarani krog nezaposlenih mater

Čeprav je bilo letos v primerjavi s preteklimi leti nekaj manj prošenj za sprejem otrok v vrtce Vzgojnovarstvenega zavoda Novo mesto (poleg novomeških vrtcev vključuje še vrsta v Straži in Šentjerneju ter družinske varuhinje), komisija za sprejem otrok v vrtce kljub temu ni imela lahkega dela, saj so zmogljivosti novomeških vrtcev še vedno precej pod potrebami. Res pa je, da so morali letos zavrniti manj prošenj.

Komisija je konec maja obravnavala 648 prošenj za sprejem otrok v organizirano družbeno varstvo. Ugodno jih je lahko rešila 387. Tako bo septembra dobilo varstvo v novomeških vrtcih 119 otrok od drugega do tretjega leta starosti, 79 otrok od tretjega do četrtega leta, 44 otrok od četrtega do petega leta, 28 otrok od petega do šestega leta ter 15 otrok od šestega do sedmega leta. Sprejeli so tudi 102 otroka do drugega leta starosti. Od tega jih bo imelo varstvo v okviru varstvenih družin 30, ostali pa v jaslih.

Kot že leta nazaj je bil največji problem pri mlajših otrocih, predvsem pri dojenčkih, za katere najbolj manjka prostora. Čeprav so jih sprejeli tako rekoč največ, so jih morali tudi največ odkloniti (prošenj za v jasli je bilo 189).

Predsednik komisije Marjan Bauer je ob tem povedal: „Pri odločanju smo upoštevali predvsem socialni moment. Poleg tega je bil sprejet vsak otrok, za katerega so imeli starši oddano prošnjo že četrto leto. To pomeni, da je lahko v Novem mestu vsak otrok v vrtcu vsaj dve leti, kar je zelo pomembno za razvoj. Tega drugje ni. Ne glede na število zavrnjenih prošenj bi zato rekel, da je v Novem mestu slej ko prej vendarle razmeroma lahko priti v vrtec.

Nesorazmerno veliko otrok je bilo letos sprejetih od staršev, ki so zaposleni v IMV in SGP Pionir. To pa zato, ker je prav v teh kolektivih največ socialnih problemov. Poleg tega smo morali upoštevati tudi kadrovski vidik in sprejeti otroke staršev z deficitarnimi poklici. Med letom bomo lahko sprejeli še kakšnega otroka, saj bo adaptiran Novoteksov vrtec, v katerem bo na voljo varstvo tudi za otroke staršev iz drugih kolektivov.

Poudaril bi, da je sestava komisije taka, da smo vsi skupaj poznali 90 odstotkov prosilcev in njihove razmere. Rekel pa bi, da so bile mnoge prošnje kljub rubrikam slabo izpolnjene in to predvsem pri tistih, katerih otrok bi vrtec najbolj potreboval. Nekateri so navedli le ime, priimek in rojstne podatke.

Precej pritožb pričakujemo od mater, ki niso zaposlene in zato niso dobile varstva za otroka v vrtcu. Vemo, da je to ‚vezana trgovina': mati ostaja doma, ker nima varstva za otroka, a ker ni zaposlena, ne dobi varstva v vrtcu. A pravilnik je pravilnik."

Z. L.–D.

V ENEM LETU DOM POD STREHO — Najbrž v novomeški občini ni primera, da bi se v kateri krajevni skupnosti tako resno in zagnano (s samoprispevkom in s 6704 prostovoljnimi urami v enem letu) lotili gradnje doma, kot so to storili v krajevni skupnosti Stopiče. Njihov dom je v enem letu že v tretji gradbeni fazi, še letos pa bodo povsem dokončali prostore za gasilce. Za nedeljski praznik krajevne skupnosti in 70–letnico gasilskega društva so pokroviteljstvo sprejeli delavci GG Novo mesto, kulturni program pa so spletli pionirji in mladinci domače osnovne šole. (Foto: J. Pavlin)

Stopiče: dom bo resnično njihov

Krajevni praznik v Stopičah — Zaključena tretja gradbena faza družbenega in gasilskega doma — V letu dni 104 delovne akcije krajanov — Priznanja gasilcem ob 70–letnici društva

Natanko pred letom dni smo poročali o veliki delovni zmagi, ko so ob prvem krajevnem prazniku v Stopičah priključili sto telefonov na avtomatsko telefonsko centralo, fotografija pa je prikazovala slovesen trenutek ob polaganju temeljnega kamna za nov društveni in gasilski dom sredi kraja.

Danes lahko zapišemo, da na tem mestu že stoji mogočna stavba, ki bo ponos kraja, saj je do sedaj zgrajena največ s prostovoljnim delom občanov. Z zaključkom tretje gradbene faze gradnje gasilskega doma so v nedeljo proslavili tudi krajevni praznik 25. maj in sedemdesetletnico domačega gasilskega društva.

Vse že opravljene naloge za novi dom in novi delovni načrti zgovorno pričajo o požrtvovalnem in nesebičnem delu krajanov. V enem letu so se zbrali kar na 104 delovnih akcijah. Krajani so za dom skupaj opravili 5.967 prostovoljnih ur, mladina 190 ur, pionirji stopiške osnovne šole 419 ur in vojaki 128 ur. Vse do sedaj opravljeno delo so ocenili na 1,34 milijona dinarjev, vrednost doma pa že presega 4 milijone dinarjev.

Prostori za gasilce bodo popolnoma dokončani že v naslednjih mesecih, ostali prostori, kjer bo poštni urad, krajevna skupnost, dvorana in drugi prostori za družbene in družbenopolitične dejavnosti, pa bodo končani v naslednjem letu, saj ne manjka delovnega zagona, temveč finančnih sredstev.

Priznanj ob krajevnem prazniku so bili deležni tudi domači gasilci, ki jim je bilo ob 70–letnici izročeno republiško gasilsko odlikovanje I. stopnje, priznanja občinske gasilske zveze pa so prejeli gasilci–veterani in vsi, ki v prostovoljni gasilski službi vztrajajo 10, 20 in 30 let.

Prazniku je bila posvečena tudi slavnostna seja skupščine krajevne skupnosti, kjer so pregledali uspehe in si zadali nove cilje za razvoj te krajevne skupnosti pod Gorjanci. Ob tej priložnosti so zaslužnim krajanom Ladislavu Brulcu, Jožetu Blažiču, Momčilu Joviču, Ivanu Kafolu, Ludviku Marinču, Mileni Oberč, Felksu Strmoletu in Francu Štanglju podelili priznanja Osvobodilne fronte.

J. PAVLIN

POSTALI SMO MLADINCI

V sredo, 25. maja, smo bili učenci sedmih razredov sprejeti v mladinsko organizacijo. Na ta dan smo v domu JLA poslušali A. Šifrerja, ki je zabaval novopečene mladince, mlajši učenci pa so odšli v Ljubljano poslušat opero Seviljski brivec. Najmlajši so si ogledali film Kekec.

NATAŠA MALNAR
OŠ XII. SNOUB
Novo mesto

Šolam v mestu zmanjkuje prostora

V petih osnovnih šolah v Novem mestu število učencev vsako leto narašča — V Bršljinu zaradi prostorske stiske že delni dvoizmenski pouk — Brez nove šole bo v nekaj letih še težje

Referendumski program izgradnje šolskega prostora v novomeški občini, ki je bil sprejet leta 1979, zaključen pa bo aprila prihodnje leto, je bil zastavljen zelo optimistično. Tako je vsaj videti manj kot leto dni pred iztekom samoprispevka, ko je uresničen le del načrtov.

Po tem programu naj bi v novomeški občini v tem obdobju zgradili najmanj 11 šolskih objektov. Doslej sta bila zgrajena stopiška osnovna šola in prizidek k ekonomski šoli, adaptirani prostori za glasbeno šolo in pedagoško akademijo ter v veliki meri zgrajen center usmerjenega izobraževanja, v katerega so bile usmerjene vse sile. To je pravzaprav tudi vse iz celotnega referendumskega programa, ki so ga naglo rastoči stroški in manj zbranega denarja od predvidenega zelo skrčili. Svoje je prispevalo še spreminjanje projektov med samo gradnjo (center usmerjenega izobraževanja je npr. skoraj še enkrat večji, kot so predvidevali projekti), kar je dodatno vzelo veliko denarja.

V takem položaju mnogi že leta prisotni problemi ostajajo nerazrešeni, porajajo pa se še novi. Kako naprej, kje dobiti sredstva za nadaljnjo izgradnjo šolskega prostora v občini po aprilu 1984, naj bi se dogovorili v široki razpravi, ki je v pripravi za letošnjo jesen. Rešitev bo treba najti, saj nekaj osnovnih šol (npr. Otočec) dela v izredno slabih razmerah, hude prostorske zagate pa se brez nove šole v nekaj letih obetajo tudi v Novem mestu.

Pet šol v okviru združenih novomeških osnovnih šol (Katja Rupena, Grm, Bršljin, Šmihel in Stopiče) sedaj obiskuje kar 52 odstotkov vseh šoloobveznih otrok v občini. Število učencev v šolah v mestu je tudi vsako leto večje (na osnovni šoli Katja Rupena se je v 5 letih povečalo za 284, podoben porast pa beležijo tudi druge), medtem ko število otrok v občini upada. Tak trend pričakujejo novomeške šole tudi v prihodnjih letih, to pa bo brez nove šole prineslo nemalo problemov, saj prostorskih rezerv praktično ni več.

Omenjenih pet šol bo letos zapustilo 383 osmošolcev, za prvi razred pa je prijavljenih 530 otrok. To pomeni na vsaki šoli en oddelek več. Zaradi tega ne bo moč ustreči prošnjam nekaj staršev iz okoliških krajev, da bi njihov otrok obiskoval eno od šol v mestu, prav tako pa tudi ne staršem iz mesta, ki bi želeli, da otrok obiskuje kako drugo, ne pa najbližjo šolo.

Prostorska stiska je že botrovala uvedbi druge izmene za 150 otrok v 5 oddelkih na bršljinski osnovni šoli, to pa bo ob prevelikih potrebah zaenkrat edina možnost tudi drugje. Da dvoizmenski pouk pomeni veliko težav za zaposlene starše, je seveda jasno, zavrl pa bo tudi razvoj celodnevne šole, če ga bo treba uvajati še drugje. A, kot že rečeno, bo to brez nove šole v Novem mestu v nekaj letih edini izhod.

Z. L.–D.

Živahno ob telefoniji

V Dol. Toplicah bi radi izkoristili priložnost, ko napeljujejo novi kabel čez vso krajevno skupnost, da bi ob tem še posamezne vasi prišle do telefona. Krajevna skupnost je imenovala komisijo za telefonijo, ki v sodelovanju s posameznimi gradbenimi odbori po vaseh pospešeno dela.

Trenutno delajo že 4 gradbeni odbori, in sicer: za področje Meniška vas Poljane, Podturen–Poljane, Sušice–Uršna sela in Dol. Toplice – Gradišče. Začeli so zbirati interesente za telefon in sklepati občani pogodbe o prispevkih.

Že prve dni so največji interes za telefon pokazali v Poljanah. V kratkem bodo izdelani tudi načrti, da bi dobili podatke o potrebnih količinah kabla. Ker ga je težko dobiti, bodo šli takoj v akcijo za nabavo, da bi do jeseni zbrali material. Prihodnjo pomlad računajo začeti z deli. Ob tem pa bo PTT Novo mesto tudi razširil telefonsko centralo na 400 priključkov.

Krajani se zavedajo, da sprejemajo s tem nase težko breme, saj bo poleg znatnih prispevkov potrebno še delati. Ponekod pa je teren kamnit, zato je vprašanje, če bo sploh možno napeljati kable pod zemljo, kot zahtevajo predpisi.

MLADI LABODOVCI MED SEBOJ — Mladi OO ZSMS Tozd Ločna v Novem mestu so bili letos organizatorji tradicionalnega petega srečanja mladih delavcev iz osmih tozdov Laboda. Ves dopoldan je v jedilnici pred množico navijačev potekal kviz „Tito–revolucija–mir". Tričlanske ekipe so odgovarjale na temo „Nastajanje nove Jugoslavije". Vsaka se je predstavila tudi še s kulturno točko, tako da veselja, petja, plesa in zabave ni manjkalo. Zmagala je ekipa DSSS Novo mesto (na sliki), drugo mesto so si razdelile ekipe tozdov Ločna, Libna in Delta, tretje pa ekipe tozd Commerce Novo mesto in Zala. (Foto: J. Pavlin)

Zemljo bolje izkoristiti

Iz vsakega koščka obdelovalne zemlje bi morali dobiti kar največ — Še naprej skrb za izboljševanje površin

Ko so delegati na skupščini novomeške kmetijsko-zemljiške skupnosti v ponedeljek obravnavali poročilo o lanskem delu skupnosti, letošnji program ter še posebej problematiko neobdelanih in slabo obdelanih kmetijskih površin, so ponovno prišli na dan vsi problemi in pomanjkljivosti, ki so prisotni v našem kmetijstvu in vodenju kmetijsko-zemljiške politike v občini, katere nosilec naj bi bila prav ta skupnost, pa zmeraj ni tako.

Vse kaže, da se večina ljudi dejansko vse bolj zaveda pomena našega kmetijstva, nujnosti ohranjanja obdelovalnih površin pa tudi intenziviranja proizvodnje na vseh površinah. Ni namreč dovolj, da je vsak košček obdelan, če pa od tega še zdaleč ni takih koristi, kot bi lahko bile ob večji uporabi sodobnih agrotehničnih ukrepov, usmerjanju kmetij itd.

Precej je bilo govora tudi o prodajanju kmetijske zemlje nekmetom ter o dedovanju, zaradi katerega kmetijske površine še vedno prehajajo v roke nekmetov. Vse to bo rešeno, ko bo sprejet občinski prostorski plan in bodo v njem določene površine za kmetijsko proizvodnjo. V tem pasu potem nekmetje ne bodo imeli kaj iskati.

Prav tako je bilo nemalo razprav okrog melioracij v novomeški občini. Že agromelioracij, ki jih je bilo lani precej, podobno pa je predvideno tudi za letos, ne bi bilo, če kmetov ne bi za to posebej spodbujali. Od njih je za take akcije prav malo spodbud. Še veliko težje pa je s hidromelioracijami, ki v novomeški občini nikakor ne gredo. Poseben problem je tu Mokro polje, o katerem je govora že nekaj let, pa pride stalno nekaj vmes, da z deli ni moč začeti. Predvsem gre tako odlaganje na račun kmetov, ki nikakor niso za hidromelioracijo, češ da ni potrebna, in za potrebne komasacije. Kljub temu naj bi od tega načrta po mnenju delegatov ne odstopili, saj je največji v tem obdobju v novomeški občini in zaradi velikosti površin, ki naj bi jih s posegom izboljšali, tudi najpomembnejši.

Na seji skupščine je bilo slišati še marsikaj, npr. to, da bi bilo veliko bolje in lažje za sodobno kmetovanje, če bi kmetijsko šolo obiskovalo več otrok kmetov. Tako pa je trenutno v njej od več kot 70 učencev le 19 kmečkih otrok, ki pa vendarle imajo osnovi pogoj za uporabo pridobljenega znanja v praksi: delovna sredstva. Delegati so izvolili tudi novo vodstvo skupščine in organov. Novi predsednik skupščine je Tone Hočevar iz GG, predsednik izvršnega odbora pa Jože Starič iz KZ Krka Novo mesto.

Skupna toplarna najboljša rešitev?

Vse kotlovnice v občini bo treba čez leta preusmeriti na trda goriva

Ni naključje, da je problematika ogrevanja stanovanjskih sosesk prišla na dnevni red zbora uporabnikov skupščine novomeške stanovanjske skupnosti. Nekaj težav namreč že je na tem področju, še več pa se jih obeta v prihodbje. Prvič, že gospodarjenje z obstoječimi kotlovnicami ni sistemsko urejeno, ne zbira se praktično nič denarja za njihovo vzdrževanje, kar bo treba spremeniti.

Še večje težave pa prinaša zakon, ki zaradi problemov v preskrbi z energijo prepoveduje gradnjo toplotnih objektov na tekoča goriva, prav tako pa tudi vgrajevanje novih peči na tovrstna goriva v primeru iztrošenosti starih. V Novem mestu imamo večino kotlovnic na tekoče gorivo (v eni sezoni znaša poraba v njih okrog 1.698 ton kurilnega olja, v ostalih pa še 350 ton premoga), so brez možnosti prehoda na trda goriva. A ne glede na to jih bo treba ob prvi rekonstrukciji preusmeriti na trdo gorivo.

Kot rečeno, večina obstoječih kotlovnic v občini uporablja za ogrevanje kurilno olje. Za prehod na trda goriva bi morali vgraditi nove kotle oz. zgraditi nove kotlovnice ter zagotoviti prostor za skladiščenje kuriva, ki ga pri večini sedanjih kotlovnic ni. Prav tako bi bili potrebni visoki dimniki, ki soseskam brez dvoma ne bi bili v okras. In ob tem je še pomembnejše, da za vse to ni denarja, problem pa bi bil tudi s kurivom. V Kanižarici ne nakopljejo niti toliko premoga, da bi zadostoval za ogrevanje v Novem mestu. Če pa bi hoteli dobiti premog od drugod, bi morali že sedaj začeti vlagati v premogovnike. Denarja pa ni. Najboljša in celovita rešitev bi bila seveda toplarna, ki je že predvidena v Češči vasi. A za izgradnjo le-te izgledi niso najboljši, saj potrebne vsote denarja dosegajo vrtoglave višine.

Kako se lotiti reševanja problematike ogrevanja stanovanjskih sosesk v bodoče, saj bi po sklepu zbora uporabnikov pripravili do konca leta 198 temeljita strokovna gradiva. Glede na starost kotlov v kotlarnah v Novem mestu je namreč predvideno, da jih v prihodnjih petih letih še ne bo treba zamenjavati. Ko pa bodo prve rekonstrukcije potrebne (to naj bi bilo v soseskah na Šegovi, Nad mlini, vključno s Kristanovo, in Ragovsko), mora biti vse pripravljeno za prehod na ogrevanje na trda goriva. Časa je torej še precej, s pripravami pa le ne bi kazalo prav nič odlašati, saj bo treba najti odgovor na celo vrsto težkih vprašanj.

Z. L.–D.

PRIČENJAJO SE GOBARSKI VEČERI

Novomeška gobarska družina te dni ponovno pričenja z organiziranjem gobarskih večerov. Ti bodo poslej vsak ponedeljek, prvi bo že 6. junija ob 19. uri, v podstrešnih prostorih vrtnarije v Šmihelu. Člani in tudi ostali ljubitelji narave lahko gobe prinesejo s seboj. Za strokovnost predavanj in razlage bosta skrbela dr. Boh in dr. Vrščaj.

SPOSOJENO TRNJE

— Vlada lahko daje obljube. Posebno o tem, da nam bo težko in da se bo treba odrekati.

(Iz Svijeta)

ČETRTKOV INTERVJU

Apetiti so bistveno manjši

Pri SDK je bilo konec marca letos le 35 novih prijav za investicije v regiji, novomeška občina pa najbolj zastopana

Milena Oberč je v Službi družbenega knjigovodstva Novo mesto kontrolorka za investicije, zato smo jo kot dobro poznavalko razmer na tem področju prosili za več pojasnil v zvezi z novimi naložbami, kajti po vseh uradnih podatkih investicijska dejavnost močno upada.

Ali drži, da se obseg in vrednost investicij na Dolenjskem zadnje čase močno zmanjšujeta in kakšno je bilo stanje konec prvega trimesečja 1983?

„Po zadnjih podatkih, zbranih do 31. marca letos, je bilo na Dolenjskem 35 novih prijav za investicije v skupni predračunski vrednosti 319 milijard dinarjev, to pa pomeni v primeri s podatki

Milena Oberč: „Pri investicijah vrsta novih predpisov, zakonov in omejitev, tako da z nadzorom nad vsem tem ni nič manj dela kot prejšnja leta."

ob koncu septembra lani za 58 odst. manjši obseg investicij po predračunski vrednosti, medtem ko je število investicij za 9 odst. manjše, kot je bilo pred pol leta."

– Novomeška občina ima kot največja med vsemi štirimi občinami dolenjske regije brzkone spet prvo mesto. Koliko je med novoprijavljenimi investicijami novomeških in katere so najpomembnejše?

„Vsa leta je investicijska dejavnost najmočnejša v novomeški občini in tudi letos se to ni spremenilo. Ob koncu trimesečja je bilo skupno prijavljenih 92 investicijskih objektov v vrednosti 7 milijard dinarjev, med temi pa so že začete in nove investicije. Nekatere med njimi so celo že v končni fazi. Za večje investicije štejemo tiste, katerih vrednost presega 50 milijonov dinarjev; v novomeški občini so to: IMV – zaščita objektov stare nedokončane naložbe; Krka – prizidek hotela Šmarješke Toplice, Iskra Keko Žužemberk, Iskra Ela, ki gradi tovarno na Cikavi, ter Blagovno transportni center – gradnja skladišč. Med negospodarskimi investicijami novomeške občine pa so večje: gradnja srednje kmetijske šole z dijaškim domom, gradnja učnih delavnic pri Centru tehniških šol ter prizidek Doma starejših občanov v Šmihelu."

– Kako je z deležem lastnih sredstev pri omenjenih naložbah in kakšna je poravnava obveznosti za investicijsko izgradnjo?

„Investitorji imajo pri vseh novih naložbah znatno večji delež lastnih sredstev, kot so ga imeli običajno pred leti, ker to zahtevajo novi predpisi. Neporavnanih obveznosti pri investicijah ni, ker tudi to onemogoča zakonodaja, prav tako ni možna uporaba menic."

– Dogaja se, da podražitve in inflacija že začeto investicijo med gradnjo močno dražijo. Imate tudi nad tem nadzor?

„Tako imenovane prekoračitve investicij so postale že običajna zadeva, po naših podatkih pa pri tem ne gre za nerealne predračune, marveč za resnično večje stroške materialov in dela. Investitorji morajo dvakrat v letu ugotavljati stanje in ga sporočati naši službi, tako da imamo nad tem stalen pregled."

– Ker pravite, da investicijska dejavnost tako upada, ali pomeni to tudi znatno manj dela za vašo nadzorno službo?

„Res je bilo prejšnja leta investicij veliko več, ni pa zdaj, ob zmanjšanem obsegu te dejavnosti, nič manj dela, ker je več zakonov, predpisov, omejitev in težav, ki to dejavnost spremljajo."

R. B.

SLAVJE V DOLENJSKIH TOPLICAH – Za krajevni praznik so Topličani povsem napolnili šolsko dvorano, kjer so imeli lepo proslavo s podelitvijo krajevnih in šolskih priznanj. (Foto: R. Bačer)

Sad dolgoletnih prizadevanj

24. maj, krajevni praznik Dolenjskih Toplic, in 10–letnico izgradnje nove šole počastili s prisrčno slovesnostjo -- Podeljenih 12 krajevnih priznanj in več priznanj šole

Natanko 24. maja, na obletnico uspešnega izgona italijanske vojaščine iz Dol. Toplic leta 1942 in ob 11–letnici dne, ko so za novo šolo polagali temeljni kamen in so z vseh strani prihajali občani na vozeh in traktorjih, naloženih z lesom za gradnjo šole, je bila letošnja proslava krajevnega praznika.

Velika šolska dvorana je bila z galerijami vred nabito polna. Poleg šolarjev in krajanov so bili na slavnosti tudi predstavniki občinskega družbenopolitičnega življenja ter I. brigade VDV, po kateri nosi ime šolski pionirski odred. Tudi mnogi zdraviliški gostje iz raznih krajev so se odzvali vabilu občanov.

Kot je v slavnostnem nagovoru poudaril Ivo Longar, so Topličani že od nekdaj predvsem sami skrbeli za svoj napredek, kar dokazuje prvi sprejeti krajevni samoprispevek v občini. Zdaj so vsa naselja na območju krajevne skupnosti elektrificirana, v večini vasi imajo vodovod, v mnogih krajih asfalt, iz leta v leto pa je viden tudi turistični napredek. Trenutno posodabljajo prometnico proti Gor. Sušicam, dokončujejo zadnje metre vodovoda za Dobindol in Verdun, poteka akcija za gradnjo telefonskega omrežja v vsa naselja.

Za napredek, kakršnega kraj doživlja, so nemalo zaslužni nova šola pa posamezni krajani, ki jim ob krajevnem prazniku podeljujejo priznanja. Letos so priznanja podelili 11 posameznikom in že drugič osnovni šoli Baza 20. Dobro obiskano proslavo je poživil zares lep kulturni program, ki so ga izvedli domači šolarji in topliški pevci.

Sledila je podelitev šolskih priznanj številnim učencem za uspešno delo na raznih področjih, s knjižnimi darili pa so se skromno oddolžili izjemno uspešnim učencem in zunanjim mentorjem šolskih krožkov.

MELIORACIJE POD NAČRTI

V novomeški občini kmetijske melioracije lani niso bile izvedene v načrtovanem obsegu. Predvsem so problematične hidromelioracije, saj se kmetje neradi odločajo zanje. Tako je bil lani urejen melioracijski jarek na območju Stranj in Dobrave v dolžini 1,5 km; omogočal bo osuševanje 25 hektarov travnikov. Veliko uspešnejše pa so bile agromelioracije. Odstranjevanje kamenja z njiv in travnikov so lani opravili v Vinji vasi, Koncu, G. in D. Kamenju, na Težki vodi, v Hmeljčiču, Mihovcu in Lakovnicah ter skupaj z brigadirji v Suhi krajini v naseljih Sela–Vrh.

Mladi po poti topničarjev

Praznik krajevne skupnosti Žabja vas – Mladi ustanovili mladinsko pohodno enoto

V obnovljenem domu krajevne skupnosti Žabja vas v Novem mestu so minulo soboto nadvse slovesno proslavili krajevni praznik. Tretji praznik te krajevne skupnosti je minil v znamenju mladih, ki so ob tej priložnosti ustanovili stalno mladinsko pohodno enoto KO ZSMS Žabja vas, ki sedaj nosi ime in nadaljuje tradicije I. artilerijskega diviziona, ki je bil 13. septembra 1943 ustanovljen v Žabji vasi.

Praznik so že dopoldan pričeli s športnimi srečanji med ekipami ulic v odbojki in ga slovesno nadaljevali s slavnostno sejo skupščine krajevne skupnosti, na kateri je bilo več predstavnikov občine, borcev, mladine in krajanov. Za sejo so izredno pester in bogat kulturni program spletli pionirji in mladinci krajevne skupnosti, potem pa so spregovorili o delu in uspehih v krajevni skupnosti.

Največji uspeh prizadevanj zadnjih let je zagotovo dom krajevne skupnosti, ki so ga obnovili s prostovoljnim delom in ob veliki pomoči Agroservisa KZ „Krke", ki je tudi prevzel pokroviteljstvo nad tretjim praznikom. Na seji so za posebne zasluge za delo v krajevni skupnosti podelili priznanja OF. Prejeli so jih: Jože Pucelj st., Alojz Janežič, Marija Udovič, Stane Štampohar, Jože Malnarič, Jože Majerle in Jožica Blažič. Posebna priznanja skupščine krajevne skupnosti so prejeli KO SZDL in Marjan Pureber. Zatem so na tri pomnike revolucije v krajevni skupnosti, ki spomenikom ob Drejčetovi poti, na spominsko ploščo na Medveščkovi hiši in k spomeniku pri IMV, položili vence.

Zaključek slovesnega dela praznika je potekal pred domom, kjer je že čakala pohodna enota. Njim in vsem zbranim je spregovoril Franc Kastelic, prvi komandant I. artilerijskega diviziona. Mladim je govoril o bojni poti artilerijcev ter o boju diviziona na tem območju. Ob koncu je predal prapor, ki ga je v imenu mladih krajevne skupnosti prevzel predsednik OO ZSMS Žabja vas Božo Korasa.

J. PAVLIN

Obrt na črno že odjeda kruh

Nenadzorovanim dohodkom je treba načrtneje stopiti na prste

V novomeški občini je registriranih 216 obrtnikov, ki svoje storitve opravljajo kot popoldansko obrt, za majhno morje pa je šušmarjev, ki rednim in popoldanskim obrtnikom že odjedajo kruh. Združenje obrtnikov namreč vse glasneje zahteva ukrepe zoper občane, ki na črno opravljajo obrt, dobro služijo in ne plačujejo nobenih družbenih obveznosti. Dokler je bilo dela za vse dovolj, niso bili v združenju obrtnih delavcev tako glasni zoper obrtniško ribarjenje v kalnem, zdaj pa, ko imajo posebno avtomehaniki, ličarji in še nekateri obrtniki znatno manj dela, zaposlujejo pa tujo delovno silo, se vse bolj obračajo na pristojne organe, da bi šušmarjem stopili na prste.

Lani je tržna inšpekcija vodila 41 postopkov zoper obrtnike na črno in predlagala v postopek 24 občanov, v 27 primerih pa so dejavnost prepovedali. Med zasačenimi šušmarji je bilo največ avtokleparjev, avtoličarjev, avtomehanikov, zidarjev, šivilj in občanov, ki so imeli črne vinotoče. Evidentiranih je še precej ljudi, češ da se bodisi stalno ali občasno ukvarjajo z obrtjo, ne da bi od dohodka plačevali družbene obveznosti, zakon pa zahteva, da jim tako dejavnost dokažejo.

Obdavčitev nelegalne obrti pomeni na eni strani pravičnost do rednih ali popoldanskih obrtnikov, po drugi strani pa tudi dodaten vir dohodka za občinski proračun. Občinske uprave za dohodke imajo pristojnost in nalogo (poleg inšpekcijskih služb in ostalih organov pregona) poskrbeti za red na tem področju, dobile pa so še novo nalogo: pridobiti davke od nenapovedanega dohodka. To pomeni stopati na prste ljudem, ki očitno čezmerno bogatijo, živijo daleč preko možnosti, ki jim jih daje njihov evidentirani zaslužek.

R. B.

Vse preveč v ozkih krogih

Kadrovska politika v novomeški občini je pretežno še precej oddaljena od delovnih ljudi, zato skupna politična akcija za spremembe – V prvih vrstah pa naj bodo komunisti!

23. maja je predsedstvo novomeškega občinskega komiteja na razširjeni seji s predstavniki ostalih družbenopolitičnih organizacij ter občinske skupščine razpravljalo o uresničevanju v dokumentih zapisanih načel, ki zadevajo kadrovsko politiko. S tem so v luči domačih razmer obravnavali del gradiva o kadrovski politiki s 7. seje CK ZKS.

V razpravi so se ustavili predvsem pri delegatskem sistemu, za katerega v občini že nekaj let ni novih analiz o delovanju. Kot pa kaže praksa, gre za nekatere že ugotovljene slabosti še iz prejšnjega delegatskega mandata, čeprav so poudarili tudi napredek na tem področju. Tako imajo v interesnih skupnostih uporabniki odločno premalo vpliva, saj v glavnem odločajo izvajalci programov. Gradiva za zasedanja so še vedno preobširna in premalo razumljiva, v združenem delu pa ponekod delegacije štejejo za „tujek", in ne za del lastnega samoupravnega sistema, in mimo delegatov iščejo krajše, včasih nezakonite poti za odpravljanje težav.

Prav tako so skušali najti odgovore na vrsto vprašanj iz uresničevanja družbenega dogovora o kadrovski politiki. Očitno je tudi na tem področju vrsta slabosti, od pomanjkljivih kadrovskih evidenc do dela kadrovskih komisij in služb, kar vse ima za posledico, da je kadrovanje po dogovorjenih načelih še dokaj oddaljeno od delovnih ljudi.

S kritično besedo so v razpravi osvetljevali razmere, dogovorili pa so se za skupno politično akcijo SZDL, sindikata, mladine, borcev, občinske skupščine in predvsem Zveze komunistov, da bi razmere načrtno spreminjali v prid podružbljanja kadrovske politike.

R. B.

VSAK MESEC VEČ V IZVOZ

Po podatkih, zbranih v občinskih službah, so izvozniki novomeške občine v letošnjih treh mesecih iztržili v tujini 2 milijardi dinarjev ali 31,4 milijona dolarjev. Izvoz je bil v tem času za 9,2 odst. večji kot v istem obdobju leta 1982, skoro 92 odst. vsega novomeškega izvoza pa je šlo na tržišča s konvertibilno valuto.

Rast izvoza iz meseca v mesec je obetajoča, če bi se tako nadaljevalo, kajti januarja je znašal izvoz 6 milijonov dolarjev, februarja 10,5 milijona, marca pa že 1 milijonov dolarjev (po kurzu 63,40 dinarjev). Visoko zastavljeni letni izvozni plan novomeške občine 170 milijonov dolarjev je bil ob koncu prvega tromesečja izpolnjen 19–odstotno, letni plan uvoza pa 26–odstotno. Predvsem gre povečanje uvoza na rovaš IMV, ki je v prvih treh mesecih uvoz za dvakrat povečala v primerjavi z lanskoletnim v tem času.

ŽELEZNICA PREVZELA PRVO MESTO

Med 14 delovnimi organizacijami novomeške občine, ki imajo skupno v 30 tozdih blizu 200 milijonov dinarjev izgub, je 7.884 zaposlenih. Prejšnja leta je bila glede na ugotovljeni znesek izgube vselej na prvem mestu IMV, v letošnjem prvem trimesečju pa je prvo mesto prevzelo Železniško transportno podjetje z izgubo 75 milijonov dinarjev. Na srečo izguba v tej delovni organizaciji za občino ni toliko boleča, kajti izhod iščejo za celotno železniško gospodarstvo v republiškem merilu.

NAJZASLUŽNEJŠI LETOS

Na proslavi krajevnega praznika v Dol. Toplicah so 24. maja podelili letošnja krajevna priznanja celodnevni osnovni šoli Baza 20 ter naslednjim posameznikom: Francu Čibeju, Branku Matkoviču, Janji Sitar, Francu Krušiču, Ivanu Turku, Nacetu Finku, Francu Kogoju, Karlu Pezdircu, Antonu Virantu, Jožetu Avguštinu in Jožetu Grilu.

ZA DRAGE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente so prispevali: konferenca OO ZS Tovarne zdravil Krka 2.000 din namesto venca pokojni mami Vincencije Skube, sodelavci Vincencije Skube 950 din namesto venca pokojni mami, Občinska gasilska zveza 2.000 din namesto venca pokojnemu Brunu Bernardu in odbor za organizacijo študija Novoteks 1.647,20 din.

MLADI NADALJUJEJO TRADICIJE– Predsednik OO ZSMS Žabja vas Božo Korasa je prapor, ki ga bo nosila na novo ustanovljena pohodna enota I. artilerijskega diviziona, prevzel od prvega komandanta Franca Kastelca. (Foto: J. Pavlin)

Novomeška kronika

NOVE GOVORILNICE – Na Novem trgu (pred pošto), kjer potekajo prav zdaj gradbena dela pri dograditvi poštnega poslopja, so morali prestaviti tudi dve javni telefonski govorilnici, ki sta bili prej ob vhodu na pošto. Zdaj dve javni telefonski govorilnici bolj sodobnih oblik stojita za kioskom prav pri avtobusnem postajališču.

KONČNO EN NOV LOKAL – V naselju na Cesti herojev, kjer je še cela vrsta praznih, toda lepih trgovskih lokalov, so enega v bloku št. 52 že uredili v prodajalno Petrol. Lokal sicer še ni odprt, kaže pa, da do otvoritve ne manjka dosti, ker so police že polne.

POSKAKOVANJE NA PLOČNIKU – Minuli teden, ko je vsako jutro deževalo, je bilo na Cesti herojev na pločniku, ki vodi do šol, videti večje in manjše otroke, pa tudi kakšnega odraslega, kako so poskakovali od tal vsakič, ko je mimo pripeljal avto. Tega so se pešci v dežju tod navadili, če nočejo biti do kože mokri še pred prihodom v stavbo. Vzrok? Ogromnim lužam ob pločniku se vozila ne morejo ogniti, lahko pa bi neprostovoljne kopeli bistveno omilili s počasnejšo vožnjo. Takih je, žal, malo!

TRI DEKLICE – V novomeški porodnišnici so bile prejšnji teden na območju Novega mesta rojene tri deklice. Rodile so jih: Marija Plut s Ceste herojev 6 – Barbaro; Ingrid Hostnik, Pod Trško goro 38 – Majo in Ivanka Horvat iz Dilančeve 1 – Danijelo.

OBČASNO POSEBEN POPUST – Na novomeški tržnici je toliko prodajalcev sadik paradižnika in paprike, da jih občasno dajejo s posebnim popustom. Tako je bilo pred dnevi mogoče kupiti tovrstne sadike tudi po 2 din. Precejšnja ponudba je tudi češenj, ki veljajo 100 din kilogram, pa tudi jagodam se cena niža, če je konkurenca huda.

Ena gospa je slišala, da bodo spet začeli brskati po čezmernem bogatenju in virih dohodkov, pa predlaga, da bi z evidenco lahko začeli na Havajih . . .

Izostanke pod kolektivov drobnogled

Strah pred večjimi izdatki v združenem delu

Novi predlog samoupravnega sporazuma o zdravstvenem varstvu močno posega v interese tozdov, zato vzbuja v brežiški občini vrsto pomislekov. Na združeno delo se prenašajo dodatne obveznosti, zato bodo v tozdih verjetno morali spremeniti plane in samoupravne akte, če bo predlog obveljal.

Ena glavnih pripomb v brežiški občini je bila, ali je prav, da so finančno močnejši tozdi deležni večjega obsega zdravstvenega varstva. Razprava tedaj, ko je o sporazumu tekla beseda na predsedstvu OK SZDL (25. maja), še ni doživela epiloga v zdravstveni skupnosti. Udeleženci so menili, da bo združeno delo poslej bolj obremenjeno z administracijo in da bo to verjetno povečalo stroške, medtem ko se število zaposlenih v SIS ne bo zmanjšalo. Dobili so pojasnilo, da SIS zaposluje za to opravilo že sedaj samo pol delavca, kako bo pa s potrebami po novih močeh v delovnih kolektivih, pa ni še podatkov.

Gre za to, da delavci čimprej zvedo, koliko bodo več plačali obračunavanje bolniških nad 30 dni in koliko lahko pridobijo z boljšim nadzorom nad bolezenskimi izostanki.

Končni cilj je jasen in stremi k temu, da bi poslej delovna organizacija bdela nad bolniškimi. Za brežiško občino sicer v primerjavi s Slovenijo niso pretirane, saj so že šest do sedem let najnižje v republiki. Kljub temu so razpravljalci menili, da bodo DO potem drugače gledaly na izostanke zaradi alkoholizma, zaradi opravljanja kmečkih del ipd, pa tudi na predčasne upokojitve zaradi neustreznih delovnih pogojev.

PRIPRAVE NA KONFERENCE SO SE ZAČELE

Čeprav se bodo volilno–programske konference SZDL v krajevnih skupnostih začele šele jeseni, so se priprave nanje v trebanjski občini že začele. V tem okviru bosta predsednik in sekretar OK SZDL Jože Tomažin in Nace Sila obiskala vse krajevne konference SZDL ter se tam pomenila o delovanju delegatskih odnosov ter uveljavljanju potreb krajanov.

NA PRAGU NOVEGA OBDOBJA – Posnetek je s svečanega sprejema pionirjev iz sedmih razredov osnovne šole bratov Ribarjev v Brežicah v mladinsko organizacijo. Vsakemu od njih so v spomin na ta dan poklonili knjigo. Slovesnost je bila 24. maja. Prireditve v počastitev dneva mladosti so se v občini vrstile ves teden. (Foto: Jožica Teppey)

Zelena in rdeča luč?

Pri evidentiranju za nove funkcije bosta potrebni obe

Konec leta se bo iztekel mandat funkcionarjev v krajevnih in občinskih konferencah SZDL. Rok za evidentiranje novih nosilcev najodgovornejših funkcij je 30. junij, zato so prva imena že na spiskih.

Evidentiranje se mora začeti v vaških odobrih SZDL, so poudarili na predsedstvu občinske konference SZDL na zadnji seji, in hkrati opozorili na spoštovanje predlaganih meril. V vseh okoljih so dolžni začeti razprave o tem, kje so potrebne kadrovske spremembe, oziroma kako preprečiti vodoravno kroženje s funkcije na funkcijo.

Taki primeri so tudi v krajevnih skupnostih, ne le v občini in višjih organih, le da jih ljudje v KS radi spregledajo. Včasih zaradi lagodnosti, da jim ni treba iskati novega kandidata, včasih pa iz drugih razlogov. Predvsem se velja tokrat zamisliti nad tem, kdo je sposoben in hkrati pripravljen delati. Le tako se bodo občani prebili do dobrih organov v krajevnih skupnostih in občini, so menili na predsedstvu OK SZDL, kjer so precej kritično obravnavali kroženje funkcij v KS, češ, da se je slabo kadrovanje maščevalo pri delu. Mandat predsednika in sekretarja v SZDL je dve leti, lahko pa se podaljša še za toliko, da se delo ne prekine. Zaželeno je, da se zaradi kontinuitete dela (ne pa tudi nedela) menja le eden od njiju.

J. T.

Vesel dogodek na Veliki Dolini

Prizidek šole dokončan

Devetnajst let je komaj minilo, odkar so na Veliki Dolini dobili novo šolo, vendar je hitro postala premajhna. V zadnjem referendumskem programu so ji za dograditev učilnic, kabinetov in kuhinje namenili 12,43 odst. zbranih sredstev za investicije v šolstvu. Za vse je zmanjkalo denarja, zato kuhinja in telovadnica še nista prišli na vrsto. Prizidek, ki so ga odprli minuli petek, omogoča enoizmenski pouk in podaljšano bivanje učencev, krajanom pa vliva občutek, da vasi ob meji niso pozabljene in da bodo imeli tudi njihovi otroci poslej boljše pogoje za učenje in interesne dejavnosti. Nove prostore je odprl nekdanji ravnatelj Janez Volčanšek, na slovesnosti pa je govorila tudi podpredsednica občinske skupščine v Brežicah Josipa Šalamun.

Dekorles: konec negotovosti

Poslej obrat Tovarne pohištva v Brežicah – V njem bo ostalo 60 delavcev

Kolektivu Dekorlesa v Dobovi se po uspešnem izidu referenduma doma in v Tovarni pohištva v Brežicah obetajo spet normalni časi. Dosedanji tozd ljubljanske Lesnine postaja s to odločitvijo obrat brežiške pohištvene industrije, ki zagotavlja zaposlitev 60 delavcem. Preostalih 27 si išče kruh drugod. Ti delavci imajo na priporočilo občinske skupščine v Brežicah prednost pri zaposlovanju, vendar le, če izpolnjujejo hkrati tudi izobrazbene in druge zahteve.

Za Dekorles je najpomembnejše to, da so se delavci po dolgotrajni krizi znebili morečega občutka negotovosti. Tovarna pohištva jim bo omogočila gospodarnejše poslovanje. Zadržati nameravajo del dosedanjega proizvodnega programa. Lesnina prevzema odgovornost za celotno prodajo letošnjih izdelkov, v naslednjih petih letih pa za tri četrtine. Tovarna pohištva bo pri Lesnini kupovala pretežni del reprodukcijskega materiala za dobovski obrat. Obe delovni organizaciji bosta med tem iskali nove odjemalce pohištvenih izdelkov v tujini.

Dekorles je životaril več let. Lansko leto je bilo usodno, saj je imel kar za 18 milijonov dinarjev izgube. Sanacijskega programa niso izpeljali, zato je občinska skupščina v Brežicah na pobudo delavskega sveta Lesnine sprejela ukrep družbenega varstva in imenovala začasni kolektivni poslovodni organ.

Ta je prišel do spoznanja, da Dekorles kot temeljna organizacija nima prihodnosti, lahko pa bi rentabilno posloval kot obrat. Na izbiro je imel samo dve možnosti, in če se mu medtem ne bi uspelo nikomur pripojiti, bi moral v stečaj.

Z referendumsko odločitvijo 24. maja so se stvari obrnile v ugodnejšo smer. Delavci Dekorlesa so si oddahnili, saj bi jih sicer večina ostala na cesti.

Tudi skupna pot ne bo lahka. V obeh delovnih kolektivih se zavedajo, da je obstoj pohištvene industrije nujno vezan na izvoz. To pomeni, da morajo biti izdelki izredno kakovostni, sicer se ne bodo mogli meriti s konkurenco.

J. T.

NOVO V BREŽICAH

VSAK PETELIN JE KRALJ na svojem dvorišču. Tako najbrž mislijo tudi turistični delavci, saj se sicer letos ne bi ponovno podrli že dogovorjeni načrti za postavitev turističnega biroja na primernejšem kraju. Sedanja lokacija je skrita vsem očem, zato izvršni svet vztraja, da ga v prihodnje premestijo na območje Petrola na Čatežu. Prostor v avli novega motela bi bil za goste gotovo vabljiv, veliko bolj kot pred cerkvijo ali na parkirišču, kjer je zaradi naraščajočega števila cestnih tovornih pošasti za pešce zadušljivo in nevarno.

VODA PRINAŠA IZGUBO – Komunalci računajo, da je bo brežiški vodovod letos prigospodaril za štiri in pol milijona dinarjev. Po vsem tem se ni nadejati drugega kot podražitve. Zdaj ni več nobenega strica, ki bi izgubo lahko pokrival, zato bo zamrznitev cene težko še naprej obveljala. Tisti, ki vodo pijejo, so zadovoljni, tisti, ki jim jo natakajo, pa ne, ker so kuverte ob koncu meseca vedno tanjše.

PODJETNOST, SESTRA ZALOŽENOSTI – V Dobovi odpira domačinka prvo zasebno zelenjavno trgovino. Kupci si obetajo bogato izbiro, čas pa bo pokazal, če se jim bodo želje izpolnile.

BREŽIŠKE VESTI

Vijugasta pot do Gore in Dunaja

V krajevni skupnosti Gora bi radi boljše prevoze, vodo in električno omrežje

Gora je med najmanjšimi krajevnimi skupnostmi v krški občini. Pretežno živi tod kmečki življ, čeprav si je od okrog 500 krajanov poiskalo boljši kos kruha s službo v dolini kar 120 Gorjanov. Zvečine so ti polkmetje še bolj navezani na svoj košček zemlje, vinograd in pridno obnavljajo svoje domačije.

Na Goleku, Gori, Guntah, Dunaju in drugih vaseh imajo seveda nekatere značilne, posamične težave in hotenja, velik! večini krajanov pa je bolj kot ne skupna želja, da bi čimprej ustrezno uredili prevoze. Tako bi bolje raztresene vasi povezali med seboj in z občinskim središčem. „Pozimi smo bili 14 dni odrezani. Vedno moramo računati s tem, da je vsaj polovica cest tedaj blokiranih. Zaenkrat bi radi dosegli vsaj razširitev ceste na Golek, da bi organizirali lokalni prevoz. Cesta je že odmerjena, zakoličena, ni pa denarja," je povedal predsednik sveta krajevne skupnosti Boris Rostohar občinskim možem ob nedavnem obisku na Gori.

Krajani so potarnali, da za prevoze otrok z Gore v Krško in z Goleka v Leskovec in seveda tudi številnih delavcev pozimi Kostak preslabo skrbi za ceste. „Če jih ne opozarjamo, jih tudi 2 do 3 dni ne popeskajo. Že če otrok ne pride v šolo ali zamudi, ni prijetno, kako je pri srcu šele delavcem, ko v težavnih razmerah večkrat poslušajo, da je treba delati več in bolje, zatika pa se že pri prevozu na delo!" so trdili Gorjani.

Dobri dve tretjini hiš zagotavlja vodo osrednji vodovod, ki pa ima občasno oporečno vodo, razen tega je vode premalo, da ni moč računati nanjo ob požarih. Vrtijo se v začaranem krogu, saj zdaj ni možno priključiti dveh črpalk, ker je električna napeljava preslaba. Če bi obnovili električno omrežje od Goleka do Spodnjih Dul res šele jeseni, kot so izjavili predstavniki krškega Elektra, bi poleti prečej ostalo brez vode.

Več je v teh krajih tudi kmetij, ocenjujejo, da jih je približno petina vseh kmetij, kjer ostajajo na domačiji le en ali dva ostarela in morda še kakšen polkmet. Če je prisoten slednji, se še ni bati za prihodnost take kmetije, v preostalih primerih pa so že zapisane bolj ali manj naglemu propadu. Še dobro, da je krajane pred leti bolje povezalo 22 telefonov. Tako lahko hitreje ukrepajo, pa najsi gre za pomoč socialno ogroženim, obolelim ali pa v primeru požara. Gasilska desetina ima glavno besedo tudi pri civilni zaščiti, krajani pa so ponosni tudi na gasilski dom, ki so ga sami zgradili.

P. P.

BRESTANIČANI ZMAGALI

V počastitev praznika krajevne skupnosti Leskovec so omačini pripravili rokometni turnir prvih selekcij, v katerih nastopajo igralci letnika 1970. Pod vodstvom prizadevnega športnega delavca Jožeta Arha je tekmovanje potekalo vzorno, največ uspeha pa so imeli Brestaničani, 2. mesto je zasedla prva ekipa Leskovca, tretji so bili Krčani in četrti člani druge leskovške ekipe.

DVORŠEK SPET KOMANDANT

Lanski komandant mladinske delovne Brigade Matije Gubca iz Krškega Milan Dvoršek je tudi za letošnjo zvezno mladinsko delovno akcijo „Sisak 83", kjer bodo Krčani sodelovali s 50 brigadirji od 9. julija do začetka avgusta, dobil enako dolžnost kot lani. Predsednica brigadne konference bo Ana Marija Pleterski.

Že šestič odhaja na akcijo

Govori Sandi Ančimer, traser v krški brigadi za ZMDA „Sisak 83"

Brigada Matije Gubca, ki jo krška občinska konferenca Zveze socialistične mladine 9. julija pošilja na zvezno mladinsko delovno akcijo (ZMDA) „Sisak 83", je pravzaprav že nared. 50 brigadirjev si bo v preostalih dnevih do odhoda v Sisak nabiralo izkušenj in moč na raznih lokalnih akcijah.

No, če gre za našega sobesednika, 19–letnega slikopleskarja iz Sopa Sandija Ančimerja, potem ne drži povsem, da bi mu manjkalo prvega ali drugega. Sandi je bil namreč že petkrat na velikih mladinskih delovnih akcijah „Bohor 79", „Kras 80", ZMDA „Slovenske Gorice 81", medtem ko je na lanski zvezni

Sandi Ančimer: „Na akciji spoznaš veliko mladih iz raznih krajev."

akciji „Istra" sodeloval kar v dveh izmenah. Trikrat je bil namestnik komandanta brigade, in kot kaže, mu je na kožo pisana funkcija „traskota", kakor brigadirji imenujejo svoje traserje, ki jim odmerjajo, koliko bodo, oziroma so naredili. Zlasti slednje je pomembno, saj je od opravljenega dela odvisno doseganje norme in seveda razna priznanja.

„Letos se mi obeta vojaška suknja, a kot kaže, le ne bo prehitela moje želje, da bi šel še na ZMDA Sisak 83. Še najraje bi ostal brez funkcije, da bi okusil tisto navadno brigadirsko življenje, a očitno bom spet traser. V brigadi res dobro spoznaš samoupravljanje in delegatski sistem, kar lahko uporabiš v delovni organizaciji in nasploh v življenju," pripoveduje Sandi Ančimer.

REVIJA ŠOLSKIH PEVSKIH ZBOROV – Na tej so v Delavskem domu Edvarda Kardelja v Krškem poleg otroških, pionirskega in mladinskih zborov nastopili tudi učenci krške Glasbene šole. Na sliki: Viktorija Šušteršič, violina 7. razred, je ob klavirski spremljavi prof. Metke Jovanovič, navdušila z Beethovnovim Rondojem. (Foto: P. P.)

996 VPISANIH KRVODAJALCEV – Od tega števila je bilo v štirih dneh letošnje krvodajalske akcije v Leskovcu vpisanih 206, v Kostanjevici 125, v Krškem 353 in na Senovem 312 krvodajalcev, odklonjenih pa le 24. Občinski odbor Rdečega križa se zahvaljuje krvodajalcem, aktivistom in organizacijam za pomoč pri uspešno izvedeni humani akciji. Na sliki: Rado Vidmar iz tozda Celuloza daruje kri že petintridesetič, Rudi Voglar iz tozda Les pa devetindvajsetič (z leve proti desni). (Foto: P. Perc)

KRŠKE NOVICE

NE FOLKLORA, NE PEVCI – Nedavno gostovanje folklornega ansambla Šota iz Prištine, ki je nastopal že pred številnim občinstvom v raznih deželah, se je v Krškem končalo pred žalostno piščlo, a po razpoloženju zelo razigrano skupino, predvsem delavcev, ki so v Krškem na začasnem delu. Le slabih sto poslušalcev se je zbralo na sobotnem uvodu v 11. posavsko pevsko revijo na Trgu Matije Gubca.

Pa še tem bi morali prišteti vse naključne sprehajalce in tiste, ki so si gasili žejo pred Hotelom Sremič.

Sicer pa, kaj je to, okrog 700 nastopajočih pevcev in godbenikov, v primerjavi z žal kar kroničnim slabim obiskom kulturnih predstav v Krškem, ki ni zgodovina, marveč sila neprijetna sedanjost . . .

KMALU AVTOMAT ZA OSVEŽILNE PIJAČE? – V Celulozi so že pred časom sklenili, da bodo kupili avtomate za osvežilne napitke. Vročino, kar malce prezgodnjo, je resda odgnalo deževje in ohladitev, toda delavci še zmeraj niso pozabili na še neuresničen sklep. Na to jih lahko spomni tudi vabljiva televizijska reklama domačega proizvajalca avtomatov . . .

OBRESTI POŽREJO PLAČE – Tovarna Djuro Salaj ima trenutno že preko 3,5 milijarde dinarjev (novih seveda!) vseh kreditov, za katere plačujejo obresti, ki bodo letos presegle vsoto 400 milijonov dinarjev. To je približno toliko denarja, kolikor na leto izplačajo osebnih dohodkov. Kdo „hujša in kdo se redi" od teh obresti, ni posebno težko uganiti, pravijo delavci . . .

KRŠKI TEDNIK

MLADI IN VOJAŠKI POKLIC

Na zadnji seji komiteja občinske konference ZK v Sevnici so obravnavali tudi vprašanje pridobivanja mladih za vojaški poklic. V primerjavi z nekaterimi drugimi poklici število tistih, ki se odločajo za vojaškega, niti ni tako majhno, ugotavlja služba poklicnega usmerjanja. Več razpravljalcev je opozorilo na ostre zdravniške preglede, ki v vseh rodovih vojske verjetno niso upravičeni. Žal v tej zanimivi razpravi na komiteju niso sodelovali predstavniki mladinske organizacije.

ORGANIZACIJSKE SPREMEMBE

Po novem bodo ustanovili akcijske konference ZK v Lisci, Jutranjki, Kmetijskem kombinatu, Stillesu, Gozdnem gospodarstvu in šolskem centru. Svet ZK bodo imeli tudi v krajevni skupnosti Blanca. Veliko osnovno - organizacijo Sevnica II bodo razdelili v dve: v eno bodo vključeni komunisti iz naselja heroja Maroka, v drugo pa iz Šmarja.

KLADNIKOVE ZNAČKE – Na sprejemu v mladinsko organizacijo so na sevniški osnovni šoli Sava Kladnika podelili istoimenske značke najboljšim učencem. Zlate so prejeli Boštjan Železnik, Polona Gačnik (na sliki) in Renata Požun, vsi učenci 8. razredov. (Foto: A. Železnik)

Grajati, kar je graje vredno

Razčiščevanje, ali se krši zakonitost ali ne – Pripombe komunistov občinske uprave

Na nedavni programski seji občinske konference ZK v sevniški občini je delegat osnovne organizacije ZK občinske uprave kritično omenil, da se v nekaterih primerih zavestno kršijo zakonski predpisi.

Razumljivo, zadeva je kar klicala po določnejši opredelitvi. Predsedstvo komiteja je to tudi zahtevalo od osnovne organizacije, njena stališča pa so obravnavali na seji komiteja 24. maja.

Ost svoje kritike so komunisti občinske uprave usmerili na troje vprašanj. Tako so opozorili na domnevno kršenje poslovnika občinske skupščine, ko se je letos ločeno sestal družbenopolitični zbor, čez dva dni pa še ostala dva.

Te seje so se nato udeležili le trije pooblaščeni delegati družbenopolitičnega zbora. Preden bodo zavzeli dokončno stališče, je komite imenoval tričlansko komisijo, ki naj prouči dnevne rede obeh zasedanj. Če se razlikujeta, je šlo za kršitev.

Komunisti občinske uprave so opozorili tudi na nezakonitost imenovanja člana izvršnega sveta, ki je hkrati direktor. 2. člen zveznega zakona o sistemu državne uprave namreč to izrecno prepoveduje. Zadeve sedaj sicer ne bodo spreminjali, čeprav je pripomba komunistov uprave-upravičena.

Tretja pripomba komunistov uprave se je nanašala na vprašanje zakonitosti investicije za nameravano gradnjo plavalnega bazena, oziroma športno–rekreacijskega centra v Sevnici. Znani so namreč številni omejitveni ukrepi za gradnje. Od takrat, ko je bila ta kritična pripomba zapisana, pa do sedanjega stanja je bilo marsikaj storjenega, je bilo rečeno v odgovor. Kot smo poročali že minuli teden, je vloga investitorja za bazen dodeljena Gostinskemu podjetju. Tem organizacijam je tudi v času sedanjih naložbenih omejitev dovoljeno graditi objekte iz naslova tako imenovane gostinsko turistične ponudbe.

Kritično odzivanje osnovne organizacije občinske uprave na zadeve v okolju, predvšem ali so določene stvari zakonite ali ne, je nedvomno vredno pohvale. V izčrpni razpravi na seji komiteja je ob siceršnji prizadetosti nekaterih vseeno prevladovala tovariška kritika iz oči v oči. Kot je ob zaključku dejal sekretar komiteja Lado Močivnik, naj bi bila ta razprava začetek koristne prakse, ko se partijsko razčiščuje, kaj je kaj.

A. ŽELEZNIK

MLADI V BEOGRADU

Akademijo ob dnevu mladosti na stadionu JLA v Beogradu si je ogledala tudi 18–članska skupina mladine iz sevniške občine. V glavnem mestu so si ogledali poglavitne zanimivosti. Obiskali so tudi Hišo cvetja.

GALLUSOVA PRIZNANJA GODBENIKOM

Na sobotnem koncertu sevniške gasilske delavske godbe so podelili številna Gallusova priznanja za dolgoletno igranje. Podeljene so bile štiri zlate za nad 2–letno delo. Prejeli so jih: Ivan Paskvale, Mirko Hrovatič, Ivan Marolt in Franc Dolenšek. Srebrna priznanja so bila podeljena Toniju Gabriču, Viliju Logarju in Janezu Zupancu. Nad dvajset godbenikov je prejelo bronasta priznanja.

Delegati glasujejo previdno

Zavrnili podražitev geodetskih storitev – Umik predloga za imenovanje sekretarja občinske skupščine

Kar 24 točk dnevnega reda je obsegalo skupno zasedanje vseh treh zborov občinske skupščine minuli četrtek. O vsem se ni razvila omembe vredna razprava, zato preletimo le vprašanja, kjer so se delegati priglašali k razpravi.

Za izvajanje lanske resolucije o gospodarjenju ni bilo zanimanja, podobno je bilo z izvajanjem družbenega dogovora o delitvi dohodka. Ta vprašanja je obravnaval že zbor združenega dela na posebni seji konec aprila. Komunala kot izgubar še vedno ni pripravila pismenega poročila o razlogih zanjo.

Delegati so očitno postali izredno pazljivi pri dviganju rok za posamezne odloke oziroma odločitve. Tako v zboru združenega dela kot v zboru krajevnih skupnosti niso sprejeli odloka o novih cenah geodetskih storitev. Po starem je bila npr. cena terenske ure zemljemerca 200 din, po novem pa naj bi bila 300 din. Resda so drugod že dosti višje, vendar delavci primerjajo položaj po svojih zaslužkih.

Med vrsto imenovanj se je na kraju ustavilo pri imenu novega sekretarja občinske skupščine. Šele na seji so dobili predlog komisije za volitve in imenovanja za Borisa Slapšaka. Ob opozorilu, da želijo dobiti predloge za tako pomembne naloge v delegatsko bazo, je bilo potrebno glasovanje o primoranosti glasovanja za to imenovanje. No, zadevo so nato zavrnili v zboru krajevnih skupnosti. Usklajevanje med zbori je na kraju spomnilo na statutarno določilo o tem, da se imenovanje umakne, ves postopek pa ponovi. Ker skupščina ne more biti brez sekretarja, so ta opravila začasno poverili sedanjemu sekretarju izvršnega sveta Mihaelu Keršiču.

Pojasnjeno je bilo tudi vprašanje tržiške delegacije o bonih za traktorje v letošnjem prvem polletju. Večina jih je k 50 litrom nafte ob marčevski delitvi dodala še 50, tako se je namreč glasilo tudi republiško pojasnilo.

A. ŽELEZNIK

SEVNIŠKI PABERKI

V PARKU STRAŠI? - Če bi bila revija gasilskih godb na gradu, bi se morda le kdo usmilil razdrapane peste na ta hrib. Za ta čas pa daje še bolj žalosten videz sam grajski park. Kamni sicer lepega vhoda na ta del nekdanjega vrta so še vedno razmetani. Je potem čudno, če nekateri prihrumijo tja kar s tovornjakom? Kaj je potem s travo, posebej še novo zasejano, je seveda jasno.

NEZADOVOLJNI S PRESKRBO – Krajani starega dela Sevnice so naročili delegatom, naj na skupščini opozorijo nad preskrbo. Niso zadovoljni s samopostrežnico na Glavnem trgu. Čeprav je najbliže pekarni, v njej rado zmanjka kruha, posebno ob ponedeljkih. Tudi za drugimi stvarmi je menda treba tekati po mestu. Nezadovoljni so tudi s svojo edino mesnico blizu gostilne Lovec. Menijo, da bi bilo treba v tem delu mesta odpreti še en trgovski lokal. Trgovci jim verjetno ne bodo ostali dolžni odgovora. Ob pomanjkanju tega in onega tudi njim ni lahko.

PRODAJA DELOV – Znano je, da človek po črpalkah dobi lahko marsikaj, kolikor so seveda odprte, v Boštanju npr. od piva in koles do mopedov in drugih rezervnih delov. Tudi stara sevniška črpalka noče zaostajati. Poleg nje so postavili zabojnik, kjer bodo tudi imeli rezervne dele.

LEPI IZDELKI – Ob dnevu mladosti so sevniške delavnice pod posebnimi pogoji v prostorih Ljubljanske banke spet pripravile lepo prodajno razstavo izdelkov svojih varovancev. Ročno izdelani predmeti so dostopni po zmernih cenah.

SEVNIŠKI VESTNIK

Različna mnenja o delovnem času

V Krmelju po starem

Novi delovni čas še vedno vzbuja pomisleke. Delegati Lisce opozarjajo, da po mesecu in pol marsikje odstopajo od novega delovnega časa.

Še vedno padajo pripombe na novi delavnik uprave, ki začenja tako kot ostali ob sedmih. Kaj je pokazalo beleženje prihajanja strank na ključne urade sevniške občinske uprave pozimi, ko je bil delavnik potegnjen dlje v popoldan? Od 8. ure do malice je prišlo kar 60 odst. strank, po 15. uri jih je prišlo samo še 2 odst.

Ali naj bi proizvodnja spet začenjala ob 5.30, kot je navajala delegatka iz te tovarne? Ob sedanji sedmi uri se drugi izmeni delo zavleče pozno v noč, posebno še tistim delavkam, ki so vezane na avtobuse in nadaljnje pešačenje do doma. Po drugi strani starši z majhnimi otroki iz blokovskih naselij svarijo pred prezgodnjim dviganjem malčkov iz sna.

V Krmelju so v tamkajšnjem tozdu Lisce in Metalne spet začeli delati pred šesto uro. Pravijo, da tudi s tem niso vsi zadovoljni. Kaj torej storiti? Dati času čas, kot pravijo pri sindikalnem svetu v Sevnici, in uro pričetka dela premišljeno nastaviti ob spremembi na zimski delovni čas ali kaj ukreniti že prej?

A. Z.

Ponudba še ne dohaja potreb

Odpadnih surovin odkupijo več kot včasih, a kljub spodbudnim odkupnim cenam v Trebnjem ne bodo zlahka dosegli plana – Pohvalo zaslužijo šolarji

„Vsako leto povečamo plan odkupa odpadnih surovin za 2 odst., na leto pa odkupimo okoli 5 tisoč ton odpadnega železa, papirja, barvnih kovin in pločevine. Čeprav bi bilo pričakovati, a bomo ta plan glede na potrebe in glede na spodbudne cene zlahka dosegli, je ravno obratno. Glavni dobavitelji, to so organizacije združenega dela, nam dobavljajo precej manj odpadnih surovin, ker v teh težkih časih do kraja izrabijo vsak košček materiala," je dejal Franc Slak, poslovodja poslovne enote mariborske Surovine v Trebnjem.

Resda se je ponudba zasebnikov v zadnjem času precej povečala, a z njo še zdaleč ni mogoče kriti vseh potreb. Vendar so tudi tu še

notranje rezerve. Ljudje še vedno odmetavajo precej odpadne pločevine – avtomobilske školjke, stare hladilnike in štedilnike – v gozdovih. V zadnjem času precej te pločevine zberejo Romi in učenci osnovnih šol v občini, ki dobijo za kilogram po dva dinarja. Po posebnem sporazumu z železarnami dobi Surovina po 7 din za kilogram, a mora zato pločevino razrezati, stisniti v bale in jo odpremiti v železarno. Prav za ta dela pa v Surovini porabijo največ časa, tako da se večkrat znajdejo v stiski. Od 16 zaposlenih delavcev, ki na leto ustvarijo po 300 milijonov prometa, jih je precej na bolniški, tako da delo zastaja.

Slak je omenil tudi precej drugih težav. Ko postavijo kontejnerje na tovarniška dvorišča, se pogosto zgodi, da je v njih skupaj zmešan ves odpadni material, medtem ko bi moral biti zaradi lažjega dela sortiran po zvrsteh. Podobno se dogaja tudi, kadar postavijo kontejner v stanovanjske soseske. Vse to kaže na še dokaj nizko raven kulture ravnanja z odpadki. Vendar so tudi tu svetle izjeme, ki pa jih je še premalo, da bi bilo zbiranje odpadnih surovin pri nas bolj učinkovito.

„Pohvaliti pa moram šole, ki so v zadnjem času zbrale precej odpadnih surovin in si s tem prislužile tudi denar. Med njimi so najbolj prizadevni učenci iz Mokronoga, z Jelševca, Mirne, Trebelnega in iz Velikega Gabra, prav tako pa zberemo precej odpadnega papirja s pomočjo Rdečega križa. Čeprav se tudi tu dogaja, da se pogosto zaman zapeljemo na nekatera zbirna mesta. Vse to pa zaradi visokih prevoznih stroškov bremeni naš dohodek. Skratka, pri nas bi morali bolje organizirati zbiranje odpadnih surovin, če hočemo doseči večje uspehe,' je dejal Slak.

Nemara bi veljalo prisluhniti tudi Slakovemu predlogu, naj bi vsak kupec avtomobila plačal tudi njegov „pogreb". Če bi bilo tako, kot predlaga, bi bilo v gozdovih manj starih avtomobilov, industrija pa bi dobila več odpadnih surovin.

GORA ODPADNIH SUROVIN – V poslovni enoti mariborske Surovine v Trebnjem taki kupi odpadnih surovin niso nič nenavadnega. Toda ko te prispejo na zbirno mesto v Trebnje, se pravo delo šele začne. Delavci jih morajo stisniti v bale in jih šele potem odpremiti k uporabnikom. Žal jim delavcev primanjkuje – vzrok so bolniški izostanki – tako da delo ne poteka sproti.

Vse delajo ročno

Prpar s Krušnega vrha je kooperant zadruge že „od vsega začetka" – Najbolj ga skrbi, kako bo s škropivi

Enajstega srečanja pridelovalcev krompirja na Mirni, ki ga prireja Kolinska – tozd Tovarna za predelavo krompirja, se je prvič udeležil tudi 65–letni kmet Franc Prpar s Krušnega vrha pri Knežji vasi. Dejal je sicer, da bi morala na srečanje priti njegova hči, ki se na kmetijstvo tako in tako bolje „zastopi", ker je končala kmetijsko šolo. Toda hči je bila zadržana, iz Kmetijske zadruge

FRANC PRPAR: „Taka srečanja so potrebna, zato moje prvo sodelovanje ne bo tudi zadnje."

Trebnje pa so skoraj terjali, naj se kdo udeleži srečanja. In potem se je Prpar le odločil.

Čeprav se je tega srečanja udeležil prvič, je prekaljen pridelovalec krompirja in tudi že star kooperant zadruge. Prav taki kmetje, ki s krompirjem znajo ravnati, pa naj bi tudi v prihodnje bili glavni dobavitelji tovarne in surovine zanjo. Tudi za Prparja tako rekoč ni skrivnosti pri krompirju. Vendar skupaj z drugimi deli vse radosti, pa tudi dežave, ki jih imajo kmetje s to kulturo.

„Res je, da s pridelovanjem krompirja najhitreje prideš do denarja. To je pri vsej stvari tudi najbolj mikavna stvar. Toda delo z njim prav gotovo ni lahko, saj si pri nas skoraj ne moremo pomagati s stroji. Večino dela še vedno opravimo rčno. No, na to smo se že navadili in ni, da bi se pritoževal. Največ težav pa nam v zadnjem času povzroča, da na trgu ni škropiv zanj. In če jih ne bo, si res ne znam predstavljati, kako bomo zatirali koloradskega hrošča," je dejal Prpar.

Vendar se samo od krompirja ne da živeti. Zato redi Prpar tudi 10 krav molznic, pa par konj in goji seveda še vse tiste poljščine, brez katerih si slovenskega kmeta skoraj ne moremo predstavljati. Dela je vedno dovolj, še posebno zato, ker kar veliko kmetijo, ki meri 20 hektarov, obdeluje skupaj z ženo in hčerko. Vendar se tudi tu kažejo novi obeti, saj se bo hči kmalu omožila, pa bo tako doma na kmetiji še en par delovnih rok več.

Mirna bo praznovala

Ob krajevnem prazniku KS Mirna bodo 4. junija odkrili spomenik borcem in aktivistom – Podelitev domicilne listine borcem I. dolenjskega bataljona

Ob štiridesetletnici pomembnih obletnic, povezanih z NOB, so družbenopolitične organizacije in krajevna skupnost Mirna pripravile še posebej slavnostno praznovanje krajevnega praznika.

V petek, 3. junija, bo ob 9. uri dopoldne ura zgodovine in proslava ob 40–letnici Pionirskega odreda Franca Lunačka. Na njej bodo sodelovali prvi člani tega odreda in gostje, Marko Kocijan, Tone Svetina, Ladko Korošec, Sandi Leskovec in učenci osnovne šole Zapadnodolenjski odred. Po proslavi bo pogovor s člani pionirskih delegacij in njihovimi mentorji o vsebini in oblikah dela pri razvijanju tradicij NOB. Zvečer bo ob 20. uri v domu TVD Partizan Slavnostna akademija, na kateri bodo podelili priznanja krajevne skupnosti, potem pa bo koncert domačega pevskega zbora.

Osrednja slovesnost ob krajevnem prazniku Mirne bo naslednji dan pred osnovno šolo na Mirni, kjer bo prvoborec Riko Kolenc odkril spominsko obeležje padlim borcem in aktivistom NOB iz mirenske krajevne skupnosti. Domicilno listino borcem V. slovenskega bataljona in I. dolenjskega bataljona bo podelil predsednik trebanjske občinske skupščine Ivan Gole. Delegacija bataljona bo položila venec k spomeniku, potem pa bo zbor skupnosti borcev bataljona.

Hkrati bo Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, odprl razstavo likovnih del Toneta in Vojka Svetine ter domačina Sandija Leskovca. Popoldne bo pri lovski koči v Zapužah tovariško srečanje krajanov, borcev in gostov.

IZ KRAJA V KRAJ

KAJ BI NAREDILA ŠČUKA S TEMI RIBICAMI? – Je že res, da bi Trebanjcem teknila kakšna ščuka, res pa je tudi, da bi bila ena ščuka premalo za vse prebivalce te občine. Zato bi tamkajšnji občani tako ščuko raje prihranili in jo spustili med tiste ribice, ki še vedno niso poskrbele za spodobno prodajo rib V Trebnjem. Kot kaže, se vse trebanjske trgovske organizacije zanašajo na to, da bo „že" prihodnje leto v Trebnjem začela delovati tržnica. No, do tedaj se lahko Trebanjci oskrbujejo z ribami vsak ponedeljek, ko pripelje Delamarisov tovornjak. Tu pa spet nastopijo težave, saj je ribe moč kupiti samo v dopoldanskem času, ko je večina spodobnih ljudi za stroji v tovarnah. Res je zdaj skrajni čas, da nastopi ščuka in nekako uredi prodajo rib.

KO BI SE VRNILI STARI, DOBRI ČASI – Nekdaj, ko je v trebanjski občini deloval samo stari vodovod, je res bilo precej težav z oskrbo vode. Toda te, ki vladajo od tedaj, ko je začel delovati nov vodovod, so v primeri z njimi pravi mačji kašelj. Zdaj najmanj enkrat na teden ni vode, najraje v tako imenovani „visoki coni". In tudi tu obstaja perspektivna rešitev. Ko bo začelo delovati domače komunalno podjetje, bo z vodo spet vse v redu. Kdaj pa bo to podjetje začelo delovati, je spet zadeva daljne in še precej negotove prihodnosti.

SETEV JE BILA USPEŠNA, KAKO PA BO Z ŽETVIJO? – Poročali smo že, da trebanjske kmete najbolj skrbi, kako bodo opravili košnjo, ker ni petroleja, ki poganja kosilnice. Ker je medtem košnja že v teku, imajo kmetje druge skrbi. Ne vedo namreč, kako bodo poželi pšenico, kjer tudi prav pridejo te kosilnice in seveda petrolej. Bodo spet med zlato pšenično klasje švistnili stari, dobri srpi?

TUDI V GRMADI USPEH – Ni res, da nastop trebanjskih gledališčnikov v „Grmadi" ni bil uspešen. Bil je ravno tako uspešen kot v motelu. Samo mize so bile malo manj obložene. Skratka, nastop v „Grmadi", je bil stabilizacijski, v motelu pa je bil spominsko naravnan.

TREBANJSKE NOVICE

Večji prodor Belsada na Zahod

Belsad bo letos močno povečal izvoz v Zahodno Nemčijo — Nov bazen za kisanje zelenjave in skladišče — Preskrba s sadjem in zelenjavo zadovoljiva

Črnomaljski Belsad, sicer tozd Kmetijske zadruge, načrtuje v letošnjem letu konzerviranje okrog 1.000 ton marmelade in džemov ter okrog 2.500 ton vrtnin. Sedaj, v mrtvi sezoni, kuhajo marmelado, obnavljajo in popravljajo stroje. Do konca avgusta, torej sredi največjega sezonskega dela, pa bo ob tovarni dokončana tudi gradnja bazena za kisanje zelenjave ter skladiščni prostori s skupno površino 1.600 kv. metrov.

S surovinami, torej s sadjem in zelenjavo, v Belsadu nimajo težav, saj vso zelenjavo, ki dobro uspeva na naših tleh, pridelajo kooperanti Kmetijske zadruge iz Bele krajine in Dolenjske. Le papriko in feferon kupujejo v drugih republikah. Da je zanimanje kmetov, a tudi nekmetov za gojenje vrtnin v večjih količinah veliko, potrjuje tudi podatek, da je bilo letos interesentov za gojenje kumaric celo več, kot so v Belsadu zmogljivosti za predelavo te vrtnine. Nekaj težav imajo le v preskrbi z embalažo, in četudi doslej zaradi pomanjkanja embalaže ni bilo zastojev, so včasih krpali zaloge le iz dnea v dan.

Ker so v Belsadu skladiščili izdelke v nemogočih prostorih, so se odločili za gradnjo novega skladišča, prav na račun te investicije pa leta 1981 niso dvigali osebnih dohodkov v tolišni meri, kot jim je bilo dovoljeno. Tudi sicer so v tozdu zelo varčni, predvsem pa si prizadevajo, da bi čimbolj zmanjšali kalo proizvodnje, da bi bilo torej čim manj odpadka.

Poleg tega vsako leto pripravijo terminski koledar, s katerim uskladijo delovni čas tako, da delajo v času glavne sezone od 15. julija do konca oktobra tudi vse sobote, nedelje in praznike, 60–im redno zaposlenim pa se takrat pridruži 100 do 150 sezonskih delavcev.

Zadnja leta se v Belsadu vključujejo tudi v izvoz, čeprav so doslej izvažali le v manjših količinah. Sicer pa tudi niso veliki potrošniki deviz, saj jih potrebujejo le kot soudeležbo pri nakupu pločevinaste in steklene embalaže. Ne glede na to nameravajo v prihodnje povečati izvoz na konvertibilno tržišče. Pogovori s tujimi kupci, zlasti iz Zvezne republike Nemčije, že potekajo.

M. BEZEK

ŠE DOVOLJ PROSTIH DELOVNIH MEST — V semiški Iskri so v letošnjem letu na novo zaposlili 87 delavcev, delovno organizacijo pa jih je zapustilo 65, ki so našli delo v Tonosinem obratu v Adlešičih. Konec aprila je bilo tako v Industriji kondenzatorjev zaposlenih 1480 ljudi, do konca leta pa jih imajo namen zaposliti še 48. Predvidevajo, da se bo število zaposlenih močno povečalo ob koncu šolskega leta. To bo šolan kader, doslej pa so v letošnjem letu zaposlovali v glavnem le priučene proizvodne delavce. Med njimi je bilo veliko trgovcev in medicinskih sester, ki v svojem poklicu niso našli prostih delovnih mest.

Čiščenje le na papirju?

V občinskem odboru Rdečega križa ne vedo, da bi kje v občini izvedli očiščevalne akcije, ki naj bi postale vsakoletne — Tudi skrb za osebno in splošno higieno

Že pred letom dni je na črnomaljskem občinskem odboru Rdečega križa tekla beseda o razmerah v občini na področju osebne in splošne higiene ter varstva okolja. Ugotovili so, da na tem področju zaostajajo za družbenogospodarskim razvojem, standardom delovnih ljudi, kulturno ravnijo in izobraževanjem. Zato so si zastavili načrt za množično akcijo, ki naj bi postala vsakoletna in s katero bi poskrbeli za vsesplošno čistočo. V njej bi kot pobudnik sodeloval občinski odbor RK, k delu pa bi izvajalce pritegnile ter pripravile razprave občinske in krajevne konference SZDL.

Cela rešta nalog, kot so na primer: ureditev smetišča, sestava pregleda divjih smetišč, čiščenje struge in obrežja Lahinje in Dobličice, urejanje okolice javnih zgradb ter delovnih organizacij ter skrb za higieno v kuhinjah, jedilnicah in sanitarijah delovnih organizacij, pa so, vsaj tako kaže, letos ostale le na papirju. Kot so povedali v občinskem odboru RK, bi morali od krajevnih skupnosti, krajevnih organizacij RK, ozdov, osnovnih šol, zdravstvene službe, OO ZSMS, sindikalnih organizacij, komisije za varstvo okolja ter ribiškega in turističnega društva prejeti poročila o delu, ki so ga opravili v tem letu, ko bi moralo biti spomladansko čiščenje že za nami.

Toda zaenkrat ni še nikakršnih papirjev, odprto pa ostaja vprašanje: ali omenjena društva, organizacije in drugi svoje naloge niso opravili ali morda nimajo kaj delati, ali pa se jim zdi ob uspešno opravljenem delu še pisanje poročil le prevelika obremenitev? Še najbolj gotovo v večini primerov drži prva ugotovitev. Pa še to: občinski odbor RK si je zadal za nalogo, da ugotovi, kdo so tisti, ki najbolj onesnažujejo okolico, ter jim zagrozi s sankcijami. Kako pa bo te kršitelje odkril, če ji ne uspe spodbuditi k delu niti omenjenih izvajalcev? Mar bodo vedno na delu le onesnaževalci okolja?

B. M.

ČRNOMALJSKI DROBIR

DRUGI KRAJI, ISTI OBIČAJI — Pravijo, da včasih poštena veselica ni smela miniti brez dobrega pretepa. Če pretepa ni bilo, so veselico ponovili. Danes se uspešnost veselice meri bolj po tem, kako pošteno se človek zapije, seveda pa veseličarji tradicije niso opustili. Ta se je (verjetno z njimi vred ali njihovimi naslednjiki) preselila v črnomaljski disko. Predavanja obiskovalcev diska o rokoborskih aktivnostih, ki jih goje v tistem mračnem prostoru, so zadnje čase namreč dokaj obširna. In le še nasvet vsem tistim, ki nameravate v bodoče v črnomaljski disko: pred odhodom si podrobneje preberite Menartovo pesem Podeželski plakat. Da se boste vedeli primerno opremiti.

BELE NOŠE V BELEM MESTU — Jurjevanje, največja kulturna prireditev te vrste v črnomaljski občini, je tako rekoč že pred vrati. Organizatorji delajo s polno paro, prav pa bi bilo, da bi nekoliko pomigali tudi ostali meščani ter vsaj pred svojimi durmi počistili smeti. Naj bely noše zares sprejme tudi belo mesto. In ne nazadnje: mar niso ogledalo mesta prav ulice?

VESELICE SO TU — Oglasne deske, kostanji in drugi primerni rekviziti za obešanje plakatov ne samujejo več, saj so vsak teden znova polni novih plakatov, ki vabijo na gasilske, mladinske ali kakšne drugačne veselice. Organizatorji se zato posebno ob nedeljah popoldne preplašeno, a upajoče ozirajo v nebo, da jim dežne kaplje ne bi pregnale obiskovalcev. Toda nekaterih se zanesljivo drži smola tako kot gasilcev iz Stranske vasi, ki že nekaj let in tudi preteklo nedeljo niso imeli miru pred dežjem. Poznavalci pravijo, da lahko že vnaprej zanesljivo napovejo vreme: če le zagledajo plakate za stranskovaško veselico, bo gotovo deževalo.

Črnomaljski poročevalec

Namesto v Koto, kože v krvavice

Koto Koteks Tobus v Črnomlju odkupuje vedno manj svinjskih in govejih kož

Odkupna postaja Kota Koteks Tobusa iz Črnomlja že vrsto let odkupuje kože tako od zasebnikov, kot od bližnje klavnice Kmetijske zadruge. Zlasti v zadnjem času se je odkup občutno zmanjšal, kar je posledica manjšega staleža in zato tudi zakola goveje živine in prašičev.

„V poletnem času je promet še veliko manjši, saj odkupujemo kože le od klavnice, to pa je največ 90 kosov govejih ter okrog 200 svinjskih kož na mesec," je povedal odkupovelac kož Matija Šebalj ter ob tem pripomnil, da tako dobrih časov, kot so bili za odkupovalce pred nekaj leti, gotovo nikoli več ne bo. Tako so na primer pred petimi leti vsak mesec odkupili najmanj 140 govejih ter okrog 500 svinjskih kož.

„Nekoliko boljše je pozimi, v času kolin, ko se pri nas oglasijo tudi zasebniki. Največ prometa imamo decembra, tudi januarja, februarja pa že pojenja. A tudi zasebniki prinašajo k nam vedno manj kož. Eden od glavnih

Matija Šebalj

vzrokov je gotovo prenizka odkupna cena, ki znaša 52 dinarjev za kilogram svežé svinjske kože," je potožil Šebalj. Če pri tem upoštevamo, da tehta koža 150–kilogramskega prašiča 7 do 8 kilogramov, je jasno, da so stroški kmeta iz oddaljene vasi za prevoz v Črnomelj in porabljeni čas večji kot zaslužek od prodane kože.

Da so v črnomaljski občini pred leti odkupili več kož, predvsem od zasebnikov, je bila gotovo tudi zasluga številnih odkupnih postaj po vsej občini. „Morda bi res dobili več kož, če bi znova začele obratovati odkupne postaje po nekaterih vaseh, ki smo jih ukinili, ne vemo pa, če bi se to izplačalo. Opažamo namreč, da prav zaradi nizkih odkupnih cen kmetje kože raje zmeljejo v krvavice, kot pa da bi jih prinesli v Koteks Tobus," je prepričan Matija Šebalj.

B. M.

DELA PRI STAREM PILDU — Novomeško Cestno podjetje nadaljuje že lani jeseni začeta dela za ureditev metliških križišč pri starem Pildu in pri samopostrežbi. Investitor je republiška skupnost za ceste, dela pa bodo končana do začetka julija.

OBRTNIKI NA GORJANCIH

V počastitev dneva mladosti sta obrtni združenji iz Metlike in Novega mesta pred kratkim organizirali tradicionalni gorjanski pohod. Letos so se člani združenj že četrtič podali na pot po Gorjancih, pot pa je okoli 80 udeležencev vodila od Magovcev do Jugorja. Ustavili so se na Popovičih, kjer so pripravili miting s kulturnim programom.

ČEBELARSKI IZLET

V soboto sta metliško in semiško čebelarsko društvo pripravila izlet. Najprej so si v Ljubljani ogledali Medex, nato vzrejni center za čebele pri zvezi čebelarskih društev Slovenije. V Radovljici so si ogledali čebelarski muzej, v Vrbi so obiskali Prešernovo rojstno hišo, v Begunjah pa zloglasni zapor. Pred vrnitvijo domov so se ustavili še pri znanem gorenjskem čebelarju Rakovcu v Bašlju.

Kadrovanje ni brez šibkih točk

S seje občinskega komiteja ZK: Kako dobro kadrovati, če imajo vodilni v tozdih precej večje osebne dohodke kot najodgovornejši ljudje v občini? — Neurejena kadrovska evidenca

Na naslednji seji občinskea komiteja zveze komunistov v Metliki bodo osrednjo pozornost posvetili kadrovski politiki v občini in nalogam komunistov na tem področju. V pripravah na obravnavo teh vprašanj so komunisti v občini predelali gradivo za 7. sejo CK ZKS, ki je bila sredi maja, in zaključke s te seje.

Dosedanje razprave o teh vprašanjih v občini kažejo, da gradiva za sejo komiteja ni dobro pripraviti preveč na široko, saj se kaj lahko zgodi, da bi tako razprava izgubila svojo ost in bi razvodenela, marveč se je bolje omejiti na bistvena in najbolj pereča vprašanja s področja kadrovske politike v občini, ki so bila na teh razpravah tudi v ospredju zanimanja.

Pri vprašanju delovanja delegatskega sistema naj bi se komunisti zavzemali za dosledno spoštovanje reelekcij, rotacij in trajanja mandatov, saj v metliški občini ni razlogov za kakršnokoli odstopanje od teh načel. Ker so sedaj delegatske skupščine marsikdaj le potrjevalke že sprejetih odločitev (zakoni, razne omejitve, „višja sila" itd.), to slabo vpliva tudi na kadrovanje za delegacije in posledica tega, da ljudje vidijo, da je njihova pravica odločanja omejena, so tudi nesklepčne seje.

V občini imajo zaradi neustreznega nagrajevanja težave pri kadrovanju vodilnih kadrov, zlasti ko gre za prevzemanje družbenopolitičnih funkcij. Sprašujejo se, kako kvalitetno kadrovati, če imajo vodilni v tozdih precej večje osebne dohodke kot najodgovornejši ljudje v občini.

Štipendijska politika je marsikdaj preveč socialno usmerjena, menijo v metliški občini, in bi morala biti bolj sestavni del kadrovske politike. Zlasti je treba več skrbi posvečati kadrovanju za pedagoške poklice, o učno–vzgojnih programih pa menijo, da je skrb za vzgojni del zapostavljena. V šolah bi morale osnovne organizacije ZK bolj skrbeti za akcijsko usposobljenost komunistov in idejno naravnanost vseh pedagoških delavcev.

V občini še vedno ni urejena kadrovska evidenca, čeprav to zahtevajo določila družbenega dogovora o kadrovski politiki. O uresničevanju tega dogovora naj bi na eni prihodnjih sej razpravljali tudi na seji zborov občinske skupščine, da bi končno v občini uresničili vsaj najpomembnejša določila tega dogovora, med katerimi je gotovo v ospredju tisto o kadrovski evidenci.

A. B.

Po delo vedno dlje od doma

Metliška Obrtna zadruga šteje že 950 članov — Lani za 360 milijonov dinarjev prometa, letos v petih mesecih že za 200 milijonov

Kljub težavam in zmanjševanju naložb ter s tem pojemajoče gradnje je poslovanje metliške Obrtne zadruge v prvih petih mesecih letošnjega leta boljše kot v enakem lanskem obdobju. „Vsi glavni kazalci so še enkrat boljši kot lani," pravi direktor zadruge Otmar Šturm. „Res ni več toliko dela kot v prejšnjih časih, zato ga je treba iskati vedno dlje od doma."

Tako danes Obrtna zadruga Metlika dela že v Slavoniji, Srbiji, v Dalmaciji do Splita, prevzeli so celo že dela v Črni gori. „Prevzemamo vsa dela v zvezi s prevozništvom in gradbeno mehanizacijo. Seveda pa danes vsak investitor gleda, da dobi čim cenejšega izvajalca, in tako je konkurenca na tem področju velika. Največ del dobimo na licitacijah, v štiriletnem obstoju pa smo si pridobili tudi ugled in dobro ime, tako da se marsikateri investitor obrne naravnost na nas."

Danes šteje metliška zadruga že 950 članov, od tega jih je letos preko zadruge delalo že več kot 400. Medtem ko je zadruga lani do konca maja imela za 60 milijonov dinarjev prometa, znaša ta v letošnjih petih mesecih precej več, okoli 200 milijonov dinarjev. „To govori, da je dela kljub vsemu še vedno dovolj, le poiskati ga je treba," pravi Šturm. Metliška Obrtna zadruga, ena največjih slovenskih avtoprevozniških zadrug sploh, združuje člane iz Bele krajine, novomeške, krške, sevniške in trebanjske občine, nekaj imajo tudi članov iz kočevskega konca in sosednjih hrvaških krajev. V zadrugi je zaposlenih 22 ljudi, lanski povprečni osebni dohodek pa je znašal 27.717 dinarjev in ga letos niso povečevali.

„Ker je naše delo marsikdaj precej odvisno od oskrbe z gorivom, namerava zadruga nabaviti svojo cisterno za okoli 11.000 litrov goriva," je povedal Šturm.

A. B.

Sodelovanje pobratenih

Srečanje predstavnikov občin Metlika in Ozalj

Prejšnjo sredo so se v Metliki sestali predstavniki pobratenih občin Metlika in Ozalj. To je bilo prvo srečanje po pobratenju za lanski praznik metliške občine, na njem pa je tekla beseda o nadaljnjem še tesnejšem sodelovanju teh sosednjih občin. Poudarili so, naj se to pobratenje kaže predvsem v sodelovanju delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, društev in družbenih organizacij.

Za nadaljnjo razširitev tega sodelovanja je veliko možnosti: v Žakanju je tozd Beti, tesneje naj bi sodelovale kmetijske zadruge iz Metlike, Ozlja in Jurovskega broda, na področju turizma je še veliko možnosti, prav tako na področju komunalne dejavnosti, zlasti pri oskrbi z vodo. Obe občini pa sodelujeta tudi v okviru spominskega območja Gorjanci–Žumberak.

SPREHOD PO METLIKI

PISEC TEH VRSTIC dobi od časa do časa kakšno nepodpisano pismo, v katerem se najdejo tudi besede, kakršnih zaradi „furmanskega" priokusa Dolenjski list ne bi prenesel. No, zadnje pisemce je bilo še kar prijazno. Neznani krajan me prosi, naj se zavzamem za postavitev klopi na metliški avtobusni postaji. Bolje rečeno: na prostoru, ki je namenjen ustavljanjem in odhodom avtobusov, kajti splošno je znano, da Metlika nima avtobusne postaje, kruta resnica pa je tudi to, da je v doglednem času ne bo imela. Torej: odgovorneži, postavite klopi na improvizirani avtobusni postaji v Metliki, da se potnikom ne bodo pojavljale krčne žile in da ne bodo telebali od utrujenosti v nezavest! Zdaj, ko sem opozoril na pomanjkljivost, spim kot top. Bolje: spim kot tisti, ki so v preteklosti obljubljali urediti te zadevščine.

MALOKDO VE, DA IMA METLIKA PLANINSKO DRUŠTVO, ki je že izvedlo nekaj akcij. Dvanajst njegovih članov je bilo brez metel na Kleku, pri bifeju so postavili tablo za sporočila, pripravljajo predavanja o plezanju na Himalajo in se trudijo, da bi se članstvo povečalo od števila 42 na več. Predsednik metliškega Planinskega društva je Stanko Brodarič, bivši poklicni sekretar občinske konference ZSMS. Kogar mika gledati ta svet s planin, naj se včlani.

ZADNJE ČASE SE PO METLIKI največ blebeta o gostilni Pri grozdu, kjer je poskrbel lastnik za svojstveno senzacijo. Angažiral je namreč ansambel in pevko, ki izvablja iz gostov poželjive vzdihe in papirnate dinarčke, takšne, ki jih je moč nalepiti na čelo. Tako imenovane pjevalke so vsak dan, in kar je najzanimivejše – gostov ne manjka. Gostilna Pri grozdu je postala metliška božja pot, gostišče Veselica pa prazna cerkev. Nekdaj popularno gostišče skorajda nima gostov in nikomur ne pada v možgane, da bi privlekel na griček nad Metliko vsaj kakšno striptizeto. Obiskovalci bi se tepli za stole, organizator slačipunc pa bi nekaj prispeval h kulturnemu razcvetu mesteca.

SKOZI METLIKO SE ŽE VLEČEJO kolone avtomobilov, ki potujejo skupaj s svojimi vozniki na morje, kjer je vse slano, še posebno cene. Nekaj drobtinic od te kolone poberejo gostinci, a vse premalo. Redki so tujci, ki se ustavijo, pa še oddiha željni so razočarani. Če ima lokal cigarete, nima vžigalic, če ima drugo, nima prvega, če ima oboje, ni natakarja, ki bi jih postregel. Hudičevo se bomo morali še učiti, če bomo hoteli kaj iztržiti. Zrak, voda, bele brez in Kolpa so premalo za razcvet turizma v deželici, ki ima vse možnosti za to, le sposobnih turističnih delavcev manjka pa trdnega prepričanja, da je turizem res gospodarska veja in ne morda avanturizem.

metliški tednik

KONČNO MOST – Med novejšimi uspehi KS Osilnica je tudi izgradnja mostu preko Čabranke, ki povezuje Osilnico s KS Gerovo na Hrvaškem. (Foto: J. Primc)

RIBIČI DELALI DVA DNI – Člani kočevske ribiške družine so imeli minuli petek delovno akcijo na Rinži, v soboto pa na rudnem jezeru. Oba dneva so pobirali iz vode nesnago in predmete, ki so jih krajani metali v vodo, ter bregove obeh voda. V soboto so nadaljevali z urejanjem ribiškega doma, ki so ga postavili ob rudniškem jezeru. (Foto: Primc)

S skupnimi močmi zmoremo vse

Osilničani so se ob krajevnem prazniku spomnili uspehov zadnjih desetih let – Pet bronastih značk SZDL – Priznanja večkratnim krvodajalcem – Deset let obrata Tekstilane

21. maja 1942 so partizani prvič napadli Osilnico in v spomin na ta dogodek slavi krajevna skupnost Osilnica vsako leto svoj praznik. Ob letošnjem prazniku je predsednik izvršnega sveta krajevne skupnosti Osilnica Emil Erent spomnil predvsem na uspehe v zadnjih desetih letih:

„Pred desetimi leti smo upočasnili odseljevanje iz naših krajev. Takrat smo dobili obrat Tekstilane, kjer je v začetku delalo 10 žensk, danes pa jih petkrat toliko.

Začela so se leta uspešnega dela. Zgradili smo zdravstveno postajo. Uredili smo ceste in poti, tako da vsak občan lahko pride do svoje hiše z avtom. Posodobili smo cesto Papež–Žurge, naše naslednje naloge pa so, da tudi preostale ceste asfaltiramo. Velik uspeh je izgradnja vodovodov po vsej krajevni skupnosti. Novi televizijski pretvornik nam je omogočil, da lahko gledamo slovenski televizijski program. V prenovljeni stavbi osnovne šole smo poleg šolskih prostorov uredili trgovino, stanovanja, dvorano, skladišča in krajevni urad, v prizidku pa še pošto z avtomatsko telefonsko centralo.

Dobili smo tudi obrat LIV, kjer delajo moški. Začeli smo lepše živeti. Nastajajo mlade družine. Občani grade nove hiše in prenavljajo stare. Krajevna skupnost je vedno lepša.

Uredili smo hudourniške vode, ki so nam prej delale veliko škodo. Zgradili smo most, ki nas povezuje s sosednjo krajevno skupnostjo Gerovo na Hrvaškem. Stoje že novi transformatorji, na Belici pa se gradi manjša hidrocentrala.

Uspehov je še več. Za vse so zaslužni predvsem marljivi krajani, posamezniki, pripadniki JLA pa tudi delovne organizacije, ki so nam pomagale. Veliko smo dosegli v sodelovanju z občani sosednje Hrvaške.

Vsi ti uspehi dokazujejo, da pravzaprav ni naloge, ki je s skupnimi močmi ne bi mogli opraviti."

Svečanosti ob prazniku je prisostvovala tudi delegacija Tekstilane iz Kočevja, katere obrat v Osilnici slavi letos 10-letnico. Direktor Tekstilane Miro Hegler, ki je bil predsednik občinske skupščine Kočevje prav v letih, ko je začela KS Osilnica napredovati, je čestital krajanom za praznik.

V kulturnem programu so na proslavi nastopili domači pionirji in mladinci. Izvedli so recital, ki so ga naštudirali pod vodstvom učiteljice Ane Štimec. Po proslavi je bil kviz „Tito, revolucija, mir", na katerem so se pomerile ekipe mladih iz krajevnih organizacij odborov Podvrh, Bosljiva Loka in Osilnica.

J. PRIMC

Še malo o preoblikovanju

Prave razprave o preoblikovanju KS Kočevje–mesto še ni, čeprav je material zanjo že dolgo pripravljen

Na prvi seji nove skupščine krajevne skupnosti Kočevje–mesto, ki je bila 23. maja, so izvolili za svojega predsednika Jožeta Berlana, za podpredsednika pa Ivana Kluna starejšega.

Izvolili so tudi 15-članski izvršni svet, za njegovega predsednika Mihaela Petroviča, za podpredsednika pa Hermana Bunderla.

Za osrednjo točko dnevnega reda je bila predvidena razprava o gradivu „Preoblikovanje KS Kočevje–mesto", ki je bil že prej dan v obravnavo tudi delovnim ljudem v združenem delu, v kratkem pa bodo o njem razpravljali še na sestankih občanov v mestu. Iz združenega dela k gradivu ni bilo pripomb, razen iz dveh tozdov Itasa, kjer so se delavci enega tozda izrekli za preoblikovanje KS, v drugem tozdu pa so bili proti temu.

O tem pomembnem gradivu na seji skupščine KS dejansko ni bilo splošne razprave. Značilnost predloga o preoblikovanju KS Kočevje (o čemer smo obširneje poročali že v prejšnji številki) je, naj bi bilo mesto organizirano tako, da bi občani odločali pri vseh odločitvah, ki zadevajo nje in mesto.

Zelo živahna pa je bila razprava pod točko „razno", v kateri so delegati opozarjali na življenjske probleme, ki težе občane (zakaj ni ob nedeljah avtobusne zveze z Novim mestom, zakaj nekatera območja mesta še nimajo hišnih številk, zakaj je slaba udeležba na zborih občanov, zakaj je slabo gospodarjenje s stanovanjskimi hišami itd.). Razen tega so prišle pod to točko na dnevni red nekatere druge zadeve, ki gotovo ne sodijo pod to točko in zaslužijo podrobnejšo obdelavo in široko pripravo in javno razpravo, kot je na primer imenovanje komisij, ki bodo delovale v sklopu izvršnega sveta KS oz. skupščine KS.

J. P.

Najslabši v naši regiji

Kljub težavam se ne smemo predati malodušju, ampak moramo iskati rešitve in prizadevno delati – Spet o prekoračiteljih

Štirje (DSSS LIK in Zidar ter osnovni šoli Kočevje in Vas–Fara) so lani izplačali za osebne dohodke občutno več, kot bi lahko. Tako so ugotovili tudi na zadnji seji zbora združenega dela občinske skupščine Kočevje minuli teden.

Nadaljnja ugotovitev je bila, da so vsi ti štirje prekoračitelji iz negospodarstva, medtem ko se je gospodarstvo držalo dogovora o razporejanju dohodka za lani. Delegati so sklenili, da morajo vsi štirje prekoračitelji (se pravi njihovi samoupravni organi) ponovno razpravljati o pobudi občinskega izvršnega sveta, ki v načelu pravi, da je treba preveč izplačane osebne dohodke vrniti. O morebitnih novih „opravičilih" prekoračiteljev bo nato razpravljal izvršni svet in zbori občinske skupščine na prihodnji seji, ko bo sprejeta tudi dokončna odločitev o tem, kdo in koliko mora preveč izplačanega vrniti, oz. poračunati.

Ko so razpravljali o rezultatih gospodarjenja lani in v prvih treh mesecih letos, je predsednik izvršnega sveta Stane Letonja poudaril: „Z rezultati gospodarjenja nikakor ne moremo biti zadovoljni niti v letu 1982 niti v prvih treh mesecih letos." Podobno je menilo tudi predsedstvo občinske konference SZDL v svojih pismenih pripombah k točkam dnevnega reda sej zborov občinske skupščine, saj je ugotovilo, da „so rezultati oz. podatki o gospodarjenju zaskrbljujoči."

Predsednik Letonja je nadalje poudaril, da so v kočevski občini doseženi najslabši rezultati gospodarjenja v ljubljanski regiji. V nekaterih OZD je zato opaziti pesimizem in obupanost. Kljub težavam pa se ne smemo predati paniki ali malodušju, ampak moramo prizadevno delati in iskati rešitve iz težav. Možnosti proizvodnje (zaradi pomanjkanja in dražitve surovin ter prodaje izdelkov) se hitro menjajo, zato bodo uspešne le tiste delovne organizacije, ki ne bodo čakale le na boljše čase, ki naj bi prišli sami od sebe, ampak bodo hitro same ukrepale. Če ne bodo uspešne, naj zaprosijo za pomoč občinske in republiške organe. Žal pa je bila o vsem tem zelo šibka razprava delegatov, iz česar lahko sklepamo, da se marsikje še ne zavedajo resnosti položaja in da zato težav še ne bo kmalu konec.

J. PRIMC

Drobne iz Kočevja

PRVI KAČJI PIK – Nekateri trdijo, da bo letos veliko gob, jagod, malin in drugih gozdnih sadežev. Ugotovimo pa lahko, da so se mavrahi slabo odrezali, saj so našli gobarji le tu in tam kakšnega. Na komaj pognalih listih krompirja so že našli prve koloradske hrošče in ličinke. Komaj deset let starega fantiča pa je v kočevskih gozdovih že pičil modras. Ta fant iz Kočevja je bil tudi prvi, ki so ga letos sprejeli na zdravljenje v ljubljanskem Kliničnem centru zaradi kačjega pika. Tako se je leto bolj slabo začelo, upamo pa, da se bo bolje nadaljevalo.

SOLZE OB SLOVESU – Mladi udeleženci nedavnega zbora pionirjev iz vse Jugoslavije so bili v Kočevju zelo zadovoljni. Kočevski pionirji so gostili na svojih domovih od četrtka do sobote pionirje iz vse Jugoslavije. Jezik ni bil ovira za sporazumevanje. V teh dneh so se mladi gostitelji in gostje tako navezali drug na drugega, da ob slovesu ni manjkalo niti solza. Tudi tako se utrjuje bratstvo med našimi narodi.

TEČAJ ZA LOVCE – Pripravljalni tečaj za bodoče lovce je bil pred kratkim v domu telesne kulture v Kočevju. Kandidati bodo morali opravljati lovske izpite in bodo šele potem imeli vse lovske pravice. Tečaj je organizirala Lovska zveza Kočevje.

JUBILEJ DRUŠTVA – Pred 95 leti, se pravi še za časa Avstro–Ogrske, je bila ustanovljena v Ljubljani Zveza slovenskih učiteljskih društev, v katero se je takoj po ustanovitvi leta 1897 vključilo Slovensko učiteljsko društvo za takratni kočevski okraj, ki je zajemal tudi Ribnico. Ta društva so bila pomembna za razvoj slovenskega šolstva.

– Kaj praviš na to, da ura na kočevski cerkvi že dolgo dolgo stoji?

– Tako je vsaj dvakrat na dan točna.

KOČEVSKE NOVICE

Pravega človeka na pravo mesto

Za to naj skrbe kadrovske službe v delovnih organizacijah, ki pa jih je treba izpopolniti – Kolegijski organi ponekod zavirajo samoupravo – Sindikat ima vedno več veljave

Na nedavni letni konferenci občinskega sveta Zveze sindikatov Ribnica so izvolili za novega sekretarja Dušana Ovna, dosedanji sekretar Karel Oražem bo ostal do bližnje upokojitve strokovni sodelavec tega organa.

Za konferenco je bilo pripravljeno zelo dobro in stvarno poročilo, ki je tudi kritično ocenilo posamezna področja dela občinskega sveta ZS in njegovih organov v zadnjem letu dni. Obsegalo je kar 27 strani. Zaradi pomanjkanja prostora bomo osvetlili le nekatera področja, ki jim je bil dan poseben poudarek tudi v razpravi.

Za doseganje še boljših gospodarskih rezultatov je potrebno, da pridejo pravi ljudje na prava mesta. V delovnih organizacijah naj bi za to skrbele kadrovske službe, v katerih pa morajo delati šolani, razgledani, se pravi strokovno usposobljeni in družbi predani delavci.

Večjo skrb je treba posvetiti zaposlovanju mladih strokovnjakov. Zaposliti jih je treba na delovnem mestu, za katero so usposobljeni, kjer bodo lahko svoje znanje najbolje uporabili in tako najbolj koristili družbi. Seveda pa je treba vse, ki bodo dobro opravljali svoje naloge, tudi dobro nagraditi.

Delavske kontrole ne opravljajo nalog, ki bi jih morale. Člani se boje zamere in povračilnih ukrepov.

Razvoj samoupravljanja ponekod zavira preveč razbohotena vloga kolegijev, ki odločajo že skoraj o vsem in tako odrinjajo samoupravne organe na stranski tir. To se ne dogaja povsod, čutiti pa je, da vloga kolegijev narašča.

Pogoji gospodarjenja so vedno težji. To mora vedeti in spoznati vsak. V vsakem delovnem človeku pa mora tudi prevladati prepričanje, da je rešitev iz težav le v boljšem in odgovornejšem delu. Truditi se je treba tudi za večji izvoz, predvsem na konvertibilni trg.

Med odbori dejavnosti se s svojim delom še posebno odlikuje odbor za predelavo kovin. Pred kratkim je organiziral tekmovanje kovinarjev, ki se ga je udeležilo nad 40 delavcev, sodeluje pa tudi v akciji za združevanje kovinske industrije v občini.

Ugotovili so tudi, da je sindikalna organizacija v občini in med delavci vedno bolj pomembna in ugledna. Še pred leti se je ukvarjala predvsem z ozimnico, zdaj pa rešuje vse zadeve, ki so pomembne za zaposlene, še posebno pa skrbi, da so delavci pravočasno obveščeni o vseh dogajanjih v svojih delovnih organizacijah in v občini. Večina delavcev se zato zaveda resnosti časa, v katerem živimo. To pa ima za posledico, kot sodi sindikat, da je politični položaj v delovnih organizacijah v ribniški občini normalen, za kar ima zasluge tudi sindikat.

J. PRIMC

ZBOR BRIGADIRJEV

V Ribnici je bil pred kratkim zbor brigadirjev, ki bodo z mladinsko delovno brigado „Fran Levstik" sodelovali na zvezni mladinski delovni akciji „Kozjansko 83". Brigada bo štela 40 brigadirjev, doslej pa se jih je zanjo prijavilo že prek 50. Na Kozjanskem bodo delali od 3. do 29. julija. V občini letos ne bo večjih mladinskih delovnih akcij, če ne štejemo enodnevnih.

Godba na morju

Zgledno sodelovanje Ribničanov in Izolčanov

Godba na pihala iz Ribnice je sodelovala na svečanosti ob otvoritvi letošnje turistične sezone, ki je bila 21. maja v Izoli. Ribničanje so nastopili skupaj z izolsko godbo in maržoretkami iz Logatca. Parado, ki je bila na izolskem trgu, si je ogledalo veliko turistov.

Izolska in ribniška godba že nad leto dni gojita prijateljske stike, ki naj bi predvidoma pripeljali do pobratenja. Izolski godbeniki so se predstavili Ribničanom in gostom na zadnjem ribniškem semnju suhe robe in lončarstva, ki je bil septembra lani.

Ribniška godba na pihala šteje 20 do 25 članov – število se spreminja – med njimi pa so v glavnem študentje. Vodi jo Bojan Oražem, učitelj glasbe, ki je doma v Ribnici, in poučuje glasbo na ljubljanskih srednjih šolah.

Majska slavja

167 novih mladincev – Praznik Sodražice

Dan mladosti so svečano proslaviti v vsej ribniški občini. Posebno praznično je bilo v vseh osnovnih šolah, kjer so učenci pripravili kulturne programe in gledali filme.

Za mnoge je bil dan mladosti pomemben dan, saj so bili sprejeti v mladinsko organizacijo. Na svečanosti v domu JLA v Ribnici je bilo sprejetih v mladinsko organizacijo 167 pionirjev iz vse občine. Ob tej priložnosti so jim podelili mladinske značke in knjižice „Tito in mladi". Na svečanosti v domu JLA se je številnemu občinstvu predstavil tudi KUD Jakob Gallus.

Najbolj svečano pa je bilo v Sodražici, kjer so hkrati z dnevom mladosti slavili svoj krajevni praznik, ki ga praznujejo vsako leto 25. maja. V domu TVD Partizan je bila ob tej priložnosti svečanost, na kateri je govoril predsednik krajevne konference SZDL Dušan Urh. Podelili so tudi letošnja bronasta priznanja SZDL, prejeli so jih: Ivo Smisl iz Sodražice, Franc Debevc iz Zapotoka, Marija Pajk iz Sodražice, Mirko Cvar iz Jelovca in Milan Pirc iz Sodražice. V kulturnem programu so nastopili šolarji, tamburaši in pevski zbor.

Ob prazniku Sodražice je bilo več športnih tekmovanj in drugih prireditev. Med njimi naj omenimo le tekmovanje najboljših slovenskih pionirk v namiznem tenisu.

M. GLAVONJIČ

Posodobiti cesto

Že čistijo traso, kjer bodo izravnali ovinke

Pripravljalna dela za posodobitev ceste od Loškega potoka do Sodražice so se začela. Več ovinkov bo izravnanih. Krajani–lastniki zemljišč so brezplačno odstopili zemljišča, ki bodo potrebna za cesto. Sami so tudi posekali drevje in počistili zemljišče na tistih odsekih, kjer bodo izravnali ovinke. Tam, kjer so zemljišča družbena, je dela opravilo GG–tozd Jelenov žleb.

Dela pri posodobitvi ceste bodo razpisana z javno licitacijo. Cesto bodo začeli asfaltirati iz smeri Loškega potoka. Med izvajanjem del cesta predvidoma ne bo zaprta; če pa bo, bo obvoz preko Boncarja. Ni tudi še znano, če bo cesta letos posodobljena do Pirkerjevega komolca ali celo do Vagovke. Še pred začetkom del je treba prestaviti okoli 2 km telefonske linije. Ta dela bo opravil Tegrad Ljubljana.

Cesta Sodražica–Loški potok je sicer republiška, vendar bo krajevna skupnost Loški potok njeno posodobitev sofinancirala. Za ta dela bo prispevala tretjino sredstev samoprispevka, ki ostajajo krajevni skupnosti, se pravi 0,5 odst. od 1,5 odst.

„SLIKAJTE NAS, STRIC ... in napišite, da bi tudi mi radi šli v počitniško kolonijo na morje," so nam zaupali svojo željo tile mladi Romčki, ki smo jih srečali na eni izmed ribniških ulic. (Foto: J. Primc)

GRADIJO NOV BLOK – Na Prijateljevem trgu v Ribnici so pred kratkim začeli graditi nov stanovanjski blok. V njem bodo v glavnem garsonjere ter eno– in dvosobna stanovanja. Dela izvaja Zidar Kočevje. Poleti se bo začela gradnja še enega takega bloka. (Foto: M. Glavonjić)

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

REŠITVE NI IN NI – Lovska družina Velike Poljane ni zadovoljna, ker že 14 let ni rešena njihova zahteva, da bi pravilneje in pravičneje uredili mejo z Lovsko družino Ribnica. Tudi na zadnjo pismeno zahtevo že tri mesece niso dobili odgovora.

POSKRBETI ZA KULTURNEJŠI PREVOZ – Prevoz z avtobusi na progi Ribnica–Ljubljana mora biti kulturnejši, kar naj velja za vse potnike. Zdaj je gneča, posebno ob konicah, in takrat ostaja na postaji veliko potnikov, ki morajo nato čakati naslednji avtobus. Tudi odnos nekaterih sprevodnikov do potnikov je nevljuden in celo nesramen. Dogaja se, da sprevodnik rezervira sedeže za svoje prijatelje tako, da po njih razmesti razne svoje predmete. Ko se hočejo starejši potniki vsesti, prihaja do prepirov s sprevodnikom. Kasneje se izkaže, da so sedeži rezervirani za potnike in potnice, stare 17 do 20 let, starejši potniki, tudi upokojenci, pa morajo stati.

POTOČANI PRIDNO DELAJO – V vaseh Travnik in Retje v Loškem potoku krajani urejajo svoje vasi s prostovoljnim delom. V Travniku delajo vse sobote in nedelje, že odkar je skopnel sneg. Posodabljajo tudi vaško pota.

GOSTILNA SPET ODPRTA – V Žimaricah pri Sodražici je pred kratkim odprl zasebno gostilno Brane Kotur, ki je bil prej natakar tudi v Ribnici.

IZLET V NEZNANO – Avtomoto društvo Ribnica organizira 11. junija izlet z avtobusom v neznano. Člani AMD imajo pri ceni izleta popust in plačajo le 600 din. Prijave sprejemajo še do 8. junija.

– Po čem sklepaš, da bo bratstvo med ribniško in izolsko godbo pognalo globoke korenine?

– Ker ga dobro zalivajo.

REŠETO

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 2. junija – Evgenij
Petek, 3. junija – Karel
Sobota, 4. junija – Frančišek
Nedelja, 4. junija – Bonifacij
Ponedeljek, 6. junija – Zdenka
Torek, 7. junija – Robert
Sreda, 8. junija – Medard
Četrtek, 9. junija – Primož

LUNINE MENE
3. junija ob 22.07 – zadnji krajec

KINO

BREŽICE: 3. in 4. 6. ameriški film Keri. 3. 6. italijanski film Gostilna za izgubljene. 4. 6. ameriški film Nora vojna bratov Marx. 5. in 6. 6. ameriški film Je pilot v letalu? 7. in 9. 6. jugoslovanski film Lov v kalnem.

KOSTANJEVICA: 1. 6. angleški film Španska muha. 4. 6. ameriški film Grški ladjar. 5. 6. ameriški film Čuvaj divjine. 8. 6. ameriški film Veliki izziv.

SEVNICA: 2. 6. švedski film Moških ni mogoče posiliti. 3. in 4. 6. ameriški film Bitka med zvezdami. 5. in 6. angleški film Moč 10 Navarone. 8. in 9. 6. japonski film Dokaz.

NOVO MESTO – KINO JLA: Od 3. do 5. 6. ameriški film Pirati avtomobilske ceste. Od 6. do 8. 6. finski film Moški se ne dajo posiliti.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

TAKOJ ZAPOSLIM samostojnega avtokleparja. OD po dogovoru. Avtokleparstvo Franc KOŽAR, Pristava ob Krki 15, Podbočje.

NEGOVALKO–SPREMLJEVALKO, starost do 40 let, zaposlitev. Otrok ni ovira, samsko stanovanje zagotovljeno, oddaljenost od Novega mesta ni pomembna. Po dogovoru del hiše v last. Pavla Novak, telefon 22–415.

ZAPOSLIM mlado dekle za varstvo dveh otrok in pomoč v gospodinjstvu. Osebni dohodek zelo dober. Janez Pleško, Rožna dolina c. IV/36, 61000 Ljubljana, telefon (061) 263–052.

SLUŽBO IŠČE

NK DELAVEC išče honorarno zaposlitev v Krškem. Naslov v upravi lista (2293/83).

STANOVANJA

ZAMENJAM enosobno stanovanje v Novem mestu v novejšem bloku s centralno kurjavo za dvosobno, tudi s centralno. Naslov v upravi lista (2298/83).

MAMICA z 9-letnim sinom išče sobo (možnost kuhanja) v Črnomlju ali okolici. Dober prevoz do Črnomlja in okolice. Ivanušič, Galanterija IMV Črnomelj.

OPREMLJENO STANOVANJE v Novem mestu (53 m2) prodam. Ponudbe pošljite na oglasni oddelek Dolenjskega lista, Jenkova 1, Novo mesto pod šifro: GOTOVINA.

NOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE, centralno ogrevano, v Ljubljani, Petrovičeva 23, takoj vseljivo, zamenjam z enakim v Novem mestu, lahko tudi v privatni hiši, vendar z ločenim vhodom. Informacije na telefon 71–794, od 7. do 1. ure.

SOBO, opremljeno, v Novem mestu išče samski moški. Anton Fabjan, Prevole 5, Hinje.

SOBO išče samsko dekle. Telefon 21–282.

IŠČEM opremljeno sobo. Zoran Rajčič, zobotehnik, tel. 22–124/346.

Motorna vozila

PRODAM Golfa diesel l. 1979. Mali Slatnik 38, Novo mesto, tel. 24–573.

PRODAM GOLFJ, letnik 1976. Inf. na tel. (061) 781–052.

PRODAM NSU PRINZ 1000 po delih (brez motorja) in 900 kom. strešne opeke (rdeče in rjave) NOVOTEKS – STREŠNIK. Jože Mikec, Koštialova 10, Novo mesto (tel. 22–064).

FIČKA prodam po ugodni ceni Naslov v upravi lista 2300/83.

126 P, letnik 1977, prodam za 8 M. Ogled možen vsak dan. Saje, Gubčeva 10, Trebnje.

PRODAM avto ZASTAVA 101, letnik 1978, prevoženih 54000 km. Telefon (068) 32–065.

SPAČKA, letnik 1975, prodam. Tomaž Rajk, Dol. Toplice 193.

R 4 GTL, letnik 1981, prodam. Telefon 25–381.

RENAULT 8 S, registriran, dobro ohranjen, ugodno prodam. Jože Tomažin, Raka 84 (Vinji vrh).

JAWO 350, letnik 1980, prodam. Slapšak, Telče 15, Tržišče.

ZASTAVO 101 L, letnik 1976, prodam. V Brezov log 5, Novo mesto, telefon 24–958.

126 P prodam. Anton Saje, Dol. Nemška vas 11, Trebnje.

Z 101, letnik 1976, prodam. Informacije na telefon 71–010 (interna 228).

R 4, letnik 1978, prodam. Telefon 22–344.

LADO 1500 SL, letnik 1976, prodam. Telefon 44–688 ali 23–387.

R 4, letnik 1975, prevoženih 35000 km, odlično ohranjen, prodam. Informacije na tel. 22–166 (popoldne) ali Mirko Rupnik, Mestne njive 9, Novo mesto.

ZASTAVO 101 L, letnik 1978, registrirano do maja 1984, ugodno prodam. Brane Faleskini, Vavta vas 87, Straža, telefon 84–587.

126 P, letnik 1980, prodam. Informacije dopoldne na telefon 21–913.

Z 101 C, maj 1980, prodam. Marjan Černe, Majde Šilc 4, Novo mesto.

126 P, letnik 1978, rdeče barve, prodam za 10 M. Maline 18, Semič.

ZASTAVO 750 LE, oktober 1981, prodam. Jože Kodrič, Brlog 1, Podbočje.

Z 750, ohranjeno, prodam. Informacije na telefon 22–436 ali 23–745 (do 19.. ure).

ZASTAVO 101 super, letnik 1978, prodam. Cena 14 M. Telefon 24–227.

FIAT 124, registriran, dobro ohranjen, ugodno prodam. Inforamcije na telefon 24–006 ali 24–487 (zvečer).

ZASTAVO 101, letnik 1979, ugodno prodam. Franc Kožar, Pristava ob Krki 15, Podbočje.

126 P, letnik 1980, v zelo dobrem stanju, prodam za 14 M. Vinko Šušterič, telefon 22–152.

PRODAM Zastavo 101 comfort, letnik 1981. Rustja Igor, Cesta herojev 34, Novo mesto.

ZASTAVO 1300, letnik 1969, prodam. Vesel, telefon 21–208.

Z 750, letnik 1975, prodam za 62.00 din. Telefon 21–034.

Z 101, letnik 1973, prodam za rezervne dele. Franko, Brusnice 54 a.

FIAT 850 sport coupe, nov koš, pragi, blatniki, na novo registriran, in ZASTAVO 101, letnik 1975, prav tako obnovljeno, prodam. Dušan Žbogar, Semič 1.

PRODAM poltovorni avto ZASTAVA 616 diesel. Ogled je možen vsak dan. Martin Radoš, Cerovec 3, Semič.

Z 101, letnik 1973 (školjka pred štirimi leti nova), prodam. Telefon 68–103, Milan Pinterič, Bizeljsko 178.

ŠKODO 110 L, letnik 1973, prodam. Alojz Berus, Cesta herojev 26, Novo mesto.

RENAULT TL 12, dobro ohranjen, registriran do aprila 1984, prodam. Tone Mavsar, Šegova 67, Novo mesto, telefon 23–847.

OPEL KADET D 1981 in ZASTAVO 126 P 1981 prodam. Informacije po telefonu 25–800, popoldne.

126 P, letnik 1980, prodam. Brumat. Vel. Bučna vas 39, Novo mesto.

Z 1300, letnik 1974, ugodno prodam. Smolenja vas 15, Novo mesto.

Z 750 LE, letnik 1983 prodam. Hudeje 8, Trebnje.

Z 750, letnik 1974, registrirano do maja 1984, prodam. Peric, Ragovska 1, Novo mesto, telefon 21–501.

GOLF diesel, letnik 1979, prodam. Jože Pavlin, Gotna vas 39 c, Novo mesto.

126 P, star dve leti, prodam. Informacije dopoldne na telefon 22–441, interna 235, Colarič, Dol 22, Podbočje.

TAMCKA, voznega z B–kategori prodam. Jože Bevec, Mej vrti 3, Novo mesto.

ZASTAVO 101, letnik 1977, cena 7 milijonov, in RENAULT 4 GTL, star tri mesece, prodam. Mirko Per, Zalog 20, Novo mesto.

126 P, letnik 1976, prodam za 7 M. Informacije po telefonu 23–529.

PRODAM DIANO, letnik 77. Matjaž Zupančič, tel. 21–050, int. 45, od 7. do 15. ure.

PRODAM grablje za BCS. Oklešč̌en, Praproče 7, Straža.

Kmetijski stroji

PRODAM traktorski obračalnik (nov). Seničar Praproče 10, Straža.

TRAKTOR URSUS C 335 prodam. Tone Pungerčar, Volčkova vas 16, Šentjernej.

PRODAM dobro ohranjen obračalnik za BCS. Ivan Ucman, Vel. Cerovec 8, Stopiče.

KOSILNICO Mini–padano v odličnem stanju prodam. Cena 4,5 M. Breg 22, Novo mesto.

PRODAM TRAKTOR URSUS s koso in tovorni avto MAN z nakladalno napravo, vse v voznem stanju. Zupet, Škocjan 13

PRODAM

PRODAM več rezervnih delov za RENAULT 4 LTS (oljni filter, zračni filter, platine marchal, zavorne gumice za zadnja kolesa in podobno, vse novo). Pokličite na telefon 23–606 (po 8. uri).

ZELO UGODNO prodam 30 m2 parketa, klasičnega (jesen), in novo zastekleno okno (140/140). Adolf Hlastan, Rudarska 3, Senovo.

PRODAM popolnoma nov plinsko-električni štedilnik Rade Končar. Informacije pri Mariji Polak, Kettejev drevored 44, Novo mesto, v popoldanskem času od 16. do 18. ure.

PRODAM mlado kravo, osemenjeno 8 mesecev. Alojz Zupančič, Regrča vas 22, Novo mesto.

KOBILO, brejo, prodam. Lešnjak, Gotna vas 83, Novo mesto.

PRODAM vlečno kljuko za prikolico za ZASTAVO 101. Vel. Bučna vas 48, Novo mesto, telefon 21–675.

UGODNO PRODAM nov gumijast čoln ŠPORT in motor TOMOS 4,5 S. Informacije na telefon 24–866.

PRODAM po ugodni ceni krožno žago za žaganje ostrešja. Naslov v upravi lista (2299/83).

NUJNO PRODAM JAWO 350, letnik 1980, enodelno omaro ter toaletno mizo. Telefon 24–104.

JUNCA, starega dve leti (600 kg), prodam. Lukšič, Dol. Straža 81, 68351 Straža.

PRODAM dobro ohranjeno dnevno sobo, kuhinjsko mizo in štiri stole. Branka Bešo, Nad mlini 24, Novo mesto.

PRODAM 300 l dobrega cvička in 100 kg jabolk jonatan. Telefon 24–723.

PRODAM novo navadno harmoniko (As–Fis–H). Peterle, Beli grič, Mokronog.

PRODAM vino „šmarnico". Telefon 25–318.

BARVNI TVORGLE HOHNER in ojačevalec za kitaro (Urogan–150 W) prodam. Peter Fink, Obrh 8, Dolenjske Toplice.

UGODNO PRODAM čoln gliser (3,5 m), motor CHRYLER (20 KS) in prikolico. Cena 95.000 din. Informacije na telefon (068) 81–996, v večernih urah.

UGODNO PRODAM suhe hrastove plohe. Ogled možen v nedeljo. Jerač, Dol. Karteljevo 27, Mirna peč.

PRODAM novo prikolico za osebni avto. Jože Hudoklin, Gor. Maharovec 16, Šentjernej.

PRODAM žensko poročno obleko drap barve, številka 42. Gotna vas 55, Novo mesto.

PRODAM tri leta staro kravo. Jeralič, Mačkovec 11, Novo mesto.

PRODAM rabljen hladilnik Gorenje. Mestne njive 5, stanovanje 14, Novo mesto, telefon 22–277.

UGODNO PRODAM dvovrstni pletilni stroj „SINGER". Informacije vsak delavnik od 10. do 21. ure po telefon (068) 72–405.

PRODAM nov, še zapakiran pomivalni stroj. Zupančič, Leskovec, telefon 72–025, dopoldne.

PRODAM nov varilni aparat do 180 A. Miha Fabijan, Vel. Rigelj 1, Dolenjske Toplice.

LESENO KAŠČO, primerno za brunarico, prodam. Naslov v upravi lista (2294/83).

PRODAM nov varnostni lok s streho in blatniki za IMT 539 ali 33. Ignac Majzelj, Vel. Malence 6 pri Brežicah.

UGODNO PRODAM motorno žago Husquarna 1100 ali zamenjam za lažjo in manjšo in gumi voz (12 col). Stane Zore, Cikava 4, 68231 Trebelno, Mokronog.

PRODAM 8 panjev čebel, čebelnjak in opremo, kobilo, staro tri leta, in stebre od kozolca. Stane Cizerle, Vel. Mraševo 29, Podbočje.

PRODAM psc – mladiče nemškega ovčarja. Krhin, Ratež 18, Brusnice.

PRODAM novo peč na drva za centralno ogrevanje znamke SIGMA Vranje (35000 kalorij). Naslov v upravi lista (2295/83).

UGODNO PRODAM 2 otroški postelji (kompletni), športni voziček, hojico, varnostni sedež, ležalni stolček za dojenčka. Telefon 84–929.

PRIKOLICO za čoln „Elan" poceni prodam. Kuhar, Mokronog 86, telefon (068) 49–069.

TRI ŠTEDILNIKE (kombinirani, plinski, na trdo gorivo), malo rabljene, prodam. Kuhar, Mokronog 86, telefon (068) 49–069.

PRODAM prikolico za traktor in za osebni avto. Telefon 25–847.

KUPIM

MANJŠI TRAKTOR, po možnosti Tomo Vinkovič (od 18 do 22 KS), novejši letnik, kupim. Ponudbe z opisom in ceno pošljite na naslov Ivan Orel, Žužemberk 4.

KUPIM 12 6-valnih rabljenih salonitk in 2 kubika smrekovih krajevcev. Ciril Beretič, Šmarjeta 32, 68220 Šmarješke Toplice.

KROMPIR za krmljenje živali kupim. Pokličite na telefon (068) 67–031.

POSEST

VINOGRAD v izmeri 16 a v Jagodniku (blizu Hmeljnika) ugodno prodam. Anton Kramar, Gor. Karteljevo 26, Mirna peč.

V LJUBNU ugodno prodam star vinograd s porušeno zidanico. Telefon 23-355.

V Hrušici prodam nedokončano zidanico z 12 a zemlje (lahko več), lepa, sončna in z vsemi avtomobili dostopna lega, 500 m od asfaltne ceste oziroma avtobusnega postajališča. Ponudbe na telefon 24–704.

V Pišecah prodam 2 parceli (26 in 30 arov), ugodni za vinograd ali vikend. Javite se dopoldne na telefon 71–010 (interna 356, Kerin).

MENJAM zazidljivo parcelo v izmeri 2100 m2 za starejšo hišo v Novem mestu (z doplačilom). Parcela je 5 km od Novega mesta. Naslov v upravi lista (2297/83).

PARCELO (743 m2), travnik, nad Ragovsko cesto, nezazidljivo, zamenjam za enako v KS Mestne njive ali Ločna. Telefon 23–231.

POSESTVO pri Črnomlju ugodno prodam. Telefon (061) 721–825.

OBVESTILA

FRIZERSKI SALON MILKA Novo mesto, Partizanska 3, nudi vse standardne in modne usluge: barvanje las, svetle in barvne pramene, vse vrste preparacij las, modno česanje in striženje ter vse ostale frizerske usluge. ZA NEVESTE nudimo brezplačen nasvet in preizkusno pričesko. Delovni čas: vsak dan od 6.30 do 20.30 ter ob sobotah od 6.30 do 13.30.
Priporočamo se za obisk! SALON MILKA

ODDAM približno 20 m3 kamna. Bobič, Gotna vas 7, tel. 22–703.

STRANKE obveščamo, da prodajamo enoletne rjave kokoši za zakol. Telefon 24–594, Stane Zdravje, Zalog 17, Novo mesto.

GOSTILNA ROGELJ na Rdečem kalu priredi v nedeljo, 5. junija, ob 16. uri VRTNO VESELICO z bogatim srečelovom. Za ples bo igral znani ansambel LOJZETA JERKA. Pridite, lepo se boste zabavali! Vljudno vabljeni.

IZDELAVA in POPRAVILO lesenih izdelkov ter polaganje lesenih oblog. JOŽE KOČJANČIČ, Paderšičeva 21, Novo mesto, telefon 24–275.

RAZNO

POCENI oddam vikend hišo za letovanje v Umagu. Telefon (068) 24–672.

DOBER narodnozabavni ansambel nujno rabi dobrega in resnega solokitarista–vokalista v okolici Novega mesta. Naslov v upravi lista (2296/83) ali po telefonu 23–030 int. 381 (Novo mesto).

PREKLICI

VINKO ČEKUTA, Šmarje 24, Šentjernej, prepovedujem vožnjo po njivi Ledeča vas – Gmajna.

KOTNIK ALOJZ, POLDE, IVAN, CVETKA in SLAVKA prepovedujemo ALOJZIJI in JOŽETU KOTNIKU iz Čilpaha pri Trebelnem vsakršno prodajo premičnin in nepremičnin zaradi solastništva. Kdor bi od njiju kaj kupoval, ga bomo sodno preganjali.

ČESTITKE

Dragi ženi, mami in stari mami MARIJI JELEN iz Stražnega vrha 6 pri Črnomlju iskreno čestitajo za njen 60. rojstni dan mož Rudi in hčerka Mira z družino. Obenem ji želimo veliko sreče in zdravja.

Dragi mami in stari mami MARIJI ŠTUKELJ iz Semiča 36 za njen 60. rojstni dan iskreno čestitajo, želijo še veliko srečnih in zdravih let hčerki Martina in Albina z družino, sinova Marjan in Igor z družinama.

mali oglasi
v Jenkovi 1
tel.: 24-006

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozd Časopis Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.
UREDNIŠKI ODBOR: Ksenija Khalil (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačer, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Zdenka Lindič–Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Jože Matkovič. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Iztok Gačnik in Marko Klinc.
IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 15 din. Letna naročnina 600 din – Za delovne in družbene organizacije 1.200 din – Za inozemstvo 20 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun 52100–620–170–32000–009–8–9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 250 din, za razpise, licitacije ipd. 350 din, 1 cm na določeni, srednji ali zadnji strani 380 din, 1 cm na prvi strani 500 din. Vsak mali oglas do 10 besed 115 din, vsaka nadaljnja beseda 12 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421–1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu. 52100–603–30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Glavni trg 7, p. p. 33, telefon (068) 23–606 – Naslov skupnih služb DITC: Germova 3, p. p. 33, tel. 22–365 in 22–551 – Naslov ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka: Jenkova 1, p. p. 33, telefon (068) 24–006 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC, tozd Grafika, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

NEŽE ANDROJNA

roj. Železnik

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ali kako drugače počastili njen spomin ter nam izrazili sožalje, sosedom pa še posebej za njihovo pomoč. Za podarjene vence in izraženo sožalje se iskreno zahvaljujemo tudi kolektivu Lisce in Stillesa. Posebej se zahvaljujemo tudi župniku za pogrebni obred in poslovilne besede ter pevcem za petje. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Sinovi: Anton, Stanko, Ferdo, Vid, hčerke Lojzka, Nika, Štefka in Tini z družinami

OSMRTNICA

Umrl je naš dolgoletni sodelavec – upokojenec

HERMAN POVŠE

strugarski mojster

Od njega smo se poslovili v torek, 31. maja 1983. Ostal nam bo v trajnem spominu.

Kolektiv tozda Mehanizacija, kovinarstvo in instalacije, SGP Pionir Novo mesto

ZAHVALA

25. maja nas je v 78. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

JANEZ ILENIČ

iz Zorenc 2 pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo vaščanom, sorodnikom, znancem in prijateljem za podarjene vence, cvetje ter za izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo OOZK Loka, ZB Butoraj, DU Črnomelj, KZ Črnomelj, GD Butoraj, SZDL Butoraj, delovnima organizacijama Gorjanci Novo mesto in Beti Črnomelj, govornikoma za poslovilne besede Jožetu Ileniču in Mariji Weiss ter godbi na pihala iz Črnomlja. Hvala vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

Kje si, naša ljuba mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje so tvoje pridne roke,
ki so delale za nas?

ZAHVALA

V 56. letu nas je zapustila naša dobra in skrbna hčerka, mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA KERMC

Orešje 35, Šmarješke Toplice

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, posebno sosedi Babičevi in Štrasbergerjevi. Zahvala velja zdravstvenemu osebju kirurgije bolnišnice v Novem mestu, delovnim kolektivom IMV, ISKRA TNN, Industrija obutve, Novoteks–konfekcija, Železniški promet Novo mesto, INTEGRAL Ljubljana in Zdravilišče Šmarješke Toplice za podarjene vence in pomoč. Zahvaljujemo se tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: mama, hčerke in sinovi ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 85. letu nas je za vedno zapustil naš dragi oče, mož, stari oče, pradedek, brat in stric

JOŽE MAURIN

iz Kraljev 1 pri Starem trgu ob Kolpi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje in vence ter za spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sosedom Štavdoharjevim, tov. Vajsu iz Predgrada za poslovilne besede in duhovniku za opravljeni pogrebni obred. Zahvaljujemo se tudi za denarno pomoč.

Žalujoči: žena Marija, sin Jože, sinova Vlado in Vinko z družinama, hčerki Katica in Marija z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga mama, stara mama in babica

ANA ROM

Grič 18

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, pokojni darovali cvetje in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni družini Bruner in ostalim sosedom. Zahvaljujemo se tudi DO Rudnik Kanižarica, Beti Črnomelj, Narodni banki Ljubljana, PTT Celje, Mici Jelen za ganljive besede, pevskemu zboru iz Dobič in duhovniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sin Matija, hčerke Milka, Štefka, Micika, Ivanka, Anica z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 81. letu nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, dedek in pradedek

JOŽE URBANČ

iz Gorice 6 pri Leskovcu

Zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali, pokojnemu darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: sinovi in hčerka z družinami

Gorica, dne 25. maja 1983

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, mož in stari ata

MARTIN BOŽIČ

z Vel. Trna

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za darovano cvetje, izrečeno sožalje ter spremstvo pokojnega na zadnji poti. Hvala tudi OOS Varnost Črnomelj in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: sin Jože, hčerke Marica in Anica z družinami ter žena Alojzija

Kako kruta, neizprosna je usoda,
saj zakriva sonce v temino groba.

ZAHVALA

V 7. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustila naša ljuba hčerkica, sestrica, vnukinja in nečakinja

MATEJKA MAVSAR

iz Krškega

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v najtežjih trenutkih. Posebno zahvalo dolgujemo osnovni šoli „Jurij Dalmatin", učencem 1. b razreda, njeni tovarišici, pevskemu zboru, kolektivoma ZD Krško in Transport Krško, župniku za lepo opravljeni obred in vsem, ki ste darovali cvetje in v tako velikem številu spremili našo Matejko do preranega groba.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

LADISLAVA GREGORČIČA

z Gomile 3 pri Mirni

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom ZP Trebnje za lajšanje bolečin, LD Mirna, UNZ Ljubljana ter kolektivoma Dane in IMV za organizacijo pogreba. Iskrena hvala vsem trem govornikom za poslovilne besede, enako pevcem in godbi LM za žalostinke.

Žalujoči: mama, hčerki, bratje in sestra z družinami ter ostalo sorodstvo

Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel . . .
Ognja prepoln, poln sil,
neizrabljen k pokoju bom legel.
(Srečko Kosovel)

V SPOMIN

SREČKO KOTNIK

Mestne njive 17, Novo mesto

Zadnjega maja je minilo leto dni, odkar so se zlomila krila in v naših srcih je ostala za vedno praznina, posebno še, kadar spet nad nami jadra bela ptica in nam s krili nikdar več ne pomaha v pozdrav. Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob!

VSI TVOJI

Ko še v šolo si hodila,
iz knjig in zvezkov si se učila,
obšla te je viharna noč
in z njo odšla si proč,
nazaj se nisi več vrnila.

V SPOMIN
na

MARICO GAZVODA

iz Brusnic

29. maja je minilo 5 let, odkar nas je zapustila naša draga hčerka in sestra.

Žalujoči: vsi njeni

Kje si zdaj, naš ljubi ati,
kje tvoj ljubi je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

V SPOMIN

31. maja 1983 je minilo tri leta, odkar si nas za vedno zapustil, naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

VANE JUVANC

frizer
iz Trebnjega

Za njim žalujejo: žena Marija, hčerki Rozi in Radi, vnuček Saši, brat in sestri z družinami

Portret tega tedna

MIHA HOTKO

Dosedanje družbenopolitično, samoupravno in društveno udejstvovanje označuje Miha Hotko iz Skopic z enim samim jedrnatim stavkom: „Vedno in povsod opravljam le svojo dolžnost.“ Srebrni znak Zveze sindikatov sprejema kot novo obvezo in dokaz, da je njegovo delo cenjeno, pa tudi kot priznanje kolektivu Tovarne pohištva, kjer dela kot požarnovarnostni referent in poveljnik dobro izurjene industrijske gasilske enote.

Občani ga poznajo predvsem kot dolgoletnega gasilca in funkcionarja Gasilske zveze. Začel je kot pionir, zato ima gasilstvo v krvi. Privzgojena vestnost in vztrajnost sta mu pomagali, da se je znal spoprijeti s problemi v krajevni skupnosti in delovni organizaciji, da mu težave niso omajale ravnovesja. Od nekdaj se je dobro počutil sredi ljudi ne kot opazovalec, ampak kot mož dejanj. Prepričan je, da ljudi ne moreš siliti, če sam ne daš zgleda. Pri krvodajalskih akcijah v koletkivu je bil skoraj vedno med prostovoljci. Sedemanjstkrat je daroval kri in prav zaradi njegove osebne zagretosti je bil njihov kolektiv nekajkrat med najboljšimi v občini.

Miha nadvse ceni moč lepe besede. Neštetokrat je prav zaradi tega naletel na pripravljenost za sodelovanje, medtem ko so ljudje marsikomu obrnili hrbet zaradi ene same nepremišljene ali celo žaljive pripombe. Izguba zaupanja je po njegovem mnenju najslabše, kar lahko doleti aktivista. Hotka najbolj navdušuje delo z mladino. To poslanstvo opravlja, odkar je gasilec, in ponosem je na odziv najmlajših. Med najlepša doživetja prišteva srečanja pionirjev gasilcev, kakršno je bilo lani na Silovcu in v nedeljo na Planini. To so izleti, tekmovanja in ure tovariševanja z borci, ki za mlade poslušalce obujajo spomine na najbolj dramatične trenutke boja za svobodo. Mihov sin se je prav tako kot pionir navdušil za gasilsko pot, izbrala pa si jo je tudi Mihova žena, aktivna članica ženske desetine v Skopicah.

Gasilstvo je Miha tako prevzelo, da ga je sprejel kot svojo drugo stroko. Prva tri leta delovne dobe je bil poklicni gasilec na letališču v Cerkljah, nato pa si je poldrugo desetletje služil kruh kot kolar pri Agroservisu v Brepicah. Za ta poklic se je izučil, vendar ga ne opravlja več, odkar ga je znova zamikalo delo pri požarnem varstvu. Zdaj si želi, da bi bil do upokojitve zdrav in da medtem v njihovi tovarni ne bi zagorelo.

Največji življenjski cilj je dosegel, ko je sina spravil do kruha. Dokler je še aktiven, bi nadvse rad dočakal dan, ko bodo Brežice dobile nov gasilski dom, v katerega bodo lahko shranili tudi najsodobnejšo opremo za gašenje požarov.

JOŽICA TEPPEY

Kmalu postrvi iz Čabranke

Med Čabrom in Osilnico gradijo eno največjih ribogojnic za postrvi v Jugoslaviji – 21 bazenov

Na reki Čabranki, ki je meja med čabransko in kočevsko občino in hkrati med Hrvaško in Slovenijo, gradi Veterinarska postaja Čabar ribogojnico, ki bo na leto dajala na trg nad 75 ton kakovostnih postrvi.

Ribogojnica bo predvidoma dokončana že letos do konca junija. Gradnja bo veljala blizu 23 milijonov dinarjev. Ves potrebni denar je zagotovljen in gradnja dobro napreduje.

Ribogojstvo ima na tem območju že stoletno tradicijo. Izredni klimatski in vodni pogoji so bili prvič izkoriščeni v prejšnjem stoletju, leta 1882, ko so tu zgradili prve manjše ribogojnice. Ta dejavnost se je ohranila vse do danes, saj Veterinarska postaja Čabar proizvede že zdaj na leto okoli 12 ton postrvi. Nova ribogojnica, ki je pri hrvaški vasi Mandli oz. pri slovenski vasi Papeži, je priložnost, da dosedanje izkušnje in zagnanost ribogojcev nadaljujejo v večjem obsegu, saj je povpraševanje po kakovostnih ribah vedno večje.

„Ljubitelji postrvi, ki jih sem prihaja zelo veliko, so navdušeni nad kakovostjo naših postrvi“, pravi direktor veterinarske postaje Čabar Vjekoslav Križ. „Te investicije se ne bi lotili, če ne bi bili popolnoma prepričani, da je upravičena. Ribe bomo pošiljali na trg zamrznjene, sveže, očiščene ali neočiščene, kakršne bodo pač želeli potrošniki. Prepričani smo, da bo naša ribogojnica zadostila tudi delu povpraševanja po teh ribah v Istri in drugih obmorskih krajih, posebno večjih potrošnih in turističnih središčih, velike možnosti pa so tudi za izvoz.“

Ribogojnica bo imela tri krožne (rotacijske) bazene za najmlajše ribice in še 18 bazenov za vzgojo rib, ki bodo razporejeni v treh stopničastih vrstah. Vsak bazen za vzgojo rib bo dolg 30 in širok 3 metre. Preko vseh bazenov bo plastična mrež , ki bo ribe varovala pred pticami.

J. PRIMC

75 TON POSTRVI – V tej ribogojnici na Čabranki, ki bo dograjena že konec tega meseca, bodo na leto vzredili prek 75 ton postrvi. Ta ribogojnica postrvi sodi med največje v državi. (Foto: J. Primc)

„Došel je, došel, zeleni Jure“

4. in 5. junija v Črnomlju že 21. jurjevanje

Belokranjci bodo to soboto in nedeljo, 4. in 5. junija, na kresovanju in jurjevanju v Črnomlju že enajndvajsetič predstavili svoje lepe običaje, pesmi in plese, ponudili belokranjska jedila in domačo kapljico. Na največji folklorno-turistični prireditvi v Beli krajini bo letos nastopilo okrog 350 plesalcev, pevcev in godbenikov.

V soboto bodo ob 21. uri v jurjevanski dragi ob kresu zaplesali člani folklornih skupin iz Vinice, Dragatuša, Starega trga, kresnice z Vinice, Dragatuša, Adlešičev in Jazo iz Vinice. Kot gost se bo s koroškimi plesi predstavila folklorna skupina iz Šentanela pri Ravnah na Koroškem.

V nedeljo bodo peli, plesali ter godli folkloristi iz Adlešičev, Predgrada, Preloke, Bojancev, folklorne skupine Zeleni Jurij iz Črnomlja, Ivan Navratil iz Metlike ter Semiška ohcet iz Semiča. Kot gost pa se bo z medžimurskimi plesi predstavila omladinska folklorna grupa Veseli Međimurci iz Čakovca ter ponovno Korošci. Jurjevanje se bo pričelo ob 9.30, prav tako v jurjevski dragi v Črnomlju.

BRIGADIRJI SPET NA KOZJANSKEM

V nedeljo ob 11. uri bo v brigadirskem naselju v Šentvidu pri Planini otvoritev letošnje zvezne mladinske delovne akcije „Kozjansko 83“. V treh izmenah bodo brigadirji iz Slovenije in ostalih bratskih republik delali na komunalnih objektih v šentjurski, laški in sevniški občini. V mesecu juniju bo ena brigada v sevniški občini pri Žurkovem dolu izvajala melioracije. Avgusta prideta dve brigadi pomagat gradit vodovod na Veterniku.

ŽIVO IZROČILO – Starejši Belokranjci še pomnijo, ko je zeleni Jurij zares hodil po vaseh in oznanjal pomlad. Danes pa mladi rod ohranja lepo in bogato folklorno izročilo. Takole je videti zeleni Jurij v izvedbi folklorne skupine in tamburašev društva Ivan Navratil iz Metlike.

ZMAGAL MLADI KOVINAR JOŽE GRBEC

Od 27. do 29. maja je bil v Bugojnu 16. festival „Delo mladine Jugoslavije“, ki se ga je udeležilo več kot tisoč učencev tehniških šol iz 145 jugoslovanskih mest. Zlato medaljo v poklicu strojni klučavničar je med sto uvrščenimi v tem poklicu prejel dijak tretjega letnika Srednje šole tehniških usmeritev iz Novega mesta, 18-letni Jože Grbec iz Praproč v Suhi krajini. Poleg njega so novomeško šolo uspešno zastopali tudi avtoklepar Tone Junc (2. mesto), orodjar Brane Avbar (3. mesto), avtomehanik – diesel Avgust Pocelj (9. mesto), avtomehanik – Otto Tine Primc (29. mesto), kovinostrugar Tone Kosec (61. mesto).

J. P.

PO 26 URAH – V zgodnjem meglenem jutru se je pokazala prava slika: zorana njiva, umazani in izmučeni obrazi. (Foto: Srečo Petric)

Prepevali v glavnem sebi

640 pevcev iz 24 zborov nastopilo na reviji „Posavje poje 83“ – Poslušalcev ni bilo na pretek

11. posavska pevska revija se je prejšnjo soboto pozno popoldne pričela pred krškim Delavskim domom Edvarda Kardelja z veličastnim skupnim nastopom 640 posavskih pevcev in pihalnega orkestra tovarne „Djuro Salaj“.

Zadonela je pesem iz stoterih grl, udarno in nato spet nežno, s petjem so pevci počastili 40-letnico nove Jugoslavije. Žal pa bi za celovito ugodno oceno 11. posavske revije moralo več kot šest stotnij pevcev imeti vsaj malo večje število hvaležnih poslušalcev. Teh pa ni bilo na pretek celo na Senovem, čeprav še vedno več kot na uvodnem skupnem nastopu v Krškem in na ločenih koncertih na odrih Leskovca in Kostanjevice. Mimogrede: samo na Senovem je bilo okrog 150 poslušalcev!

Predsednik Posavske pevske zveze Janko Avsenak je pohvalno označil nenehno rast zborovskega petja tako po kakovsti, kot po številu, kajti od osmih zborov pred enajstimi leti je zveza danes močnejša še za dvajset zborov. Predsednica krške občinske konference SZDL Margareta Marjetič se je pevcem in pevovodjem zahvalila za predano delo in negovanje zborovske pesmi, zaželela pa jim je še, da bi nenehno pomlajevali svoje vrste in tako nadaljevali bogato zborovsko tradicijo.

P. P.

NAJ SE JAVI VOZNIK FIČKA

V petek, 27. maja, ob 21.15 je voznik svetlo zelene zastave 750 novomeške registracije v Novem mestu v Žabji vasi pri hiši št. 2 med prehitevanjem tovornjaka trčil v kolesarja. Voznika fička in tovornjaka sta po nezgodi ustavila, vendar sta, misleč, da se kolesar ni poškodoval, odpeljala naprej. Postaja milice Novo mesto poziva oba voznika in kogarkoli, ki je nesrečo videl, naj se javijo na postaji milice zaradi podatkov o nezgodi.

PRI SLONU V GOSTEH: E. ERWITT

Jutri bodo ob 18. uri Pri slonu v Novem mestu odprli razstavo fotografij ameriškega fotografa Elliotta Erwitta, ki se bo novomeškemu občinstvu predstavil z zbirko fotografij „Pasji sinovi“. V nji je znani mojster fotografije, član skupine Magnum, dokumentiral življenje psa, tega zvestega človekovega prijatelja. Izbor je iz zasebne zbirke zagrebškega fotografa Mladena Tudorja. Razstava bo odprta do 24. junija.

„MLADOST–RADOST“ NA STADIONU

Na novomeškem Stadionu bratstva in enotnosti bo 4. junija ob 17. uri velika manifestacija družbenih organizacij in društev, kjer se bo predstavilo prek 750 nastopajočih iz novomeške občine. Obiskovalci bodo poleg zletne vaje, s katero se bodo Novomeščani predstavili v Bihaču 11. junija, videli dejavnost in uspehe kolesarjev, atletov, plesnega kluba, kinološkega društva, mladih gasilcev in članov RKS, malčkov iz VVZ in telovadk Partizana. Prireditev bo potekala pod naslovom „Mladost–radost“.

Obetajo se zanimivi boji

Za zlati znak občine Krško se bodo pomerili speedwayisti šestih držav – Priložnost za naše?

Na nedeljski mednarodni pozivni dirki ob krškem občinskem prazniku bodo drugič tekmovali za Zlati znak občine Krško speedwayisti šestih držav: Avstrije, Čehoslovaške, Madžarske, Italije, Zvezne republike Nemčije in Jugoslavije.

Predsednik krške občinske skupščine Branko Pirc bo v soboto priredil sprejem za vse tekmovalce, vodstva ekip in vodstvo dirke. Še preden bodo naslednji dan ob 16. uri na Stadionu Matije Gubca v Krškem zahrumeli jekleni konjički, bodo lahko obiskovalci dirke spremljali polurni kulturni program pihalnega orkestra „Djuro Salaja“, mladih bobnarjev iz Artič in Leskovca. Učenci šolskega centra iz Krškega pa se bodo predstavili s spretnostno vožnjo in raznimi vragolijami na mopedih.

Oglejmo si še seznam nastopajočih spedwayistov, ki so se prijavili do prejšnje sobote! Za ZRN bo ob lanskem zmagovalcu Petru Niederju nastopil še Wolfgang Mayr, za Čehoslovake Emil Sova in Pavel Karnas, za Madžare Joszef Patrikovicz in Janos Balogh, jugoslovanske barve pa bodo zastopali Zvone Gerjevič, Krešo Omerzel, Jože Žibert, Albert Kocmut, Zvonko Pavlic in Artur Horvat. Avstrijci in Italijani se še niso povsem odločili za svoje zastopstvo na 3. mednarodni pozivni dirki v Krškem. Zanesljivo bosta v moštvih naših sosedov Walter Nebel (A) in Valentino Furlanetto (I), negotov pa je nastop Tonija Pillota (zamenjati ga utegne Herbert Engelmaier) za Avstrijo in Giorgia Zaramella za Italijo, namesto katerega bo morda nastopil Roberto Giuriolo. Rezervi sta domača tekmovalca Franc Žagar in Mojmir Lipar.

Birčna vas: 26 ur nogometa

S 117:113 so šentjernejski nogometaši premagali domače – Sodilo je 6 sodnikov

Maratonski nogomet v Birčni vasi, med domačo in gostujočo ekipo iz Šentjerneja, se je končal z zmago gostov. Rezultat 113:117 pa pove, da je bil boj zelo izenačen in neizprosen.

Po dežju, megli in razritem terenu so nogometaši ene in druge ekipe pokazali veliko požrtvovalnosti, toda vseeno so nekateri posamezniki izstopali. Tako je bil najboljši strelec Lešnik s 23 goli, najvzdržljivejši igralec je bil Tine Metelko, ki je vzdržal na terenu 11 ur in 8 minut, najboljši golman pa je bil Tine Turk, vsi iz ekipe Šentjerneja. Vsi „naj“ so prejeli lične pokale. Bili pa so vzdržljivi tudi gledalci, seveda domačini, saj je bil eden ob igrišču od začetka pa do konca igre. To pa je bilo že malo lažje, saj je bilo jedače in pijače dovolj.

Brez sodnikov tudi ni šlo. Jovan Petrič, Anđelko Horvat, Slavko Kavčič, Ivan Brulc, Igor Bučar in Silvo Vide so pokazali veliko vzdržljivosti, saj so se menjavali na terenu 26 ur. Delilci pravice so pokazali strogost in so za težje prekrške kaznovali z 10-minutno izključitvijo.

Ekipi sta se razšli prijateljsko, čeprav je bilo tudi nekaj poškodb na nogah in rokah.

SREČO PETRIC

V jašku sta se zastrupila

Po poročilih zdravnikov sta Alfonz Bizjak in Ivan Oštir zunaj življenjske nevarnosti

V Tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj v Krškem je prišlo 24. maja zvečer do hujše delovne nezgode, ki pa se je na srečo končala brez žrtev. Po poročilih iz novomeške bolnišnice sta namreč 23-letni Alfonz Bizjak iz Brezja 13 in 43 letni Ivan Oštir iz Brežic že izven življenjske nevarnosti.

Omenjena delavca sta tistega dne okoli 17. ure čistila zbiralnik usedlin, globok 8 metrov in velik 3 krat 3 metre. V zbiralniku se je namreč nabrala voda, ki so jo gasilci izčrpali z električno črpalko, pri delu pa sta pomagala tudi Bizjak in Oštir. Potem, ko so vodo izčrpali, sta oba odšla v jašek, kjer ju je čakalo neko popravilo. Zaradi velike množine ogljikovega monoksida pa sta že po dvajsetih minutah omagala, Bizjak pa je celo padel v nezavest.

Stopnja zastrupitve obeh delavcev zaenkrat še ni ugotovljena, vendar zdravniki trdijo, da sta že oba zunaj življenjske nevarnosti.

Senovo: železni drog poškodoval rudarja

Poleg tega je izpad proizvodnje povzročil za 600 tisočakov škode

Preko 600 tisočakov škode in huda poškodba delavca sta posledici delovne nezgode, ki jo je povzročila okvara petega transportnega traku v rudniku Senovo.

V petek ob 14. uri so v senovškem rudniku ugotovili poškodbo na transportnem traku, zaradi česar je prišlo do ustavitve celotne proizvodnje. Škode zaradi okvare so ocenili na 600 tisočakov, vendar nezgod s tem še ni bilo konec. Kot je pokazala preiskava, je do zastoja prišlo zaradi premoga, ki se je nabral pod trakom. Delavec Stane Zemljak je hotel z železnim kolom premog izpod traku odstraniti, vendar je v istem času Vlado Lakajner iz komandnega mostu trak ponovno pognal. Železni drog je ob tem Zemljaku iztrgalo iz rok, pri čemer ga je poškodoval po vsem telesu.

ŠTIRI URE POSLUŠANJA – Več kot tisoč poslušalcev je minuli petek v novomeški športni dvorani prisostvovalo finalni prireditvi RTV Ljubljana pod naslovom „Prisluhnite–izberite“. Med šestnajstimi slovenskimi ansambli je žirija izbrala najboljšega, to pa ni bil novomeški Drevored, ki mu je domača publika sicer namenila najdaljši aplavz. V prireditvi, ki je trajala skoraj štiri ure, sta se prav na koncu predstavila najboljša jugoslovanska rallysta Brane Kuezmič in njegov sovoznik, Novomeščan Rudi Šali (na sliki desno). (Foto: J. P.)